

చైతన్య మాసవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి: 14

సంచిక: 5

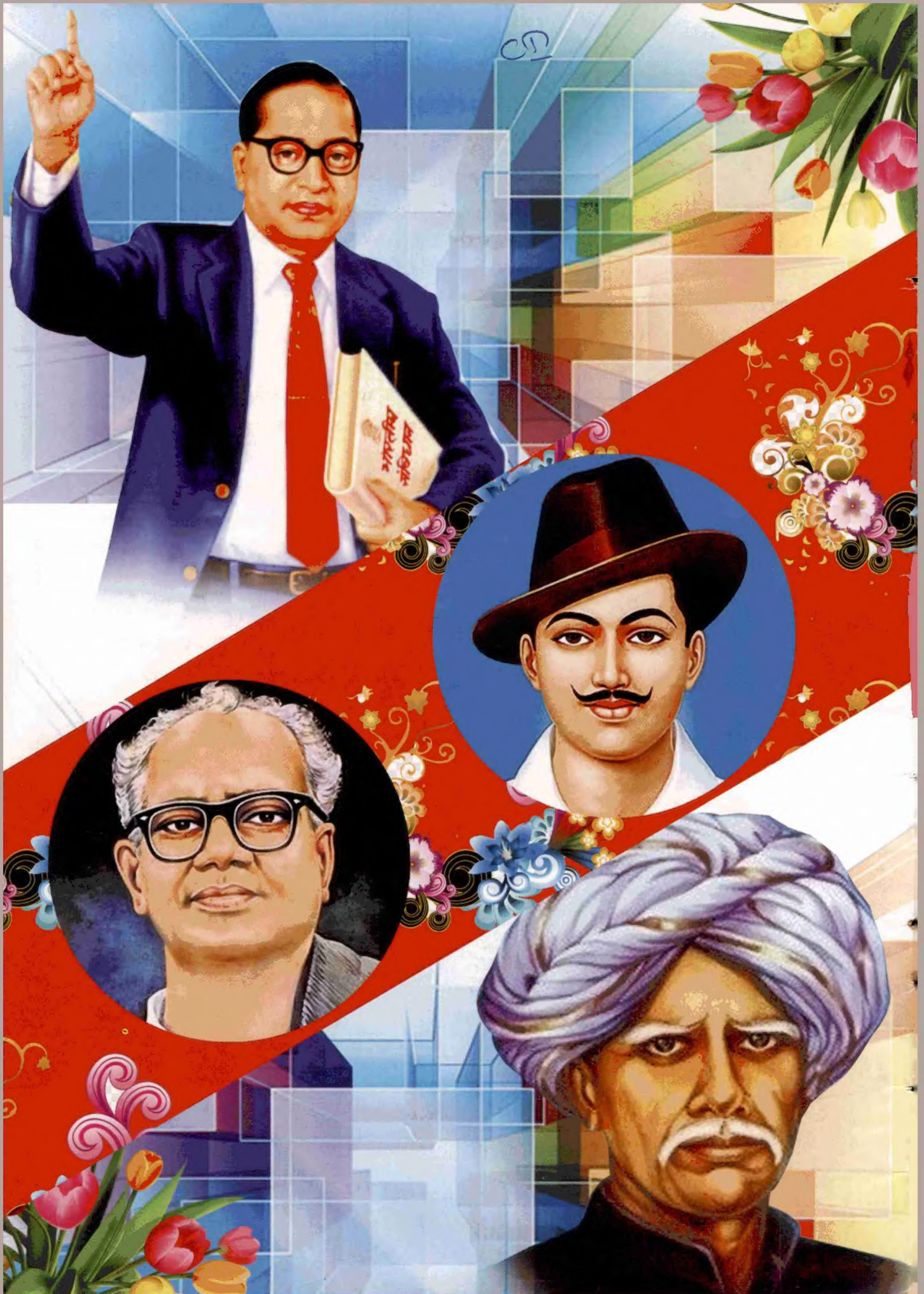
హైదరాబాద్,

మే, 2019

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

యావత్ ఉత్పత్తిలో మూడింట రెండు వంతుల పని స్త్రీలదే. అయినా ఆదాయంలో, సంపదలో స్త్రీల వాటా 3వ వంతు కంటే తక్కువే. మనదేశంలో స్త్రీలు పురుషుల (లెక్కకు వచ్చిన) కంటే 34% తక్కువ వేతనాలు పొందుతున్నట్లు అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ 2018-19 నివేదిక ప్రకటించింది. అసంఘటిత రంగమైన వ్యవసాయం, చేతివృత్తులు, బిల్డింగ్ పనులు ఇంటి పని లాంటి అనేక పనుల్లో స్త్రీలకు తక్కువ వేతనాలివ్వడం అందరికీ తెలిసిందే. స్కీమ్ వర్కర్ల పేరిట జరిగే శ్రమదోపిడిని ప్రభుత్వాల్లే ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. పైవేటు స్కూల్ టీచర్లుగా, నర్సులుగా వివిధ వృత్తులలో తక్కువ వేతనాలతోనే పని చేయాల్సిన స్థితి ఉంది.

మహిళలు ఉన్నత చదువులు చదివి ఉన్నత ఉద్యోగాలు చేస్తున్న చోట కూడా ఈ వేతన వ్యత్యాసాలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి.

ఉపాధి కల్పన తగ్గి నిరుద్యోగం పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో స్త్రీల శ్రమ మరీ హీనంగా లెక్కించబడుతున్నది. వ్యవసాయంలో రైతు కుటుంబాల స్త్రీల శ్రమకు విలువ లేదు. వేతన కూలీలుగా పని చేయడంతో పాటు భారమైన ఇంటి పని కూడా స్త్రీల రోజు వారి శ్రమలో భాగమే.

1917 సోవియట్ విప్లవం ప్రపంచవ్యాపితంగా కార్మిక వర్గం జీవితాలలో పెను మార్పులు తెచ్చింది. బూర్జువావర్గం సంక్షేమ చర్యలను చేపట్టాల్సి వచ్చింది. 8 గంటల పని కోసం కార్మిక వర్గం సాగించిన పోరాటాలు చట్టాల రూపం తీసుకున్నాయి. సో.యూ. పతనం, వామపక్షాల వెనుకంజ, నూతన ఆర్థిక విధానాల అమలుతో శ్రామిక ప్రజలు సాధించుకున్న హక్కుల హరింపు పెరిగింది. మహిళలపై మరింతగా శ్రమ దోపిడి పెరిగింది.

ప్రతి మహిళా ఉత్పత్తిలో భాగస్వామి కావాలని లెనిన్ పిలిచునిచ్చాడు. విసుగు పుట్టించే ఇంటి పని నుండి విముక్తి కావాలన్నాడు. ఇంటి పని పరోక్షంగా ఉత్పత్తికి దోహదపడినా దానికి ఎలాంటి విలువా లెక్కించబడదు. సో.యూ.లో సామూహిక వంటశాలలు, పిల్లల పెంపక కేంద్రాలు, లాండ్రీ మొదలగున్నవి మహిళలకు 8 గం||ల పని హక్కు అమలు కావటానికి తోడ్పడ్డాయి.

మన దేశంలో నూటికి 1% మంది దగ్గర 75% సంపదలు పోగయ్యాయి. కష్టజీవులుగా ఉన్న వారు ఒకటికి రెండు పనులు చేసుకుంటే గాని సంసారం నడవని స్థితి ఏర్పడింది. అంటే 8గం||ల పనితో జీవించటం సాధ్యం కావటం లేదు.

రాత పేరుతో, కర్త పేరుతో ఒంటలో శక్తి ఉన్నంత వరకు కష్టించడం. మరీ కడుపు మండితే సమ్మె కట్టటం! ఎంతో కొంత జీతం పెరిగితే చాలనుకోవడం !!

తమ శ్రమ సంపదలు సృష్టిస్తుందన్న అనుభవం, అవగాహన గాక దోపిడి వర్గ భావజాలమే నేటికీ పై చేయిగా ఉంది. జీతాల పెంపు కోసం, ఉద్యోగ భద్రత కోసం స్కీమ్ వర్కర్స్, కాంట్రాక్టు వర్కర్స్ భారీ ఉద్యమాలు నిర్వహించినా కార్మిక వర్గ ఐక్యత లేదు.

ఎన్నికల ద్వారా ఒక బూర్జువా పార్టీ స్థానంలో మరో బూర్జువా పార్టీ అధికారంలోకి రావటమే తప్ప దోపిడిని రద్దు చేయడమో, తగ్గించడమో, సాధ్యం కాదన్న స్పృహ, చైతన్యం పరిమితం. 8 గంటల పని, కనీస వేతనాలు, ప్రజాస్వామిక పరిపాలన సాధించు కోవటం కార్మికుల చేతుల్లోనే ఉంది. తాము చేస్తున్న ఆర్థిక పోరాటాల పరిమితులను అర్థం చేసుకోగలిగే చైతన్యాన్నందించే కృషి విప్లవ, ప్రజాతంత్ర శక్తులు చెయ్యాలి. కులం, మతం పేరుతో పెంచబడుతున్న సంకుచిత ధోరణులు, హంతక దాడులు కష్ట జీవులకు నష్టమన్న గుర్తింపు పెరగాలి. మనుషులను విడగొట్టే బూర్జువాసంస్కృతి స్థానంలో సమిష్టిగా కలిసి ఉండే కార్మిక సంస్కృతిని విస్తృత పర్చుకోవాలి.

మనిషిని మనిషి దోపిడి చేసే నీచ సంస్కృతి స్థానంలో సంపద సృష్టించే కష్టజీవుల సమిష్టితత్వం, సమభావన పై చేయి సాధించాలి. పని హక్కు కోసం, న్యాయమైన వేతనం కోసం మాత్రమేగాక నూతన వ్యవస్థ ఆవిర్భావానికి శ్రమించే స్త్రీ పురుషుల ఐక్యతే మార్గమని చాటిన మేడే స్ఫూర్తిని అందుకుందాం. పనిహక్కు 8 గంటల పని, న్యాయమైన వేతనం సాధించే వరకు మేడే స్ఫూర్తితో ఉద్యమిద్దాం. విజయం సాధించుదాం.

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

నీతులు నీడనివ్వవు, సామెతలు
సంపదనివ్వవు, ప్రవచనాలు
ప్రపంచాన్ని మార్చువు కష్టపడి
పనిచేస్తేనే జీవితానికి పరమావధి.

అడ్వయిజరీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
3/4 బి. కె.బి.భవన్, వడ్డేశ్వరం
బైపాస్ రోడ్, తాడేపల్లి మండలం,
గుంటూరు జిల్లా.

ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 200/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

మోటూరు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు వీధి,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ - 4

సమకాలీనం

సామాజికం

రిపోర్టు

కథ

వ్యాసం

కవిత

ధారావాహిక

పోరాటం

కథ

సీరియల్

పురాణగాథ

అనుభవాలు

జీవనగాథ

ఆరోగ్యం

అమ్మమ్మలేఖలు

పుస్తక సమీక్ష

సినిమా రివ్యూ

కేస్ స్టడీ

ఉద్యమవార్తలు

ఉద్యోగం ఇవ్వండి సాములూ - ఎస్. పుణ్యవతి5

భారమవుతున్న మాతృత్వం - హరితాదేవి 7

గ్రామపంచాయతీలు-మహిళలు - దేవి 8

జవిరి బతుకులు - ఎండవల్లి భారతి 10

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మెరుగుపడని దళిత మహిళల విద్యా ప్రమాణాలు-కె.పద్మ12

అ'శోక'వన సీతను కాను : జంధ్యాల రఘుబాబు 13

రామకృష్ణయ్య వీలునామా!

- వీరేశలింగం పంతులు : వేములపల్లి సత్యవతి 14

తప్పెవరిది? : నందూరి పద్మాంజలి 15

మీనూ - ఎల్. శాంతి 18

మహిళలు - సోషలిజం - బృందాకరత్ : అగస్త్యబెబెల్..... 22

మాధవి - విజయ 23

బతుకు పోరాటం బీబీసీ సౌజన్యంతో 25

తీపికోసం చేదుకోత - జీవన సౌజన్యంతో 26

పిషర్ : డా॥ మోక్ష ప్రసూన 27

ఓట్లు మనవి - సీట్లు వారివి : కనుపర్తి విజయబక్షి 29

గాధమైన కవితా ధార (ఏడోరుతువు) : వారప్రసాద్..... 31

అనంత సంస్కారం : చంద్రలత 33

బాధ్యత - కె.శారద 35

ఉద్యమాలబాటలో37

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు
మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం
ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

ఉద్యోగం ఇవ్వండి సాములూ!

మేడే! ప్రపంచ కార్మిక దినోత్సవం ఎన్నో పోరాటాలకు మరెన్నో విప్లవాలకు ఊపిరి ఉత్తేజాలనిచ్చిన దినోత్సవం. కార్మికులు సంపదను సృష్టించే శ్రామికులు. ఇక ఎంతమాత్రం “నీ బాంచన్ దొర - నీకాల్మొక్కుతా” అంటూ సాగిలపడే దిక్కాదివాణంలేని ఎర్రజనం కాదు. ఎనిమిదిగంటలు పనిదినం ఏమి ఖర్చు! ప్రపంచ చరిత్రనే తిరగరాయగల సత్తా కార్మికవర్గ పోరాటాలకు ఉన్నదన్న నత్యాన్ని మేడే నిరూపించింది.

కార్మికులు తమ దైనందిన నమస్యలపై న్పందిస్తూ తిరగబడుతారు. సంఘం కడతారు. సంఘటితమై పోరాడుతారు. వాననీళ్ళు సెలయేళ్ళై, సెలయేళ్ళు మహానదులై ఉప్పొంగినట్లు చిన్న చితక కార్మిక సంఘాలు కట్టకలిసిపోయి జాతీయ అంతర్జాతీయ సమాఖ్యలుగా ఏర్పడుతాయి. పని గంటలు, వేతనాల కోసం మొదలయిన పోరాటాలే చివరికి వర్గదోపిడిని అంతం చేయడానికి సంసిద్ధమౌతాయన్న మార్క్స్ మహాశయుని ఆశాభావం నిజమయింది. అందుకు అక్టోబర్ మహా విప్లవమే సాక్షి.

ఇది అంతర్జాతీయ చరిత్ర 1886 మే 1న చికాగో అమర వీరులు సృష్టించిన చరిత్ర. కార్మిక శక్తి ముందు పెట్టుబడిదారులు వారిప్రభుత్వాలు తల వంచక తప్పలేదు. అంతో ఇంతో సంక్షేమ పథకాలు ప్రవేశపెట్టి మేము మీ పక్షమే అంటూ వేషాలు వేసుకొస్తున్నారు. ఈ ప్రభుత్వాధినేతలే ఒకవైపు శ్రామిక జన ఉద్యమాలకై లాఠీలు, తూటాలు ప్రయోగిస్తూ మరోవైపు శ్రమ శక్తి అవార్డులిస్తామంటూ మేడేనాడు ఉత్సవాలు జరుపుతారు.

కానీ దశాబ్దాలు గడుస్తున్నా కార్మిక వర్గానికి అవసరమైన కనీస హక్కులు కూడా నిరాకరిస్తారు. కనీసవేతనాలుండవు. ఏ 8గంటల పని దినం కోసం మేడే వీరులు ప్రాణత్యాగం చేశారో ఆ ఎనిమిది గంటల పని దినానికి కూడా తూట్లు పొడుస్తారు.

నిరుద్యోగ సమస్యను ఆసరా చేసుకొని స్త్రీ పురుష కార్మికుల శ్రమ శక్తిని దోచుకోవడంలో ప్రభుత్వాలు ప్రైవేటు యాజమాన్యాలకు ఏమాత్రం తీసిపోవడంలేదు. నిరుద్యోగ సమస్య పెట్టుబడిదారులకు వారి ప్రభుత్వాలకు కలిసొచ్చిన అదృష్టం. అందుకే నిరుద్యోగ

ఉద్యోగాలు 2018 నాటికే పోయాయని ఒక ప్రముఖ సంస్థ (సెంటర్ ఫర్ మానిటరింగ్ ది ఇండియన్ ఎకానమి) తేల్చి చెప్పింది. కనీసవేతనాలడిగిన స్కీం వర్కర్లు, ఇతర కార్మికులమీద లాఠీలు నాట్యం చెయ్యడం బాబుగారి హయాంలో మనం చూశాం కదా. ఇదీ కత.

నిరుద్యోగ సైన్యం పెరుగుతుందే కానీ తరగడం లేదు. తరగదు కూడా. ఈ విధానాలిలాగే కొనసాగితే వ్యవసాయం గిట్టుబాటు కాక రైతులు దివాళా తీస్తారు. వ్యవసాయ భూములు బీళ్ళు పడతాయి. లేదా కార్పొరేట్ కంపెనీల స్వాధీనం అవుతాయి. ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం వ్యవసాయంపై ఆధరపడే వారి సంఖ్య తగ్గిపోతోంది. రైతులు రోజు కూలీలుగా ఉపాధి

సమస్యను పెంచిపోషిస్తారే కానీ ఎన్నికల్లో ఎన్నో తాయిలాలు ఇస్తారు. కానీ పరిష్కరించడానికి మాత్రం ఇష్టపడరు. ఆడవాళ్ళను ఉద్ధరిస్తామంటూ ఒకవైపు నమ్మిస్తూ మరొకవైపు స్త్రీలను లేబర్ మార్కెట్కు రప్పించడం, స్త్రీలే కదా అని అరకొరక జీతాలు ఇచ్చి చాకిరీ చేయించుకోవడం కూడా ఒకకుట్రనే. అంగన్వాడీ, ఆశా, మధ్యాహ్న భోజన కార్మికులు, స్కీం వర్కర్లు ఇందుకు చక్కటి ఉదాహరణ.

కొంచెం వివరంగా మాట్లాడుకుంటే గత ఎన్నికల్లో మోడీగారు 2కోట్ల ఉద్యోగాలిస్తామని వాగ్దానం చేశారు. ఆ ఎన్నికల్లో మోడీ-బాబు ద్వయం చట్టపట్టాలేసుకుని పోటీ చేశారు. ఇప్పుడయితే బెడిసికొట్టింది గానీ 2కోట్ల ఉద్యోగాలిస్తామని మోడీగారు చెపితే “బాబు వస్తే జాబు ఖాయం” అని తెలుగుదేశం పార్టీ వాగ్దానం చేసింది. ఇప్పటికీ వాగ్దానాలకు కొరవలేదు. చివరికి జరిగిందేమిటి వున్నఉద్యోగాలు పోయాయి. మోడీగారి పాలనలో కోటి పదిలక్షల మంది

కూలీలుగా, పొట్టపోషించుకోవడానికి ఏదొక వృత్తి చేసుకునే న్యాయం ఉపాధి కార్మికులుగానో లేకపోతే ఆటో రిక్షా కార్మికులుగా అసంఘటిత కార్మికులుగా మారిపోతున్నారు. పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్లు కూడా మూటలు మోసే హమాలీలుగా ఆడవాళ్ళయితే ఇళ్ళల్లో పనిచేసే పనిమనుషులగా లేక స్కీం వర్కర్లుగా మారిపోతున్నారు. ప్రభుత్వం ఉద్యోగాలివ్వడం మాట దేవుడెరుగు ఉన్న ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు కూడా కాంట్రాక్ట్, జెట్సోర్నింగ్ ఉద్యోగాలు విద్య, వైద్య రంగం, రెవెన్యూ తదితర పరిపాలిత రంగాల న్నింటిలోనూ ఇదే వరుస యూనివర్సిటీల దగ్గర నుంచి స్కూల్ టీచర్ పోస్టుల వరకు నింపే స్థితి లేదు పాఠశాలల్లో టీచర్ పోస్టులు ఖాళీ యూనివర్సిటీల్లో ప్రొఫెసర్ పోస్టులు ఖాళీ ఆసుపత్రులలో డాక్టర్ పోస్టులు ఖాళీ అయితే ప్రైవేట్ ఉద్యోగాలు వెతుక్కోవడం కాకుంటే ఫేస్ బుక్లు, వాట్సాపుల్లో అతుక్కుపోవడం బాబు-మోడీ పరిపాలనలో ఇదీ వరస.

అయితే కొన్ని సంస్థలలో ఉద్యోగాలు

మాత్రం దొరుకుతున్నాయి. అదే షాపింగ్ మాల్స్, ఈవెంట్ మానేజ్మెంట్, ఆమె జాన్లలో కొరియర్ బాయిస్ వంటివాళ్ళు. ట్రికిల్ డౌన్ థియరీ నూతన ఆర్థిక విధానాల సృష్టికర్తలు చెప్పేది ఏమంటే, పెద్ద గరాటులో నీళ్లు పోస్తే అవి చుక్క చుక్క దిగుతాయి గదా! అంటే నూతన ఆర్థిక విధానాల లక్ష్యం ప్రభుత్వ రంగాన్ని ప్రభుత్వ వ్యవస్థలను నాశనం చెయ్యడం. సరికొత్త కుబేరులను సృష్టించడం. వారికి వ్యాపార, వాణిజ్య, వస్తూత్పత్తి, విద్య, వైద్య సేవలు అప్పజెప్పడం అనగా నారాయణ, చైతన్య, సంస్థలకు విద్య అపోలో, పిరమిల్ సంస్థలకి వైద్యం, అంబాని, అదానీలకి అన్నీ కట్టబెట్టడం అన్నమాట. సంపాదించిన సొమ్మంతా వాళ్ళే తినరు కదా! అయితే వారి విలాసాలకుపెట్టే ఖర్చు, సేవలు చేసే వారికి జీతాలు ఇవన్నీ క్రింద జనానికందేవే కదా అంటారు ట్రికిల్ డౌన్ సూత్రధారులు.

ఉదాహరణకి ముఖేష్ అంబానీవంటి కుబేరుల కుటుంబాల్లో పెళ్ళిళ్ళు అంగరంగ వైభవంగా జరుగుతుంటాయి. ఎన్నో

వందలకోట్ల ఖర్చు? కార్లు, భోజనాలు, మండపాలు మామూలా? ఎంతోమందికి పని కల్పించాం అంటారు. వాళ్ళు తినిపారేసిన ఎంగిలి విస్తరాకులలో కూడా తినగా మిగిలిన అన్నాలో, పులుసో వుంటాయి కదా! అదన్న మాట ట్రికిల్ డౌన్ థియరీ సారాంశం. అంతేగాని ఆత్మగౌరవంతో ఉద్యోగాలుండవు. దేశ సంపదను వృద్ధి చేసి మన సార్వభౌమత్వాన్ని కాపాడే ఉద్యోగాలు దొరకవు. ప్రభుత్వాలు ఇవ్వవు.

నిరుద్యోగ సమస్యమీద పలు సంస్థలు అధ్యయనాలు చేశాయి. మచ్చుకి కొన్ని నిర్ధారణలు. 2011-2012లో పని చేసే వయసు జనాభాలో 55.9% ఉపాధి పొందారు. (లేబర్ పార్టిసిపేషన్ రేట్) కాని 2017 నాటికి 49.8% అనగా 5 సంవత్సరాలలో 6% తగ్గింది. బిజినెస్ స్టార்டర్డ్ పత్రిక ప్రకారం 2017-2018లో నిరుద్యోగం గత 45 సంవత్సరాలలో ఎన్నడూ లేనంతగా పెరిగింది. 15-25 సంవత్సరముల మధ్య యువతలో 12.5% నిరుద్యోగం వుంది. నిరుద్యోగ

సమస్యతోపాటు సామాజిక అణచివేత వుంది. దళితులు, గిరిజనులు, వెనుకబడ్డ కులాలు, వారిలో స్త్రీలు అత్యధిక సంఖ్యలో నిరుద్యోగులుగా వున్నారు.

అంజనా తంబి, ఇషాన్ ఆనంద్ అనే ఇద్దరు ఇచ్చిన వివరాల ప్రకారం డిగ్రీలు చదువుకున్న మహిళల్లో షెడ్యూల్డ్ కులాల్లో 34.3%, వెనుకబడ్డ కులాల్లో 32.4%, గిరిజనుల్లో 29% వుంటే పైకులాల్లో 24.3% నిరుద్యోగం వుంది. అదే మొత్తంగా చూస్తే పైకులాల్లో నిరుద్యోగం 10.5% షెడ్యూల్డ్ కులాల్లో 18.7% వెనుకబడిన కులాల్లో 15.7%, గిరిజనుల్లో 14.7% వుంది. ఈ లెక్కలేమి చెప్తున్నాయి.? మొత్తం మీద డిగ్రీ పూర్తి చేసిన విద్యార్థులు 13.5% దళిత మహిళలు 34.4% వున్నారు. మొత్తం మీద మహిళల్లో నిరుద్యోగం ఎక్కువ ఉంటే దళిత స్త్రీలలో మరి ఎక్కువ. నిరుద్యోగ సమస్యపై విల్లు ఎక్కు పెట్టాల్సిన అవసరాన్ని ఈ లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి.

“మహిళే ఆధారం”

-పురిమల్ల సునంద

అమ్మ ఒడిలో కళ్ళు తెరిచిన నాటినుండే
పరాయీకరణ కాబడిన
పాలబుగ్గల పసిది..

ఊహ తెలిసిన నాటి నుంచీ ఆంక్షల కంచెలో
రాలిపోతున్న ఆశల మొగ్గలను తడుముకుంటూ
ఆత్మ స్థైర్యం కూడ గట్టుకుంటున్న అతివ...

మంగళ కామనల నడుమ పుట్టింటి
మమకారాలను మూటగట్టుకుని
అత్తింటి వంశానికి తరాల వారధియై
ప్రగతి రథాల నందించే వేరు వృక్షమయ్యే వనిత...

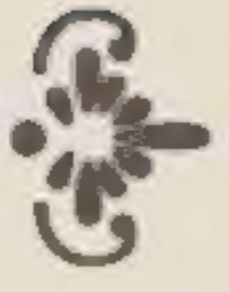
భవిత వనాలను విస్తరించే రేపటి అంకురాలను
ఈ లోకం లోకి తీసుకొని రావడానికి
తనువును ఫణంగా పెట్టి రుధిరాన్ని క్షీరధారలు చేసి
చీడ పీడలంటకుండా
కంటి చూపుల పహారా అయ్యే పడతి...
అస్తిత్వం కోల్పోతున్నా
అనుబంధాల పొదరింటిని

ఆనందమయం చేస్తూ
ఆత్మీయతా పరిమళాలు
వెదజల్లే సుమతి...

కుటుంబ సూర్యగోళం చుట్టూ
నిరంతరం పరిభ్రమణం చేస్తూ
కన్నవాళ్ళ క్షేమం కోసం తపించే
అలుపెరుగని క్షితిజ...

ఆధిపత్య పది ఘట్టనలో
క్షణం క్షణం నలుగుతూనే
వ్యక్తిత్వ ఉనికి కోసం రాజీ యెరుగని
పోరాటం చేస్తున్న నారీమణి...

ఆకాశం లో సగమన్నది మరచి
అంతరాల భేదం వదిలి
చైతన్య స్రవంతిలా సాగిపోయే సాధ్య..
ఇందుగలదందు లేదని
కనిపించే వెలుగుల ధాత్రి..
సమాజ ప్రగతికి ఆమే ఆధారం
భిన్న సంస్కృతులను కాపాడే
మహిళే ఆధారం...

భారమౌతున్న మాతృత్వం

మళ్ళీ టీవీలు హెయిరెత్తించబోతున్నాయి మదర్స్ డే సందర్భంగా. పండగలైనా, ప్రత్యేక సందర్భాలు అయినా వాటి వెనుక వున్న స్ఫూర్తిని మర్చిపోయేట్టు చెయ్యటంలో బహుళ జాతి సంస్థలు కొంత వరకు విజయం సాధించినట్టే కనబడుతుంది. ఎన్నో పోరాటాల ఫలితమైన మహిళా దినోత్సవాన్ని కూడా ఫాషన్ వరేడ్ స్థాయికి దిగజార్చారు. అంతర్జాతీయ మాతృ దినోత్సవం, కనిపించిన తల్లి గొప్పతనాన్ని గుర్తుతెచ్చుకోవడం కోసం ప్రతి సంవత్సరం మే నెలలోని రెండవ ఆదివారం జరుపుకుంటారు. పాశ్చాత్య దేశాలలో పిల్లలు కొంత వయసు వచ్చిన తరువాత స్వతంత్ర్యంగా బతకటం ప్రారంభిస్తారు. అమ్మను రోజూ చూసుకునే పరిస్థితులు లేకపోవడంతో అమ్మ కోసం ఒక రోజు కేటాయించాలని మాతృ దినోత్సవంను ఏర్పాటు చేశారు.

ఈస్టర్ కి ముందు నలభై రోజులను లెంట్ రోజులుగా వరిగణిస్తారు. 17వ శతాబ్దంలో ఇంగ్లాండ్ లో నలభై రోజులలోని నాలుగవ ఆదివారం తల్లులకు గౌరవ పూర్వకంగా మదరింగ్ సందే పేరిట ఉత్సవాలు జరిపేవారు. 1872 లో అమెరికాలో జూలియావర్డ్ హెవే అనే మహిళ ప్రపంచ శాంతి కోసం, మాతృదినోత్సవం జరపాలని ప్రతిపాదించి తొలిసారి బోస్టన్ లో సమావేశాలు నిర్వహించింది.

సివిల్ వార్ గాయాలను చెరిగిపోయేలా చేసేందుకు మదర్ ఫ్రెండ్ షిప్ డే నిర్వహించిన అన్నా మేరీ జేర్విస్ కూతురు మిస్ జేర్విస్ మాతృ దినోత్సవాన్ని జరపాలని ప్రచారం చెయ్యటంతో పాటు తన తల్లి రెండవ వర్సంతి సందర్భంగా మే రెండవ ఆదివారం నాడు అమెరికాలో తొలిసారి మాతృ దినోత్సవాన్ని నిర్వహించింది. కాల క్రమేణా మే నెల రెండవ ఆదివారం నాడు మాతృ దినోత్సవం ఘనంగా నిర్వహించటం ఆనవాయితీ అయింది.

అమ్మ చుట్టూ, అమ్మ గొప్పతనం చుట్టూ ఎన్నో కవితలు, కథలు. “అమ్మా నన్ను కన్నందుకు విప్లవాభివందనాలు” అంటాడు కవి శివ సాగర్. “తల్లీ నీకు నమస్కారాలు నన్ను కన్నందుకు.. వీరుల రక్తంతో తడిసిన సారవంత రక్తారుణ ధరణి కేంద్రంగా చేసినందుకు” అంటూ నీరాజునాలు అర్పించాడు కవి శివారెడ్డి. “నీ ఋణము తీరదు రక్తము ధారబోసినన్” అంటారు నలభై దాటినా తనని ముద్దు చేసే అమ్మగురించి

జాషువా. దేశ దేశాలూ చుట్టి ప్రపంచమంతా చూసినా అమ్మ వంటి అపురూపమైన వ్యక్తి తారస పడలేదని, తాను సంపాదించినదంతా ధార పోసినా ఆమె ఋణం తీరదని అమ్మ మీద తనకున్న ప్రేమని చాటుకున్నాడు చార్లీ చాప్లిన్.

గర్భంలో శిశువు వడ్డప్పుడు, అది బయటికి వచ్చి పాలు తాగుతున్నప్పుడు ఆక్సిటాసిన్ లాంటి హార్మోన్లు విడుదలై ప్రేమ పొంగేలాగా చేస్తుంది. జంతువులలోనూ ఇలాగే జరుగుతుంది. మనుషులకు మాత్రమే ప్రత్యేకం కాదు. స్వతంత్ర్యంగా బతకగలిగే సామర్థ్యం వచ్చినప్పుడు జంతువులు పిల్లలని వదిలేస్తాయి. మనుషులలో మాత్రం అమ్మకి దైవత్వాన్ని ప్రకృతిలో దేనికి లేని గొప్పతనాన్ని ఆపాదించి ఆడవాళ్లని బంధించారు. సృష్టిలోని ఏ జీవజాతికీ లేని సహజాతేతర భావజాలపు మాతృత్వం స్త్రీలకి అంటగట్టారు.

స్త్రీ కాళ్ళ కింద పడివుండాలి, తల ఎత్తితే అణిచివేస్తాం, అయినా సరే ఎదగటం మొదలు పెడితే కార్యేషు దాసీ అని గుర్తుచేసి కాళ్ళ కింద పెట్టుకుంటాము, ఇంకా ఎదిగితే ఆదిశక్తి, పరాశక్తి అని కీర్తించి అదుపులో వుంచుకుంటాం, అయినా సరే ఎదగటం ఆగక పోతే అమ్మవి అంటాం అని అమ్మ తనంయొక్క అతి బలమైన, వదిలించుకోలేని సంకెళ్ళని గురించి చెప్తారు ప్రముఖ రచయిత కారా మాస్టరు గారు. మానవ జాతి మొట్ట మొదటి బానిస మహిళ అంటారు మార్క్సిస్ట్ మహాశయుడు ఏంగెల్స్. ఆదిమ సమాజంలో పిల్లలని కనడం ఒక ఉత్పత్తి. ఎంత ఎక్కువ పిల్లల్ని కంటే ఆ తెగ అంత బలంగా వుంటుంది కాబట్టి అప్పుడు వున్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మాతృ స్వామ్య సమాజం ఏర్పడింది. ఆ సమాజంలో స్త్రీ కి లభించిన సమానత్వం ఇప్పుడు కొంచెం కూడా దొరకక పోయినా అమ్మ తనం పేరుతో స్త్రీని బలహీన పరచటం, దోచుకోవటం జరుగుతుంది.

దోపిడి వ్యవస్థలో ప్రతి స్త్రీ మూడు రకాల జైళ్ళను తర తమ స్థాయిలలో ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది అంటారు మార్క్సిస్టు మేధావి లెనిన్. అవి వంట గది, పడక గది మరియు పురిటి గది అనీ, స్త్రీ ని అణిచి వుంచటానికి ఉత్తమ ఇల్లాలు, సంస్కార వంతురాలైన స్త్రీ, ఆదర్శ మాతృమూర్తి లాంటి కిరీటాలు పెట్టి ఆడవాళ్ళను నరక కుపంలోకి నెడుతుంది అని దోపిడి వ్యవస్థ యొక్క వికృత రూపాన్ని ఎత్తి చూపుతారు లెనిన్. స్త్రీలు చేసే మూడు రకాల చాకిరీలకు ఎలాంటి

విలువలేదు. పిల్లలని కనటం మానవ జాతి పునరుత్పత్తి. అలాంటి అత్యున్నతమైన, పునరుత్పత్తి ప్రక్రియ చేస్తున్న మహిళని, రకరాకాల పద్ధతిలో కీర్తిస్తారు గానీ, వారికి ఏమాత్రం విలువ గానీ, తన పిల్లల పై తనకు హక్కులు గానీ ఈ వ్యవస్థ ఇవ్వదు. మాతృదినోత్సవం యొక్క దొల్లతనం ఇక్కడే తెలుస్తుంది.

బతకటానికి, తనను తాను నిరూపించుకోవటానికి, జీవితానికి సార్థకత సాధించుకోవటానికి ఆధునిక మహిళ ఎంతో పోరాటం చేస్తుంది. ఎన్నో రంగాలు ఆమెకి అవకాశం ఇస్తున్నాయి. అన్ని రంగాలూ ఆమెని శారీరికంగా మానసికంగా వేటాడే వేదికలే. డ్రైవింగ్ దగ్గరనుంచి మెట్రో రైలు వరకు, అంగన్వాడీ సెంటర్ నుంచి మిలటరీ వరకు, ఆధునిక మహిళ రాణించని రంగం లేదు. వురుషులతో సమానం అని నిరూపించుకోవటానికి ఎన్నో సంకెళ్ళతో బంధించ బడ్డ స్త్రీ ఎంతో పోరాటం చెయ్యవలసి వస్తుంది. ఆధునిక స్త్రీ అన్ని సంకెళ్ళనీ నెమ్మదిగా అయినా వదిలించుకోగలిగింది.

ఒక్క అమ్మతనపు సంకెళ్ళు తప్ప. ఆ అమ్మ తనం చుట్టూ ఎన్ని కథలు, ఎంత గొప్పలు, ఎంత కృత్రిమ ఆరాధనలు. ఆ అమ్మతనం అంత గొప్పదైతే ఆ గొప్ప జంతువులకు ఎందుకు లేదు. కులోన్మాద, మతోన్మాద హత్యలలో అమ్మలు కూడా పాత్ర ధారులే. అసహాయ స్థితిలో పిల్లలని అనాధలని చేస్తున్న అమ్మలకు రక్షణ గానీ, గౌరవంగాని మాతృదేవోభవ అని చెప్పే ఈ దేశం, సమాజం కలిగించ లేకపోతున్నాయి.

ఈ దేశంలో కోట్లాదిమంది తల్లులకు రెక్కల కష్టం చేయ్యనిదే రోజు గడవదు. సంక్లిష్టమైన ఆధునిక జీవితం అమ్మల పరిస్థితిని ఇంకా దిగ జారుస్తుంది. మనుస్మృతి, పెట్టుబడి అమ్మ తనాన్ని అమ్మకానికి పెట్టాయి. మాతృత్వం చుట్టూ అల్లుకున్న ఈ బూటకపు గొప్పతనాన్ని బద్దలు కొట్టి పిల్లలని స్వేచ్ఛగా ప్రేమగా పెంచుకునే వ్యవస్థ కోసం పోరాటాలు చెయ్యాలి.

గ్రామ పంచాయితీలు - మహిళలు

తెలంగాణలో గ్రామపంచాయితీ ఎన్నికలు ముగిసాయి. ఏకగ్రీవంగా చేయడానికి అధికారపార్టీ అన్ని యుక్తులూ వాడింది. వాడుక తప్పుకుండా గెలిచిన వాళ్ళంతా మా వాళ్లేనని ఎవరికివారు పార్టీలుగా ప్రకటించుకున్నారు. అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో ఘనవిజయం సాధించాక అదేవేడిలో గెలిచేయడానికి అధికారపార్టీ వేసిన ఎత్తు ఇది. ఏది ఏమైనా గడువులోపలే ఎన్నికలు జరగటం మంచింది.

అసెంబ్లీలో మహిళలకు సీట్లు నిరాకరించినా రిజర్వేషన్లు ఉండటంతో చచ్చినట్లు అన్ని పార్టీలు మహిళల్ని వెతుక్కుని నిలబెట్టాయి. ఇట్లా నిలబడి గెలిచిన వారిలో 77% మంది మహిళలు భర్త కుటుంబాలు రాజకీయాల్లో ఉండగా తండ్రి రాజకీయ రంగంలో ఉండటం వల్ల పోటీచేసిన వారు 17% కాగా రాజకీయాలు లేని కుటుంబ నేపథ్యం ఉన్నవారు కేవలం 5.5% మంది అంటే ఆయా రాజకీయ పార్టీలు (వామపక్షాలు మినహా) ఎక్కువభాగం ఆ మహిళ ప్రజారంగంలో పనిచేయటం వల్ల ఆ కుటుంబాలను తమ ప్రధాన కార్యకర్తలను సంతృప్తి పరచడానికి వీరికి సీటు యిచ్చారని అర్థం అవుతున్నది.

వీరిలో 33% మంది 21-35 మధ్య వయస్కులు కాగా 56% మంది 35-50 మధ్య వయసులో ఉన్నారు. అంటే వనిచేయగలిగిన, నేర్చుకోగలిగిన వయస్సులో మహిళలే అధికంగా ఉన్నారని అధ్యయనాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. గ్రామ పంచాయితీ ఎన్నికలు కాబట్టి వ్యవసాయ కుటుంబాల నుండి 70% పైగా ఉన్నారు. రోజువారీ కూలీలు 16% కాగా వృత్తి పనివారల నుండి దాదాపుగా ఎవరూ లేకపోవడం గమనార్హం.

అస్సలు చదువురాని వారి శాతం 12.5 కాగా ప్రాథమిక విద్య పూర్తిచేయని వారు అత్యధికంగా 58% ఉన్నారు. డిగ్రీ ఆపైన చదివిన వారు 10% కూడా లేకపోవడంలో ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు. ఎందుకంటే మహిళల అక్షరాస్యతలో దేశంలో

29 రాష్ట్రాల్లో తెలంగాణ 27వ స్థానంలో వున్నది.

తమంతట తాముగా గతంలో రాజకీయ అనుభవం గల వారి సంఖ్య పరిమితం కావడంతో సమావేశాలకు హాజరు ఉన్నాగాని నిర్వహణ వారిచేతుల్లో లేదు. మీటింగులకు కూడా హాజరు కాని వారు 6శాతం వున్నారు.

అంటే రిజర్వేషన్లు తప్పనిసరి కావడం వలన స్థానిక సంస్థల రాజకీయంలో మహిళల సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగింది. అయితే భర్త కుటుంబాల రాజకీయ నేపథ్యం వలన నిలబడటం ఇష్టపూర్వకంగానే జరిగినా వారు దాన్ని తమ కుటుంబ భాత్యతల కొనసాగింపుగానే భావిస్తున్నారనేది స్పష్టం. పోనీ పదవిలోకి వచ్చిన తర్వాత తమ హక్కులను బాధ్యతలను సొంతంగా నిర్వహించేందుకు స్వతంత్రంగా వ్యవహరించేందుకూ కూడా అంతగా ఉత్సాహం చూపడంలేదు. ఎవరి కారణంవలన పోటీలో దిగామో విజయమూ వారిదే, పదవి నిర్వహణా వారిదే అనే ధోరణి కనబడుతున్నది.

అదీకాక వ్యవసాయ కూలీ కుటుంబాలు ఆదాయం తక్కువగల కుటుంబాలు కావడంతో ఎన్నికయిన తరువాత ఆ మహిళలు కూలికి వెళ్ళక తప్పదు. వారు సమావేశాలకు హాజరు

కావడమే కష్టం. చదువు తక్కువ కావడంతో ఈ మతలబులన్నీ అర్థం చేసుకోవడం అవసరమా అనే ఉదాసీనత పెరుగుతుంది. కుటుంబం, సంపాదన కాకుండా ఇక పదవీ బాధ్యతలు మోయటం పనిభారాన్ని మూడింతలు చేస్తుంది.

అసలిదంతా ఒకభాగం. భార్య పదవి అంటే అదిఏదో రిజర్వేషన్లు వల్ల పేరు మారింది కాని అధికారం తనదే అని భావించే భర్తలతో ఘర్షణను ఏస్తే ఆహ్వానించదు. ఐదేళ్ళ పదవి లేదా జీవితకాలపు భర్త ఎంపిక చేసుకోమంటే ఏం చేస్తారు? తమపై కుటుంబంలో జరిగే హింసనే తప్పనిసరియితే తప్ప ప్రతిఘటించని, ఫిర్యాదు చేయని మహిళలు భర్తలతో తాత్కాలిక పదవి గురించి తగాదా పడతారా?

పైగా రాజకీయాల్లో ఉన్న ఒంటరి మహిళల పట్ల మగరాజకీయ నాయకుల ప్రవర్తనను, వాఖ్యలను వాళ్ళు గమనిస్తూనే ఉంటారు. కాబట్టి పనిభారం, కుటుంబ బాధ్యతలు స్త్రీలు స్వతంత్ర్యంగా వ్యవహరించడానికి భౌతిక ఆటంకాలు కాగా “కుటుంబం” భర్త అధికారం అనేది మానసిక ఆటంకం.

దీనికి తోడు బహిరంగంగా మాట్లాడటం, సంభాషించడం విషయాలు చెప్పగలిగే అవగాహన లేకపోవడంతో వీరు

జంకుతున్నారు. పంచాయితీల నిర్వహణపై శిక్షణ లభించక పురుషులుకూడా గ్రామ కార్యదర్శులపై ఆధారపడే పరిస్థితుల్లో స్త్రీల సంగతి ప్రత్యేకించి చెప్పనక్కర్లేదు. అట్లాగే మగవారు స్థానిక సంస్థలో సగమే ఉన్నా వారు అధిక్యం ప్రదర్శిస్తారు. స్త్రీలకేం తెలియదన్నట్టుగా వ్యవహరిస్తారు. వారిని మాట్లాడనీయరు. దాంతో అరవడం, దాదాగిరి, పెత్తనం చెలాయించడం సామర్థ్యానికి చిహ్నాలుగా భావిస్తున్న ఈ కాలంలో స్త్రీలు వెనక్కి తగ్గడం ఆశ్చర్యకరం కాదు.

ఇక గ్రామసభల్లో హాజరు తక్కువ మహిళల హాజరు మరీ తక్కువ గ్రామసభ అంటే లబ్ధిదారుల నమావేశంగా మారిపోయింది. గ్రామసభకు రాజ్యాంగం కల్పించిన విశేష అధికారాలు ప్రజలదాకా చేరలేదు. దాంతో పరిపాలనలో ప్రజల ప్రత్యక్ష భాగస్వామ్యం ఇంకా ఎండమావిగానే మిగిలివుంది.

73వ, 74వ రాజ్యాంగ సవరణల ద్వారా గ్రామ పంచాయితీలకు సంక్రమించాల్సిన 29 రకాల అధికారాలు వివిధ రాష్ట్రాలు భిన్న రకాలుగా యిచ్చాయి.

ఒక్క కేరళ ప్రభుత్వం మాత్రమే వామపక్షం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు 60% రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిధుల్ని నేరుగా గ్రామ పంచాయితీలకు యిచ్చింది. గతంలో

బెంగాల్ లో అంచెలంచెల ప్రణాళికా ప్రక్రియద్వారా 40% నిధులు యిచ్చింది. తెలంగాణ పంచాయితీ రాజ్ చట్టంలో గ్రామస్థాయిలో విధులు కేటాయించింది తప్ప నిధులివ్వలేదు.

గ్రామపంచాయితీల సంఖ్యపెరిగి జనాభా బాగా తగ్గి పోవడంతో ఇప్పుడు గ్రామ పంచాయితీలు తీవ్రమైన నిధుల కొరతను ఎదుర్కొంటున్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చే పది లక్షల రూపాయలు గ్రామ పంచాయితీ నిర్వహణ, వీధిదీపాల ఖర్చుకు కూడా సరిపోవు. ఇంక అభివృద్ధి మాటేంటి?

వారు యంఎల్ఎ, ఎంపి నిధులపై ఆధారపడాలి. ఓట్ల ఆధారంగాను, అధికార రాజకీయ పార్టీ మొగ్గుపై ఆధారపడి అభివృద్ధికి నిధుల కేటాయింపు జరుగుతుంది. ప్రతివక్షాల గ్రామ పంచాయితీలు పూర్తిగా నిర్లక్ష్యానికి గురవుతాయి.

ఇప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం అన్ని గ్రామాలు గ్రామ అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారు చేయాలన్నది. ఈ ప్రణాళిక స్థానిక వనరులు, మానవ వనరులు అవసరాల ప్రాతిపదికన వేయాలి. కానీ ఇటువంటి ప్రణాళిక తయారు చేయడానికి అవసరమైన నైపుణ్యాల శిక్షణ లేదు.

ప్రభుత్వం ఎక్కడా అంగీకరించిన దాఖలాలు లేవు. మరి యిప్పుడు గ్రామ సభల్లో

తయారుచేసి ఆమోదింపబడే ప్రణాళికలకు ఏ మాత్రం విలువ వుంటుందనేది ప్రశ్నార్థకం. కార్పోరేట్ల, రాజకీయ నేతల అవసరాల కోసం గ్రామ ఉమ్మడి సహజ వనరులను ధారాదత్తం చేస్తూ అటువంటి అభివృద్ధి ప్రణాళికలను పార్లమెంటులో అసెంబ్లీలో ప్రకటిస్తూ ఉన్నవాళ్ళు గ్రామ ప్రజల అవసరాలకు ఎంత ప్రాధాన్యత ఇస్తారో చూస్తునేవున్నాం.

అయితే గ్రామ సభల అధికారాలను అర్థం చేసుకుని మహిళలు తాము ప్రాధాన్యత నిచ్చే తాగునీరు, పరిశుభ్రత, ఉపాధికల్పన, సంరక్షణ వంటి అంశాలతో అందరి భాగస్వామ్యంలో ప్రణాళికలు రూపొందించి వాటిఆధారంగా తమ హక్కులను నిలబెట్టుకునే ప్రయత్నం చేయవచ్చు. గ్రామసభకు గల రాజ్యాంగబద్ధమైన విశేష అధికారాలు, పూర్తిస్థాయి ప్రజల భాగస్వామ్యం మాత్రమే గ్రామాలను రక్షించగలవు.

మహిళల ఉపాధి, సంక్షేమం దీనిపైనే ఆధారపడి ఉన్నందున మహిళా సంఘాలు గ్రామస్థాయిలో మహిళలు తమ స్వతంత్ర్యతను, అధికారాన్ని నిలబెట్టుకునేందుకు ఎంపిక అయిన ప్రజా ప్రతినిధులకు మద్దతుగా నిలవడం అవసరం.

అంతా మహిళా సిబ్బందే

అప్పట్లో ముంబైలోని మాతుంగ రైల్వేస్టేషన్ లో మహిళలే విధులు నిర్వహిస్తూ అందరి దృష్టిని ఆకర్షించారు. అయితే, అది సబర్బన్ కేటగిరీకి వస్తుంది. కానీ, ప్రధాన కేటగిరీలోని గాంధీనగర్ స్టేషన్ మహిళా సిబ్బందితో రికార్డు సృష్టించింది రాజస్థాన్ రాజధాని జైపూర్ లోని గాంధీనగర్ రైల్వేస్టేషన్ కి వెళ్తే రిజర్వేషన్ అండ్ బుకింగ్ సెంటర్ నుంచి టీసీ వరకూ అంతా మహిళా ఉద్యోగులే కనిపిస్తారు. స్టేషన్ పరిధిలో ఉన్న 32 కేటగిరీలకు చెందిన పోస్టుల్లోనూ మహిళలే విధులు నిర్వహించడం గమనార్హం. ఇలా మహిళా ఉద్యోగులే ఉన్న తొలిరైల్వే స్టేషన్ గా దేశంలో గాంధీనగర్ రైల్వేస్టేషన్ రికార్డు నమోదు చేసుకుంది. ఈ స్టేషన్ మీదుగా జైపూర్, ఢిల్లీ వంటి ప్రధాన రైలు మార్గాలు ఉన్నాయి. రోజూ యాభైరైళ్ళ రాకపోకలు సాగుతుంటాయి. రోజుకు సుమారు ఏడు వేల మందికి పైగా

ప్రయాణికులు వస్తూవెళ్తూ వుంటారు. ఇక్కడి సిబ్బంది విధి నిర్వహణలో ఉపయోగపడే ఉన్నతమైన శిక్షణ తీసుకున్నారు. స్టేషన్ పరిధిలో శాంతి భద్రతలకు, మహిళ సౌకర్యానికి ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు చేశారు. మహిళల కోసం ప్రత్యేక అత్యవసర విభాగం, నాప్ కిన్ వెండింగ్ మిషన్లు ఏర్పాటు చేశారు. నార్త్ వెస్టర్న్ రైల్వేస్ ఈనూతన ఒరవడికి మొదటిసారి ఇక్కడ శ్రీకారం చుట్టింది. గతేడాది ఫిబ్రవరిలో మహిళా ఉద్యోగులంతా విధుల్లోకి చేరారు. ప్రస్తుతం వారి సేవలను ప్రయాణికులకు మరింత చేరువ చేసేందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

వీరేశలింగం శత వర్థంతి
సందర్భంగా బద్వా నిర్వహించిన కథల
పోటీలలో ప్రథమ బహుమతి పొందిన కథ

మా సీతాలు పెద్దమ్మ చెయ్యి

చాచకనే ఉట్టి తగిలేది. అంత జంపాడది. రెట్టకండ్లు పట్టెడుపట్టెడు. పిడసరాయి లాంటి ఒళ్ళు. యవ్వనానికి వచ్చిన గూలెద్దుకాళ్ళ గతం బిగింపుకాళ్ళు. దుక్కేలుబర్రలే గతం చేతివేల్లు. చలవబండలాంటి ఈపు. గచక్కాయ చిప్పంత గట్టి తలకాయ. ఏపనికైనా సై అని ముందరికి తోసే ఎద. చింతమొద్దులా మట్టసమైన మెడ. ఏట్లో జమ్ము తిరిగినట్లు తిరిగిన ఎంటుకలు. అట్లా ఆడతనాన్ని గౌరవంగా చూపించుకోలేక ఒదిగి ఉండే రొమ్ముకట్టు. పట్టకర్రకు వచ్చిన కరకుమడి లాంటి కంటిచూపు. పుట్టమన్నలాంటి ఒంటిరంగు. పాపిట్లోఎంటిక పడకుండా నల్లనీలాలే గతం నున్నగాదువ్వి కొప్పేసుకుని, మోచేతి వరకు రైకి, మోకాళ్ళ వరకు చీరకుచ్చులు, కొంగెప్పుడూ నడుములో చెక్కిని ఉంటుంది. ఇది మొగోనిగా పుట్టాల్సింది పొరపాటున దేవుడు ఆడదాని రూపమిచ్చాడు అని అందరి నోల్లాలోనా పొగిడించుకుంటుంది. ఈ యమ్మకు ఆరుమంది బిడ్డలు. ఆలూ మొగుడూ తలా ఒక పని చేసుకొని రంపు రాగింతం లేకుండా నంసారాన్ని గడుపుకుంటూ ఉన్నారు. ఎవరికైనా ఆయమ్మతో పనిబడితే ఆయమ్మను ఇంటికాడవట్టేది చానా కవ్వం. తువాకి గుండుకు కూడా దొరకదు. ఎబుడన్నా ఊర్లో చావైతే ఊర్లో ఉన్నోళ్ళు, చివరికి ఒక పిల్లికున్నకూడా ఆ చచ్చిన మనిషిని మొండి మరుగు చేసేవరకు ఊరు దాటి పోరు. అట్లాంటప్పుడు కూడా సీతాలు కూలి వనుందంటే ఎలిపోతుంది. ఇదేమి గండగరువుఆడది ఇది చచ్చినాపొద్దు ఊర్లోఎవరూ ఉండకూడదు, ఇరంపరంలేని ఆడది అని ఊరోళ్ళ నోళ్ళల్లో ఎన్నోదినాలు కరిగింది. ఆ యమ్మకి పొద్దు పుట్టేది పొద్దుగుంకేది పొలమ్మిందనే. ఆయమ్మ పనిజేసినట్లు ఎవరూ జేయలేరు. గుంటికి పెట్టినా ఎనక్కి రాదు. ఇద్దరుముగ్గురు జేసేపని

జివిరి బతుకులు

ఒకటే జేస్తుంది. పనులకు పిలిచేవాళ్ళు ఆయమ్మ పంచన కాసుకోనుండి ఇంగా ఒక రూపాయి ఎక్కువగా ఇచ్చితోడుక్కుని పోతారు. ఆ యమ్మకి సలీ జ్వరం కూడా ఆసంతకు ఈసంతకు రాదు. రోగం వచ్చినా ఆ యమ్మ వంటిదినుసుకు బయపడి పరారైపోతుంది. కష్టంతప్ప ఏరేలోకం లేదు. అట్లాంటిది ఈ నడాన కూలికి బోయే యాలకి అన్నాలు దిని ఇంటి ముందర తల మొగసాలలో ఒక్కాకు తిత్తి ముందరేసుకొని ఒక్కాకు నమలతా వచ్చేపొయ్యేవాళ్ళతో మాట్లాడతా ఎండ కాసుకుంటా నిమ్మలంగా ఉంది.

నేను ఆ యమ్మకాడికి బొయ్యి “ఏం పెద్దమ్మా నిన్ను ఇంత నిమ్మలంగా చూసి ఎన్నాల్లయింది నీ మొగమే బంగారై పోతావుండే “అంటా ఆయమ్మ అంచున కూసుంటి.

ఆ యమ్మ ఉండుకొని “పనీ పాటా లేదు నాయనా అందుకే నిమ్మలంగా ఉన్నా” అనే!

“అదేంది పెద్దమ్మా ఇప్పుడు మంచి మడ్లు కోసే సీజన్ కదా”

“రెండునెలలుగా పాపా పనులకు పిలిసే వాళ్ళే లేరు మడ్లు కోసే మండ్రేగబ్బమినన్న వచ్చినాయి కదా, అవ్వొచ్చి వనులు లేకుండా చేసినాయి. కూలీలు బెడితే ఎకరా మడికి ఐదువేలు కర్పట, అదే మిసన్లతోఅయితే మూడువేలతో పోతుందంట. గంటలో

ఒడ్లుసంచిలో బడతాయంట. అదే మన్నులతో వడపల్లంటే మూడు నాలుగు దినాలు పడుతుందంటారు అయినా “ఎద్దులో లాభం గుద్దలో పాయనంట” అన్నట్లు మిషన్లతో కోపిస్తే వరిగడ్డి మిసన్లో పొడిపొడి అయ్యి కట్టకు రాకుండా ఆగమైపోతుంది. అదే మన్నులతో కోపిస్తే చిన్నబన్న రైతులకి గొడ్ల కనువన్నామిగులుతుంది. పెద్ద పెద్ద ఆసాములకైతే మిసన్ను పనికొస్తాయి. ఈ మిసన్ను నమ్ముకొని మాయట్లా కూలినాలి జేసే వాళ్ళ కడుపులు కొడతావుందారు “అనేమాపెద్దమ్మ నెత్తిన చేతులు బెట్టుకుని.

మేమిద్దరం మాట్లాడతా ఉన్నట్లే మా ఉర్లోటి వాళ్ళు ముగ్గురు ఆడోల్లు వచ్చి మా అంచున కుసుండి. నేనుండు కోని

“ఒరే ఇదేమిపోయే కాలం మీరందరూ కూడా బిడువుగా ఉండారు” అంటి.

నాకు సిన్నమ్మ వరసైన అలివేలమ్మ ఉండుకొని “ఇరవై ఏండ్లకు ముందు ఈ చుట్టుపక్కల ఉన్న ఊర్లోల్లు అందరూ కూలోల్ల కోసం మనూరి కొచ్చేది. కష్టంచేసే దాంట్లో దిక్కూలా ఊర్లో పేరుమోసినోల్లం. ఇబుడు ఊర్లోకి వచ్చి కూలిమనిసిని పిలసల్లంటేనే ఐరేట్ కూలీలని రైతులకు గుండెకాయ ఆగడం లేదు. ఒగపూట అన్నం బెట్టి మూడు నూర్లంటారు కూలీ. వాళ్ళు మాత్రానికి పంటబెడితే సరుకుసంత కేస్తే కేజీకి ఐదురూపాయలు ఆరు రూపాయలకు మించి గిట్టుబాటు లేక

వాళ్ళనెమ్ములు ఇరిగిపోయినాయి. మనకిచ్చిన కూలీ డబ్బులు ఎత్తుకొని సంత సరుకులకని బోతే చేతిలోకి రావు. మేము చిన్నబిడ్డలప్పుడు నూరు రూపాయలు ఎత్తుకుని బోతే సంత సరుకులు భుజం మీద మోసుకుని వచ్చేది" అనే ఆ యమ్మ.

“అది సరేలే రాంగా రాంగా రాజుగారి గుర్రం గాడిదైనట్టు నేను నెలదినాలు పన్నులేక ఇంటికాన్నే ఉన్నదానికి ఎండమగానికి పోవల్లంటేనే మగం ఎగసలే. దోవ నడస్తా ఉంటే గస వస్తా ఉంది. నరానరి బిందె నీళ్లు ఇంట్లో పెట్టలేకున్నా. నాసత్తా ఏమయిందో.. ఇట్లాడిదేనేమో ‘అరువైన ఆడది ఇంట్లో ఉంటే అటవ కట్లకు మొప్పొచ్చిందంటారు’ ఇబ్బుటోళ్లు పుటినప్పటినుంచి ఎండకుగాలికి వాటారకుండా మేడ మీంద మూడు మెతుకులు తిని పువ్వుమ్మ పువ్వుమ్మ అని ఉండారు. పెద్దోళ్ళు చెప్పే ఉండారు” ఎండకు పెట్టినపందిరి వానకు నిలబడదని “ఊరికే కాదు ఏనిగ నెత్తిన ఏనిగె మన్నేసుకున్నట్టు మన సత్తాలన్నీ మిసన్నకిచ్చిమనం సేతగాని వాళ్ళమై పోయినాం “ అనే మా సరోజ పెద్దమ్మ

అంతలో సీతాలు ఉండుకొని “ఇంగేమి అందుకు కాదా మా యమ్మ నన్ను తప్పటడుగులు వేసేటప్పుడునుంచి నేను మోయలేని బరువులు నాకెత్తేది. నేను చేయలేని పనులన్నీ నా చేత చేపించేది నేను

పని చేసేది చూసి ఊర్లోవాళ్ళు ఏమి సుబ్బుక్కు ఏలుడెంత లేదు ఆ బిడ్డకాడ అంత బరువు పనులు చేపిస్తున్నావు అనేవోళ్లు. మా యమ్మ వాళ్ళతో “ బలే జెప్తారులే ఇబ్బుడ్నించి ఒల్లు గట్టిపడల్ల. ఎంత కష్టం చేస్తే అంత ఒల్లు వాటారుతుంది. రేపు నా బిడ్డ పొయ్యిన తావన గుంటికి పెట్టినా ఎనక్కి రాకూడదు అనేది “అనే

“మనూర్లో ఎంకటక్కతో సమంగా పనులు జేసే దాంట్లో ఎవరన్నా తూగుతా ఉండ్రా. మిదైన మగోళ్లే ఆ యమ్మను చూసి అర్లిపోయ్యేది. మగోడు చేసే ఏ పనైనా అవలీలగా చేసేసేది. మాన్లు ఎక్కేది, అండ కొట్టేది, బండి తోలేది, ఈత కొట్టేది, నూరు కేజీల ఉలవలమూట ఎత్తుకుండేది, బలే గుండెగలిగిన ఆడది. అట్లే మన పాపులవ్వది పెద్ద సంసారం. ఆడ, మగ, పిల్లలు కలిసి ఇరవై మందికి పైమాటే. ఇంగ వచ్చి పొయ్యే సుట్టం ఉండే ఉన్నారు, దంచేది, ఇసిరేది, కడిగేది, వండేది తోసేది, పొయ్యిలోకి కట్టి కంప, వీటి సందుల్లో కూలి సేద్యం, అవు మేక ఇవన్నీ ఒక నాటి కష్టం. ఒంటి సేత్తో ఈదేది. ఇన్ని పనులు సేసినా కూడా కడ్డీ ఉన్నట్లు నిగుడుకొని ఉండేది. వొంగిన ఆడది కాదు. ఇబ్బుడుండే ఆడ మగాల్ల ఒల్లుల్లో బిగింపు జల్తై పోయింది. తునకలు జవిరై పోయినాయి. బలము నిరునత్తవై పోయింది. ఈ నుగాసి పానానికి అలవాటువడి మన నవనూత్రాలని

రోగాలపాలు జేసినారు. ఎనకటికి పాపులవ్వ అనేది ఎవరన్నా పనీ పాటా చెయ్యకుండా దొంగమరిగి ఆములు జోములు జేసినోల్లకు వచ్చే జన్మలో దేవుడు కాళ్ళుజేతులు నరుక్కుని సంగటికట్లు జేసుకొని ఉడుకుడుకు సంగటిలో ఏసి గెలకతాడంట. మల్ల గబ్బిలాల లాగ మట్టించి కనులు కనపడకుండా మానుకు ఏలాడతానే ఉంటారంట అని బయపెట్టేది. ఇబ్బుటోళ్ళు పన్నకు బయపడి వొంటికి ఎండగాలి తగలకుండా ఉండారు. ముందుటోళ్లు నవ్వు పోయింది ఏమి ఇబ్బుటోళ్లు బాగుపడిందేమి “ అనే మా సిన్నమ్మ ఉండుకొని.

“ఆ సంతకు ఈ సంతకు మిసన్నతో పనులు జేసుకునేది మరిగి మా యట్లా కూలి నాలి జేసుకునేటోల్లకు పనులు లేకుండా జేస్తున్నారు మా కాలం గడిసేంత వరకైనా మాకు పనులు దొరికితే మేలు. ఇంగ వచ్చేవాళ్లకత దేవుడెరుగు అనే” సప్పిడి మొకం తో మా సీతాలు పెద్దమ్మ. ఇట్లా మాట్లాడుకుంటా ఉన్నట్టే అన్నం పొద్దాయ. ఇండ్లలో పన్ను ఉన్నాయమ్మా అని ఎవరిండ్లకు వాల్లు లేసిబోయిరి.

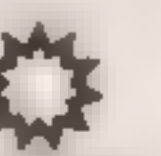
అర్థాలు

జవిరి - మెత్తగా

జమ్ము - సాపలు చేసే గడ్డి

సుగాసి పానం - సుకమైన ప్రాణం

అర్లిపోవటం - భయపడటం

గిరిజన ముత్యం

గిరిజనులు పెద్ద సంఖ్యలో నివశించే జిల్లా వాయునాడ్ నిరక్షరాస్యత ఎక్కువగా వున్న తెగ ఇది. ఈ తెగకు చెందిన శ్రీధన్య సివిల్స్ రాసి రెండుసార్లు విఫలమై మూడవసారి 410 ర్యాంకు సాధించి గిరిజన చరిత్రలో రికార్డు సృష్టించింది. ఇంతవరకూ ఈ తెగ నుంచి ఎవ్వరూ ఐ.ఎ.ఎస్.కు ఎంపిక కాలేదు. ఈ విజయం భావితరాలకు కూడా స్ఫూర్తినిస్తుంది. ఈమె రోజుకూలీ కుటుంబంలో పుట్టింది. రోజు కూలీ చేయగా వచ్చే డబ్బే వీరికి ఆధారం. శ్రీధన్య అటపాటల్లో కూడా చురుకైంది. ఆ తెగలో ఎవ్వరూ చదువుకోకపోయినా ఆడపిల్లలపై పెద్ద ఆంక్షలు లేని కుటుంబం కావడంతో ఆమె చదువుకోవడానికి అటంకంలేకపోయింది. సివిల్స్ కోచింగ్ కు వెళ్ళాలంటే చాలా డబ్బులు కావాలి. ఒక స్కీం క్రింద కేరళ గిరిజన సంక్షేమ శాఖ అర్థిక సహాయం చేస్తుందని తెలుసుకుని ఈ పథకం సహాయంతో ఈమె ఐఎఎస్ ఆకాడమీలో చేరింది. మొదటి రెండుసార్లు విఫలమైనా నాకు రాదు అని అధైర్యపడకుండా మూడవసారి ప్రయత్నించి విజయాన్ని సొంతం చేసుకుంది. శ్రీధన్య తీసుకున్న ప్రతి నిర్ణయం నేటియువతకు స్ఫూర్తి.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మెరుగుపడని దళిత మహిళల విద్యా ప్రమాణాలు

మన దేశంలో అణగారిన ప్రజల అభివృద్ధి, విధానపరమైన అవగాహన, మన దేశ రాజ్యాంగం, షెడ్యూల్లు కులాల వారిని అణగారిన వారిగా గుర్తించింది. జాతీయ ప్రణాళికా కమిటీ (1937) అణగారిన ప్రజల ఆర్థిక సామాజిక అభివృద్ధికి సూచనలు చేసింది. బాబా సాహెబ్ అంబేద్కర్ మన దేశ రాజ్యాంగ నిర్మాత. ఆయన న్యాయవాది, ఆర్థిక వేత్త, రాజకీయవేత్త మరియు సంఘసంస్కర్త. సాంఘిక వివక్షతకు వ్యతిరేకంగా, మహిళల మరియు శ్రామికుల హక్కులకోసం పోరాడినవ్యక్తి. అకారణంగా దళితులకు అనుకూలంగా సంక్షేమ కార్యక్రమాలను, పురోగామి చట్టాలను మరియు రాజ్యాంగవరంగా రక్షణలను పొందుపరిచారు.

డాక్టర్ బాబా సాహెబ్ అంబేద్కర్ 125వ జయంతిని పురస్కరించుకుని ఈ వ్యాసంలో మన రాష్ట్రంలో దళిత మహిళల విద్యాస్థితిని వరిశీలిద్దాం. 11వ ప్రణాళికా లక్ష్యంఅందరిని భాగస్వాములను చేస్తూ వృద్ధిని సాధించడం, ప్రతికూలతలను తగ్గించి వివక్షతలేకుండా పాల్గొనేందుకు విద్యా అవకాశాలను కల్పిస్తోంది. కనుక దళిత మహిళల విద్యా స్థితిని తెలుసుకోవడం అవసరం. అంతే కాకుండా నేటి ప్రపంచీకరణ యుగంలో జ్ఞాన సముపార్జన యొక్క ప్రాధాన్యత పెరిగింది. కనుక విద్య యొక్క అవసరం పెరిగింది. ఆ విధంగా కూడా దళిత మహిళల స్థితిని అధ్యయనం చేయడం అవసరం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర జనాభాలో 17.8% ఎస్.సి జనాభా వుంది. అతి ఎక్కువ ఎస్.సి జనాభా వున్న జిల్లా ప్రకాశం జిల్లా. అతి తక్కువ ఎస్.సి జనాభా వున్న జిల్లా విశాఖపట్నం. ఎస్.సి జనాభాలో సుమారు 20% జనాభా వట్టణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నారు. 60% ఎస్.సి జనాభా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నారు. పని చేస్తున్న ఎస్.సి జనాభాలో 4% వ్యవసాయదారులు. 72% వ్యవసాయ

కార్మికులు. 24% గృహపరిశ్రమలలో పనిచేస్తున్నారు. సంఘటిత రంగంలో పని చేస్తున్న ఎస్.సి కార్మికుల శాతం చాలా స్వల్పంగా వుంది.

స్వాతంత్ర్యానికి ముందు ఎస్.సిలను అంటరాని వారిగా పరిగణించడం చేత సామాజిక దొంతరలలో అతి దిగువ స్థాయిలో వుండడం చేత వీరు అక్షరాస్యతకు, విద్యకు దూరం కాబడ్డారు. రాజ్యాంగం కల్పించిన సానుకూల దృక్పథం కారణంగా మరియు కొన్ని సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు చేయడం వలన వీరికి చదువుకునే అవకాశం స్వాతంత్ర్యానంతరం లభించింది.

గత 50 సంవత్సరాల కాలంలో ఎస్.సిలలో అక్షరాస్యత పెరిగింది. మన రాష్ట్రంలో 1961లో ఎస్.సిలలో మొత్తం అక్షరాస్యత 8.5% వుండగా 2011 నాటికది 64.67%నికి పెరిగింది. ఎస్.సి పురుషుల్లో అక్షరాస్యత 1961లో 13.4% కాగా 2011 నాటికి 71.66%నికి పెరిగింది. ఎస్.సి స్త్రీలలో అక్షరాస్యత ఇదే కాలంలో 3.4% నుండి 67.38%నికి పెరిగింది. అయితే స్త్రీ అక్షరాస్యత ఎస్.సి పురుషుల అక్షరాస్యతకన్నా తక్కువగా వుండడాన్ని గమనించవచ్చు. ఇదే కాలంలో ఎస్.సి ల అక్షరాస్యత రాష్ట్రంలో మొత్తం అక్షరాస్యతతో పోల్చినప్పుడు వెనుకబడి వుండడాన్ని గమనించవచ్చు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో మొత్తం

అక్షరాస్యత 1961లో 21.2% వున్నది. 2011 నాటికది 67.35 శాతానికి పెరిగింది. పురుషుల అక్షరాస్యత ఇదే కాలంలో 30.2% నుంచి 74.77 శాతానికి పెరిగింది. స్త్రీల అక్షరాస్యత 12.0 శాతం నుంచి 59.96%నికి పెరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో స్త్రీల అక్షరాస్యత తక్కువగా ఉంటే అందులో ఎస్.సి స్త్రీల అక్షరాస్యత మరింత తక్కువగా ఉంది. ఎస్.సి స్త్రీల సగటు అక్షరాస్యత విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాల్లో రాష్ట్ర ఎస్.సి స్త్రీల సగటు అక్షరాస్యత కంటే ఎక్కువగా ఉంది. శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, గుంటూరు, ప్రకాశం, కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాల్లో ఎస్.సి స్త్రీల సగటు అక్షరాస్యత రాష్ట్ర ఎస్.సి స్త్రీల సగటు అక్షరాస్యత కంటే తక్కువగా వుంది.

ఎస్.సిలు, ఎస్.టిలు ఇతర సామాజిక తరగతులతో పోల్చినప్పుడు అక్షరాస్యతలో వెనుకబడి ఉన్నారు. 2009-10 నాటికి మన రాష్ట్రంలో ఎస్.సిలలో అక్షరాస్యత 56.7 శాతం ఉండగా, ఒబిసిలలో అక్షరాస్యత 63.8%, ఇతరులలో 77.3% ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 15 ఏండ్లు పైబడిన ఎస్.సిలలో అక్షరాస్యతా శాతం 2009-10 నాటికి 48.1 శాతం ఉంది.

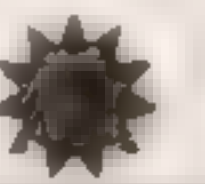
ఇతర సామాజిక తరగతుల మధ్య గల తీవ్ర అంతరాన్ని ఇది తెలియజేస్తుంది. 15 ఏండ్లు పైబడిన ఎస్.సిలలో ప్రాథమిక విద్య మరియు ఆపైన, చదువుతున్న వారి శాతం 2009-10లో 40.5 కాగా, సెకండరీ స్థాయి మరియు ఆపైన చదువుకున్న వారి శాతం 2009-10లో 21.1 ఉంది. సెకండరీ స్థాయి తరువాత చదువుకున్న వారి శాతం 10.2గా వుంది. అంటే ఎస్.సిలకు ఉన్నత చదువులు అందని ద్రాక్షగానే ఉందనేది అర్థమవుతుంది. ఎస్.సి మహిళలు మరింత వెనుకబడివున్నారనేది వాస్తవం. ఎందుకంటే అక్షరాలే రాయలేని వారు ఉన్నత చదువులు చదవలేరు కదా!

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఎస్.సి మహిళలు ఈ మాత్రమైనా అక్షరాస్యత సాధించారంటే దానికి సంక్షేమ హాస్టల్స్, ఆనంద నిలయాలు, కాలేజ్ హాస్టల్స్, డా॥బి.ఆర్.అంబేద్కర్ విదేశీ విద్యానిధి,

నైపుణ్యాల మెరుగుదల, పోస్ట్ మరియు ప్రీమెట్రిక్ స్కాలర్షిప్లు వంటి పథకాలను ప్రభుత్వం అమలు చేస్తూ వుండడం. ఈ పథకాలు కానీ అమలు చేయకపోతే వారి విద్యాస్థితి ఏవిధంగా వుండేదో మనం ఊహించుకోవచ్చు.

ఎస్.సిలలో అక్షరాస్యత ముఖ్యంగా ఎస్.సి మహిళల్లో అక్షరాస్యత ఇంత తక్కువగా వుండడానికి డ్రాప్ అవుట్లు ఎక్కువగా వుండడం, అతి చిన్న వయస్సు నుంచే పనులకు వెళ్ళడం, అతి తక్కువ మందికి వ్యసాయ భూమి వుండడం, వేతనాలు తక్కువగా వుండడం, పేదరికం, మౌలిక వసతుల కొరత, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఎక్కువశాతం నివసించడం, సంఘటిత రంగంలో పనిచేసే వారి శాతం తక్కువగా వుండడం కారణాలుగా చెప్పవచ్చు. పేదరికం ఎస్.సిలలో చదువు వరంగా వెనుకబడడానికి ఒక కారణం అయితే

సామాజిక దౌంతర్యంలో అట్టడుగున, చారిత్రకంగా సామాజిక వివక్షతకు, అణచివేతకు గురైన వీరిని ప్రధాన ప్రపంచంలోనికి తీసుకురావడానికి అమలు చేయవలసిన సంక్షేమ కార్యక్రమాలు, చట్టాలు, రాజ్యాంగ పరమైన రక్షణలను ప్రభుత్వాలు చిత్త శుద్ధితో అమలు చేయకుండా అరకొరగా అమలు చేయడం ప్రధాన కారణం. రాష్ట్రంలో దరిదాపు 1/5 శాతం జనాభా వెనుకబడి వున్నప్పుడు రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందడం అసాధ్యం. 11వ ప్రణాళికా లక్ష్యం అందరిని భాగస్వాములను చేసే వృద్ధిని సాధించాలంటే వీరికి కూడా విద్యా ప్రమాణాలు కలిగించాలి. వారు ఎదుర్కొనే ప్రతికూలతలు తగ్గించి వివక్షత లేకుండా అన్ని రంగాలలో పాల్గొనే అవకాశం కల్పించాలి. అతి వెనుకబడిన ఎస్.సి మహిళల అభివృద్ధితోనే రాష్ట్రంలో వృద్ధి సాధ్యం.

కవిత

అశోక వన సీతను కాను

నేనిక ఏమాత్రం
అశోకవనంలో సీతను కాను
ఏ శోకాన్ని దరిచేరనిప్పును
ఎండాకాలం సూర్యుడివలె
రగిలే నా సమీపానికూడా

ఏ రావణున్ని సూర్యుణ్ణి
రానివ్వని మనోధైర్యం నాది
హనుమంతుని రాకకోసం
అసలే ఎదురుచూడను

ఏ త్రిజట తన కలల్ని
నాతో పంచుకునే పనిలేదు
నే జీవిస్తున్నది నిజంలోనే
స్వప్న సీతను కానునేను

ఏ రాముడు నన్ను
వనాలకు పంపలేదు

కావలిస్తే డి.ఎన్.ఎ పరీక్ష
చేసుకోమంటా చూసుకోమంటా

ఏ లక్ష్మణుడు నాకోసం
బాధపడే పనే లేదు
ఏ వాల్మీకి ఆశ్రయం
నాకు అవసరం లేదు
కుశలపులు
తమ సంకీర్తనలతో
ఎవరినీ కీర్తించే
అగత్యం లేదురాదు

నాగురించి నేనే
రాసుకుని పాడుకుంటా
ఎవరో తమ భుజాలపై
మోసేంత అశక్తురాలిని కాను

నా నిత్య కీర్తిని
నా స్వరంలోనే వినిపిస్తా

ఏ శక్తి స్వరూపంపై
నాకు నమ్మకం లేదు
చేవకలిగిన నా చేతలే

నా మనోధైర్యం మనోస్థైర్యం
నా జీవిత గణితంలో
నేనే సరళరేఖను
నేనే వృత్తాన్ని

నేనే క్రమషడ్భుజిని
అక్రమాలకు ఆఖరిరోజును
చూసే టెలిస్కోపును నేను
సూక్ష్మదర్శినిలోగమనించి
బ్యాక్టీరియాను ఏరిపడేస్తా
ఖననం చేస్తా
దహనం చేస్తా

- జంధ్యాల రఘుబాబు

రామకృష్ణయ్య వీలునామా! - వీరేశలింగం పంతులు

ఉన్నదంతా పెళ్లికి ఖర్చయినందున డబ్బు ఇవ్వలేక పోయానని రామారావు ఎదురుగా, రామకృష్ణయ్యతో వీరేశలింగం పంతులు అన్నారు. రామారావుకు ఇల్లు తనే ఇస్తానని రామకృష్ణయ్య చెప్పారు. 1885 సెప్టెంబరులో మూడు సంవత్సరాల తరువాత ఇంత వరకూ వాగ్దానము నెరవేర్చలేదని రామారావుకు పంతులు లేఖ రాశారు. రామకృష్ణయ్య అదే నెలలో వేరే విషయంపై పంతులకు ఉత్తరం రాస్తూ రామారావు ఉత్తరం రాసిన విషయం కూడా గుర్తుచేశారు.

రామారావు కోసం రూ. 150 ఖర్చు చేసినట్లు పంతులుకు రామకృష్ణయ్య జవాబు రాశారు. అంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టిన సంగతి పంతులుకు తెలియదు. విద్యావంతుడయి వుండికూడా రామారావు ధనవ్యామోహంతో అబద్ధాలు రాసినందుకు పంతులు నొచ్చుకున్నారు. సమాజం వద్ద విచ్చలవిడిగా ఖర్చు చేయగలిగినంత డబ్బు లేదు. ఉన్నా పంతులు దానికి ఒప్పుకోరు. చిన్న కారణాల వల్ల వైరం పెంచుకున్న ఒకరిద్దరు పెళ్లికొడుకులు ప్రతిపక్షం పెద్దల వద్దకు వెళ్లారు.

వారు ఆ పెళ్లికొడుకుల ద్వారా మరి కొందరిని పిలిపించుకుని పంతులుపై నేరం మోపుతూ సమాజం వారికి అభియోగ పత్రాలు పంపేలా పురిగొల్పారు. పంతులుకు రెండు రకాల శత్రువులు ఏర్పడ్డారు. ఒకరు వితంతు వివాహ వ్యతిరేకులు, రెండు 'వివేక వర్ధని'లో తమ కార్యకలాపాలు బైటపడటం వల్ల పగ తీర్చుకునేందుకు కాచుకున్నవారు. వీరిలో సమాజ సభ్యులు

కూడా ఒకరిద్దరున్నారు. వితంతు వివాహం చేసుకున్న విద్యావంతులు కొందరు చిన్నపాటి అసౌకర్యాన్ని కూడా కొండంతగా చేసి చూపించేవారు. వీరెవ్వరికి అంతకు ముందు సొంత ఇల్లు కూడా లేదు. వీరందరికి సమాజం తరుపున ఇల్లు ఇచ్చారు. సేవకులనిచ్చారు. భోజనం పెట్టి, పాఠశాల జీతము, పుస్తకాలు, బట్టలు కూడా ఇచ్చారు. వైద్యం ఖర్చులు కూడా సమాజమే భరించేది. మిత్రుల సాయంతో రాజమహేంద్రవరంలో విత్తనం వేసి, మొలిపించిన వితంతు వివాహ అంకురానికి పట్టు కొమ్మగా నిలిచి, నానా విధముల తీగలను పాకించిన రామకృష్ణయ్య 1886 మార్చి 28న గతించారు. వివాహ ఖర్చులకు, కట్టించిన ఇళ్లకు ఆయన 20 వేల రూపాయల దాకా ఖర్చు చేశారు. పంతులుకు ప్రతి పనిలోనూ కుడి భుజంగా నిలిచారు. చనిపోయే ముందు రామకృష్ణయ్య సమాజం కోసం రెండు వీలునామాలు, 10 వేల రూపాయల నగదునూ అమ్మారి లక్ష్మీ నరసింహానికి ఇచ్చారు. ఆయన ఆ

రెండు వీలునామాలనూ తెచ్చి సమాజం వారికి అందజేశారు. కోశాధ్యక్షుడు కూడా అయినందున ఆ రెండు వీలునామాలనూ ఆయన వద్దే ఉంచమని సమాజ పెద్దలు తెలిపారు. ఒక వీలునామాలో వితంతు వులకు కట్టించిన ఇళ్లు వారికే చెందేలా రాశారు. రెండో దానిలో సమాజానికి 10 వేల విరాళము ఇచ్చినట్లు రాశారు. 1886 ఏప్రిల్ మూడో తేదీన సమాజ కార్య నిర్వాహక వర్గం సమావేశమయి రామకృష్ణయ్య వీలునామాలను రిజిష్టరు చేయించాలని నిర్ణయించారు. వీలునామా పత్రాలు తీసుకొచ్చేందుకుగాను సోమంచి భీమశంకరాన్ని లక్ష్మీ నరసింహం వద్దకు పంపారు. అయితే నరసింహం మాత్రం 10 వేల రూపాయల సంబంధిత వీలునామాను, తన దగ్గరే ఉంచుకుని రెండోది ఇచ్చి పంపారు. జూన్ 26న భీమ శంకరం ఆ ఒక్కదానినే రిజిష్టరు చేయించడానికి సబ్ రిజిస్ట్రారు కార్యాలయానికి వెళ్లారు. లక్ష్మీనరసింహం కూడా హాజరయి, ఆ వీలునామాను రామకృష్ణయ్య రాసి ఇచ్చినట్లు సాక్ష్యం చెప్పారు.

తప్పేవరిది?

రిమాండు ఖైదీలు - స్థితి గతులు

ఆకలా? అవసరమా? అత్యశా? ఆవేశమా? ఏది మనిషి నేరస్థుడిగా మారటానికి కారణభూతమైనా, ఒక్కసారి కటటాలవెనక్కి వెళితే జీవితం అల్లకల్లోలమవుతుంది. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంలో నేరము మరియు శిక్ష ఏకకాలంలో నిర్ణయించబడవు. అమలు కావు. నేరం చేశారని పోలీసులు అనగానే, అసలు చేశాడా లేదా? అని న్యాయస్థానాలు విచారిస్తాయి. ఏళ్ల తరబడి జరిగే విచారణ ప్రక్రియలో దోషా? నిర్దోషా? అని ఎప్పటికీ రుజువువుతుంది? ఎప్పటికీ నిగ్గు తేలుతుంది? ఈ లోపు నేరస్థుడు ఎక్కడ వుండాలి? ఎక్కడ వుంచబడాలి? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమే రిమాండు జైలు. నేరాలు 2 రకాలు. బెయిలు వచ్చేవి, రానివి. బేయిల్ వచ్చే వాటికి తన హక్కుగా నేరస్థుడు బెయిలు ఇమ్మని న్యాయస్థానాన్ని డిమాండు చేస్తాడు. బెయిలు రాని నేరాలలో న్యాయస్థానం దయా దక్షిణ్యాల మీద ఆధార పడాలి. బెయిలు మంజూరు చేయవచ్చు చేయక పోవచ్చు. అలాంటి నిందితులు తమ కేసు విచారణ అయ్యేదాక రిమాండు జైలులోనే వుండాలి. న్యాయస్థానం దోషా? నిర్దోషా? అని విచారించి నిర్ణయించే దాకా రిమాండు జైలు ఖైదీలు దొషులు కాదు. నిందితులు మాత్రమే. స్వేచ్ఛగా తిరిగే హక్కు తప్ప మిగిలిన ప్రాథమిక హక్కులు అన్నీ వారికి వుంటాయి.

జైలు కొచ్చేవారిలో 90 శాతం పేద, బడుగు వర్గాల వారే వుంటారు. వారిలో అక్షరాస్యత శూన్యం. వారి హక్కులు వారికి తెలియదు. ఒకసారి జైలుకొచ్చాక సమాజానికి, కుటుంబానికి దూరమైపోతారు.. వారి గురించి పట్టించుకునే వాళ్ళు వుండరు. ఒక్కోసారి కొంతమంది కొన్ని పరిస్థితుల వల్ల

కొంతమంది మనుషుల వల్ల నేరం చేయకుండా కూడా కటకటాల వెనక్కి రావాల్సివస్తుంది. అటువంటి సంకట స్థితి నుండి ఎలా బయట పడాలో వారికి తెలియదు. ఇదే విషయం మన అత్యున్నత న్యాయస్థానం గుర్తించి వారి హక్కులు తెలియ చేయమని, భారతీయ ఖైదీల చట్ట ప్రకారము జైళ్ల నిర్వహణ జరుగుతున్నాదా లేదా అని ప్రతి న్యాయస్థానం నుండి గుర్తించిన కొంతమంది న్యాయవాదులకు ఆ బాధ్యత నిర్వహించమని, ఆయా జిల్లాల న్యాయస్థానములనుండి వుత్తర్వులు జారీచేయించినది. అందులో భాగంగా నూజివీడు సబ్ జైలు ను కూడా నూజివీడు 15వ అదనపు జిల్లా జడ్జి గారు నియమించిన న్యాయవాదులు సందర్శించారు.

ఈ సందర్భముగా న్యాయవాదుల సంఘం సభ్యురాలు, ఐదావ్ కృష్ణ జిల్లా కమిటీ సభ్యురాలైన నందూరి పద్మాంజలి జైలు సంబంధిత అధికారులు, ఖైదీల నుండి సేకరించిన పలు ఆసక్తికరమైన అంశాలు ఇవి. సబ్ జైలులో ఇంకా నేర నిర్ధారణ కాని నిందితులు వుంటారు. బెయిలు మంజూరు కానీ వాళ్ళు వుంటారు. అన్నీ రకాల నేరాల వాళ్ళు వుంటారు. అందరూ కలిసే, ఒకే సెల్లులో వుంటారు. స్త్రీ పురుషులకు వేరు వేరుగా ఒకరికి ఒకరు కనపడకుండా వేరు వేరు సెల్లుల్లో వుంచుతారు. ఎక్కువ శాతం రిమాండు ఖైదీలు పేదవర్గాల వారే వుంటారు. లాయరు ఫీజు ఇచ్చుకోలేక, షూరిటీలు ఇచ్చేవాళ్ళు లేక దీర్ఘకాలం రిమాండులో మగ్గుతుంటారు. దీర్ఘకాలం అన్నీ రకాల నేరస్థులు కలిసే వుండటం వలన ఒకరినుండొకరు కొత్త నేరాలు నేర్చుకుంటారు. వీరి ఆలోచనల్లో నైతిక

విలువలకు తావులేదు. ఇదే విషయం పై 20 సంవత్సరాలుగా జైళ్ల శాఖలో పనిచేస్తూ ప్రస్తుతం నూజివీడు సబ్ జైలులో హెడ్ వార్డర్ గా పని చేస్తున్న రామాంజనేయులు గారు మాట్లాడుతూ “ నేను నర్సిసులోకి వచ్చినప్పటినుండి క్రైమ్ రేటు రోజు రోజుకి పెరిగిందే కానీ తగ్గలేదు. మార్పు రావలసింది పోయి రిమాండులో అన్నీ రకాల నేరాల వాళ్ళు కలిసే వుంటారు కాబట్టి ఒకళ్ల నించి వొకళ్లు కొత్త కొత్త నేరాలు నేర్చుకుంటారు. జైలు సంస్కరణలు తెచ్చారు కానీ ఖైదీల న్వభావంలో మార్పు రావటంలేదు. యువకులు ఎక్కువగా వస్తున్నారు. దొంగతనాల కేసులే ఎక్కువగా వుంటాయి. ప్రేమ వ్యవహారాలలో నేరం చేసిన యువకులది రెండో స్థానం. కేంద్ర కారాగారాలలో ఖైదుకు నిర్ణీత సమయం వుంటుంది. ఆ సమయంలో వాళ్ళలో మార్పు తీసుకు వస్తున్నారు. ఉప కారాగారాలలో అది సాధ్యం కాదు. జైళ్ళలో మార్పు కన్నా ఇప్పుడున్న రాజకీయ వ్యవస్థలో మార్పు రావాలి. అట్టడుగు పేదలకు విధ్య అందడం లేదు. నిరక్షరాస్యత వల్లనే నేరాల స్థాయి పెరుగుతున్నదని అన్నారు.

యువకుడైన జైలు సూపరింటెండు గారు ఇదే విషయాన్ని దృవ పరుస్తూ “ ఎక్కువగా 80 శాతం మంది ఖైదీలలో బి సి, ఎస్ సి, ఎస్ టి, ల పేదలే వుంటున్నారు.

దాదాపు మొత్తం అక్షర జ్ఞానం లేనివాళ్లే వుంటారు. చాలామంది సొంత భూమి, ఇల్లు లేని వాళ్ళే వుంటున్నారు. కొంత మందిలో అలవాటుగా నేరం చేయడం అనేది మానసిక రుగ్మతగా మారిపోతుంది. కానీ ఎక్కువ శాతం ఖైదీలలో అస్తవ్యస్తమైన వాళ్ళ కుటుంబ పరిస్థితుల వల్ల నేరస్తులుగా మారుతున్నారు. తల్లి, దండ్రులు లేనివాళ్లు, వున్నా పట్టించుకొని వాళ్ళ కుటుంబాల వారే వుంటున్నారు. 90 శాతం మంది ఖైదీలు 18 నుండి 30 సంవత్సరాలవాళ్ళే వుంటున్నారు. యువకులు మధ్యపానం అలవాటు వల్లనే ఎక్కువగా నేరాలు చేస్తున్నారు. చిన్న వయసులోనే మందుకు అలవాటు పడి కాయకష్టం చేసే శక్తి చచ్చు పడిపోయి, వారి దురలవాట్లకు, అవసరాలకు నేరాలు చేయడానికి సిద్ధ మవుతున్నారు.

ఈ విధంగా సమాజం ముందుకుపోతే మన భావి భారతం ఏమై పోతుంది" అని ఆందోళన వెలి బుచ్చారు. మధ్యం దరలవాటు ఎంతవనైనా చేయిస్తుందనడంలో అశ్చర్యమేమీలేదు. అదే విషయాన్ని 23 సంవత్సరాల రిమాండు ఖైదీ మాట్లాడుతూ "నేను చదువుకోలేదు. 19 సంవత్సరాల వయసులో ఫ్రెండ్లు దగ్గర తాగడం నేర్చుకున్నాను. నా అవసరాలకు డబ్బు చాలక దొంగగా మారాను. సారా అనేది లేకపోతే మా కుర్రాళ్ళము ఎవరమూ నేరాలే చేయము" అని మధ్యం పేదల బ్రతుకులు ఎలా చిద్రం చేస్తుందోనని ఆక్రోశించాడు. ప్రొటెక్షన్ ఆఫ్ చిల్డ్రన్ ఫ్రమ్ సెక్సువల్ అబ్సెస్సెస్ ' అనే చట్టం వున్నట్లే చాలా మందికి తెలియదు. ఈ చట్ట ప్రకారం, అలాగే భారతీయ శిక్షాస్మృతి ప్రకారం 18 సంవత్సరాల లోపు బాలిక అనుమతి వున్నప్పటికీ, ఆమెతో లైంగికచర్య చేయడం అత్యాచారం లేదా రేపు గానే పరిగణింపబడుతుంది. ఈ మైనర్ల తరపున తల్లి దండ్రులు లేదా గార్డియన్లు కేసులు దాఖలు చేస్తారు. ఇదే విషయం పై 22 సంవత్సరాల లక్ష్మణ రావు అనే ఖైదీ

మాట్లాడుతూ "నాకు జైలుకొచ్చేదాకా పోక్స్ అనే ఒక చట్టమున్నట్లే తెలియదు. నేను 15 సంవత్సరాల అమ్మాయితో ప్రేమలో వున్నాను. మా ప్రేమ వ్యవహారం ఇష్టం లేని ఆ అమ్మాయి తల్లి దండ్రులు నాపై పోక్స్ చట్టంక్రింద కేసుపెట్టి జైల్లో తోయించారు. చదువుకోని వాళ్ళకు చట్టాలపై అవగాహన నేర్చుకోవడం చాలా అవసరం వుంది" అని చట్టం తెలియక తప్పు చేశానని బాధ పడ్డాడు. రిమాండు ఖైదీలలో దాదాపు 20 శాతం మంది యువకులు 18 సంవత్సరాల లోపు అమ్మాయిలతో ప్రేమ వ్యవహారాల వల్లనే పోక్స్ చట్టం క్రింద జైలుకు రాబడినారు.

ఆడపిల్లలు హైస్కూలు స్థాయిలోనే ప్రేమలో పడి తీరా తల్లిదండ్రులు గద్దించినా లేక ఇష్టం లేకపోయినా ఆ అమ్మాయి 'నాకు ఇష్టమే' అన్నా ఈ చట్ట ప్రకారం ఆ అమ్మాయి మాట చెల్లదుకనుక, ఆపిల్లల తల్లిదండ్రులు కుర్రాళ్లను ఈ చట్టం క్రింద జైల్లో వేయిస్తున్నారు. దీనికి బెయిలు కూడా త్వరగా రాదు. ఈ పోక్స్ చట్టం గ్రామ గ్రామాన బాగా ప్రచారం కావల్సిన అవసరం వుందని చెప్పారు. భర్త అంటే భరించేవాడు. భార్యని ప్రేమగా చూసుకొనే వాడు అయ్యివుండాలని మన పెద్దలు చెబుతుంటారు. కానీ కొంతమంది భర్తలు ఈ బాధ్యతని విస్మరించి భార్యను అనుమానిస్తూ, ఇంటి అవసరాలు వట్టించుకోకుండా, తాగు బోతులై తిరుగుతున్నట్లయితే ఆ ఇంటి ఇల్లాళ్ళు ఎవరైనా పరాయి పురుషుడు ప్రేమగా పలకరిస్తే రహస్యంగా అతని సాంగత్యానికి ఇష్టపడతారు. ఒక్కోసారి కుటుంబీకులు ఎవరైనా నిలదీస్తే వాళ్ళకి తన మనో వేదన చెప్పుకొనే ధైర్యం లేక, సమాజ వ్యతిరేకత తట్టుకోలేక 'అత్యాచారం చేస్తున్నాడని' చెప్పి కేసులు పెడతారని, ఒక్కో సారి భర్తలే బలవంతంగా అమ్మాయిలతో కేసులు పెట్టిస్తారని తాను అలాంటి కేసులోనే జైలుకొచ్చానని, భర్తలు సమర్థవంతమైతే భార్యలు ఏ తప్పు చేయరని' 27

సంవత్సరాల నాగేశ్వర రావు అనే ఖైదీ భార్య బర్తల బందం ప్రేమతో పవిత్రంగా వుండాలని అన్నాడు.

24 సంవత్సరాల హరీష్ అనే ఖైదీ మాట్లాడుతూ "పోలీసులకు వాళ్ళ పై అధికారులు టార్గెట్లు పెడతారు. వాళ్ళకి ఎఫ్ ఐ ఆర్ లు, వారంటు పెండింగు వుండకూడదు. తెలియక నేరం చేసి ఒకసారి జైలుకొస్తే పోలీసులు వారి టార్గెట్ల కోసం, ప్రమోషన్లు కోసం అదే నేరస్తులపై, నేరం జరిగి నేరస్థుడు దొరకని కేసుల్లో వీరి మీదే మరో నాలుగు కేసులు బనాయించబడి జీవిత కాలం జైల్లోనే మగ్గాల్సి వస్తుంది. నాతల్లి టీబీ రోగి, తండ్రి త్రాగుబోతు. మమ్మల్ని పట్టించుకోడు. చదువుకునే అవకాశం లేక, ఇంటి అవసరాలకు డబ్బు లేక ఒక్కసారి దొంగతనం చేసి 2 నెలలు జైల్లో వున్నాను. కానీ పోలీసులు ముందు చెప్పినట్లు నామీద మరో నాలుగు దొంగ తనం కేసులు పెట్టారు. సమాజం నన్ను హాబీట్యూవల్ నేరస్థుడు అనేలా తయారు చేస్తున్నారు' అని జీవితంలో ఒక్క సారి దొంగతనం చేస్తే జీవితమే శూన్యమై పోతుందని, ఎవరూ అలా సిద్ధ పడద్దని' వాపోయాడు. ఇది నిజమేనా? అని నూజివీడు డిప్యూటీ సుపరిండెంట్ ఆఫ్ పోలీసు వారిని ప్రశ్నించగా దానికి వారు సమాధానంగా మాకు ఏమీ టార్గెట్లు వుండవు. కొంతమంది దొంగలు నేరస్థులములోనే దొరుకుతారు. కొంతమంది పారిపోయిన దొంగలును మేము వెదికి పట్టుకుంటాము. ఏ దొంగతనంలోనైనా దొంగతనానికి గురైన ప్రాపర్టీ అనేది ఒకటి వుంటుంది. ఆ ప్రాపర్టీని దొంగిలించిన వాడి మీదే కేసుపెడతాము. పాత దొంగల్ని తెచ్చి మేము వాళ్ళ మీద కేసు బనాయిస్తే ఏ ప్రాపర్టీ తెచ్చి మేము కోర్టు వారికి చూపించాలి? ఒక్కొక్క దొంగ హాబీట్యూవల్ గా మారతాడు. వాడికంటూ ఒకరకమైన దొంగతనం పద్ధతి అలవరచుకుంటాడు. అలాంటి పద్ధతిలో దొంగతనం ఎక్కడ జరిగినా అది అతనే చేస్తాడు. అలాంటి వాళ్ళే

మళ్ళీ మళ్ళీ జైలుకు వెళతారు. కొందరు ఒకసారి ఖైదులోనే మారతారు. కొందరు దానికి కూడా అలవాటు పడిపోతారు. అని సమాధానం ఇచ్చారు. కంప్యూటర్ టెక్నాలజీ ప్రపంచాన్ని కుగ్రామముగా మార్చింది. ఎవరు ఏక్కడైనా బ్రతకచ్చు అనే ధైర్యాన్ని ఇచ్చింది. అదే టెక్నాలజీ మంచికి వుపయోగిస్తే లోక కళ్యాణం, అదే మరో దానికి వినియోగిస్తే కటకటాలే శరణ్యం.

పిల్లల మీదే అశలు పెట్టుకుని దాచినదంతా కూడపెట్టి తల్లిదండ్రులు చదివిస్తుంటే, వారిలో కొందరు మాత్రం, వాళ్ళు నేర్చుకున్న టెక్నాలజీనే దుర్వినియోగం చేసి జీవితాలు కోల్పోతున్నారు. దానికి ఉదాహరణే ఈ 21 సంవత్సరాల ఖైదీ శ్రీకాంత్. ఇతను 18 సంవత్సరాలకే విదేశాలు వెళ్ళే అవకాశము అతని బంధువులవల్ల కలిగింది. విదేశాలలో చదువు కుంటున్నాడు. ఇండి యాలో వుండే ఒక అమ్మాయితో ఫేసు

బుక్ లో పరిచయం పెట్టుకున్నాడు. ఆ అమ్మాయి వయసు, చెప్పిన వివరాలు అన్నీ అబద్ధం. కానీ ఆ సంగతి అతనికి తెలియదు. ఇండియా వచ్చాడు. ఆ అమ్మాయిని కలిశాడు. ఇద్దరి మధ్య సంబంధం ఏర్పడింది. ప్రేమలో వున్నానను కున్నాడు.

ఒక అయిదు నెలలు కలిసి తిరిగారు. ఒకరోజు తనకు డబ్బు కావాలని అడిగితే లేదు అన్నాడు. వెంటనే పోలీసు స్టేషనుకి వెళ్ళి తనని అత్యాచారం చేశాడని కేసుపెట్టింది. అతని వీసా, పాసుపోర్టులన్నీ పోలీసులు సీజు చేశారు. ఈ సందర్భంలోనే అతనికి ఆ అమ్మాయి గతం గురించి తెలిసింది. అప్పటికే ఆ అమ్మాయికి వివాహమై ఒక పాప వుండి, భర్త ని వదిలేసి, ఈ విధంగానే ఇంతకుముందు వేరు వేరు స్టేషన్లలో 8 మందిని ఇరికించిందని తెలిసింది. తనని ఇంతగా మోసంచేసి, జీవితాన్ని బ్రష్టు వట్టించినదాన్ని

బ్రతకనివ్వకూడదని పీక పిసికి చంపి జైలుకొచ్చానని అన్నాడు. “చదువు, పరువు, భవిష్యత్తు అన్నీ సర్వనాశనమై పోయాయ”ని, అమ్మాయిలను ప్రేమించడం వేరు వారి మోజులో పడడం వేరు అని తాను మోజులో పడడము వల్లనే నష్ట పోయాయన”ని రోదిస్తున్నాడు. ఈ కేసులో అతని తల్లి దండ్రులను కూడా అరెస్టు చేసి జైల్లో పెట్టారు. ఆడ ఖైదీల సెల్లులో వున్న అతని తల్లి కన్నీరు మున్నీరుగా ‘ఏడుస్తూ’ వున్న 2 ఎకరాల భూమి తాకట్టు పెట్టి, విడిపించుకోలేక

చివరకు అమ్మోసి, మేము కూలీలుగా బతుకుతూ, మా జీవితములా పిల్లల జీవితము వుండగూడదు, వారు ఎక్కడో వున్నత శిఖరాలపై వుంచాలనుకున్నాను. కానీ కుటుంబమంతా కటకటాల వెనక వుండాలోస్తోన్నందని కలలో కూడా అనుకోలేదని, పిల్లలను చదువుకోమని చెప్పి అప్పులు చేసి మరీ చదివిస్తుంటే, ఇలా ప్రేమ వ్యవహారాలలో పడి వాళ్ళు నాశనమవడమే కాక, ఏతప్పు చేయని మేము కూడా జైలు కు రావాల్సి వచ్చిందని, ఇల్లు వాకిలి ఏమైపోతుందోనని, వూళ్ళో కెళితే జైలు కెళ్ళొచ్చినవాళ్ళు అని అందరూ అంటుంటే ఎలా బ్రతకాలని, రోజంతా కష్టంతో కాలు చేయి ఆడే శ్రమ జీవని తెచ్చి జైల్లో నాలుగు గోడల మధ్య పడేస్తే అదెంత నరకమో ఆశిక్ష పగవాడికి కూడా రాగూడద”ని రోజంతా మనోవేదనతో జైల్లో కూచోనే వుండడములో వున్న కష్టం గురించిచెప్పి గుండెలవీసేలా

రోదిస్తున్నది.

ఇంకా అక్కడ కట్నం కోసం భార్యని చంపినవాళ్ళున్నారు, పోషించకుండా మనోవర్తి ఎగ్గొట్టినవాళ్ళున్నారు, ఆవేశంతో భార్య అఘాయిత్యం చేసుకుని చనిపోతే అనుమానాస్పద మృతికింద అరెస్టయిన భర్తలున్నారు. త్రాగు బోతు స్నేహితుల మధ్య వచ్చిన గొడవల్లో ఒకళ్ళ నొకళ్ళు కొట్టు కున్నవాళ్ళు, చంపుకున్నవాళ్ళు, భూమి తగాదాలలో గొడవలు పడిన వాళ్ళు, హ్యూమన్ ట్రాఫికింగ్, బెల్టుషాపుల వాళ్ళు ఇంకా అనేక రకాల కేసులవాళ్ళతో బాటు, భారతీయ శిక్షా స్మృతిలో వున్న 511 సెక్షన్లతో ఏదో ఒకదానితో సంబంధం వున్ననేర స్థలందరూ వున్నారు. ఇందులో ఆశ్చర్య కరమైన విషయం ఏమంటే, నెలరోజుల కాలానికి జైలు విజిటింగులో వందమంది దాకా మగ ఖైదీలు వుంటే ఆడ ఖైదీలు వాళ్ళ సెల్లులో ముగ్గురే వున్నారు. ఒక మహిళ కొడుకు చేసిన హత్యా నేరం మీద, మరో మహిళ హ్యూమన్ ట్రాఫికింగ్ కేసు మీద, మూడో మహిళ బెల్టు షాపునిర్వహణ మీద జైలుకు రాబడినారు.

దీన్ని బట్టి అర్థమవుతున్నదేమంటే ఆడవాళ్ళకంటే మగవాళ్ళకే నేర ప్రవృత్తి గుణం ఎక్కువగా వుంది. ఏది ఏమైనా రంగుల ప్రపంచంలో మనక బారిన రంగులు కూడా వుంటాయని రిమాండు ఖైదీలను చూస్తే తెలుస్తుంది. నేరస్థాయి పెరగటానికి కారణం మద్యం, నిరక్ష రాస్యత, పేదరికం మూలకారణమని ఇట్టే అర్థమవుతున్నది. ఈ మూడింటిని పారద్రోలనిదే వ్యవస్థ బాగు పడదు. చిరుగుల బొంతని ఎంత కొత్త దారం పెట్టి కుట్టినా పట్టు పరుపు కాలేదు. అలాగే ఆ పథకాలు ఈ పథకాలు అని వూదరగొట్టి కాసిని చిల్లర కాసులు పేదల మోహన విసిరిగొట్టినంత మాత్రాన వారి బ్రతుకులు బాగు పడవు. దేశ ప్రగతి ముందుకు పోదు.

మీనూ

వీరేశలింగం శత వర్షంతి సందర్భంగా
ఐదవ నిర్వహించిన కథల పోటీలలో ద్వితీయ
బహుమతి పొందిన కథ

మీను... ఓ నాలుగున్నరేళ్ల పాప. ఎవరో
తరుముకొన్నంత వేగంగా
పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఆ దుకాణం దగ్గర
ఆగింది.

‘అంకుల్... అంకుల్...’ ఎక్కడి నుంచి
వినిపిస్తోందో అర్థంకాక గ్రీల్లోంచి చుట్టూ
చూస్తున్నాడు పాప ఓనరు సూరెడ్డి.

పాప పాప సిమెంటు దిమ్మ అందక
‘అంకుల్.. అంకుల్..’ మళ్లీ పిలిచింది.

ఇప్పుడు చూశాడు సూరెడ్డి.

‘ఆ... ఏంటి? ఏం కావాల నీకు. ఇది
బ్రాందీ కొట్టు. ఇక్కడ చాక్లెట్లు ఉండవు..
పో...పో..’ కసురుకున్నట్టుగా చెప్పాడు.
‘అంకుల్... నాకు చాక్లెట్ కాదు. బ్రాందీయే
కావాలి?’ అంది పాప. వంద రూపాయల
నోట్లు అతడికి అందిస్తూ. ‘ఒరేయ్ ఈ
గుంటెవరో చూడరా... బ్రాందీ అడుగుతుంది’
పాప బోయ్ అప్పిగాణ్ని కేకేసి చెప్పాడు
సూరెడ్డి.

అప్పిగాడు గ్రీల్స్ దగ్గరకొచ్చి పాపను ‘ఆ
సార్... ఈ పిల్ల మన మధుబాబు గాడి
కూతురు..’ అంటూ.. ‘కదా పాపా’ అని
నవ్వుతూ పాపకేసి చూశాడు.

‘ఆ.. ఆ.. మీనుని....’ పాప కళ్లు పెద్దవి
చేసి, కళ్లతోనే నవ్వుతూ అప్పిగాడికి
సమాధానం చెప్పింది. అప్పిగాడు కూడా
పాపకేసి చూస్తూ తలూపుతూ నవ్వుతున్నాడు.

‘ఆ.. ఆ.. చాలేరా పులకరింత. ముందు
ఏం అడుగుతుందో విన్నావా? మందు సీసా
కావాలంట’ చెప్పాడు సూరెడ్డి.

‘అవునా? పాపా. ఆ మధుగాడు ఎదవ.
ఎదవన్నరెదవ.. కాకపోతేనీ.. చిన్నపాపని

ఇలా వంపిత్తాడా?’ తిడుతున్నాడు
అప్పిగాడు.

‘రేయ్... అదంతా నీకెందుకురా?
డబ్బులిచ్చిందా లేదా? నోరూస్తోని సీసా
ఇచ్చి పంపు’ అదేశించాడు సూరెడ్డి. ‘పాప
చేతికా? వద్దులెండి సార్...’ అంటున్న
అప్పిగాడి కేసి కొరకొరా చూశాడు సూరెడ్డి.

‘నోరూసుకొని చెప్పింది చెయ్’ గట్టిగా
అరిచాడు. మనసొప్పకపోయినా అప్పిగాడు
పాప చేతితో బాటిల్ పెట్టాడు. పాప ఆ బాటిల్
పట్టుకొని ఓ పదగుడుల దూరం నడిచింది.
నడిరోడ్డు మీద నిలబడింది. ఒక్క క్షణం
అటూఇటూ చూసింది. జనం ఎవరి పనుల్లో
వారున్నారు. బాటిల్ మూత తీసి అందులోని
మద్యాన్ని గబగబా సగానికిపైగా తాగేసింది.

దుకాణంలోంచి చూసి అప్పిగాడు ఈ
హఠాత్పరిణామానికి హడలిపోయాడు.

‘అయ్ బాబోయ్...’ అని అరుస్తూ
ఒక్కసారి గ్రీల్స్ గేటుని తోసుకొని పాప
దగ్గరకి పరుగెత్తుకొచ్చాడు.

‘ఏమైందిరోయ్’ అంటూ సూరెడ్డి కూడా
అతడ్ని అనుసరించాడు.

క్షణాల్లో జనమంతా పోగయ్యారు.

పాప తాగిన మందంతా గౌను నిండా
కక్కేసుకుంటూ ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోతోంది.
సూరెడ్డికి, అప్పిగాడికి గుండెలదిరి
పోయాయి. నెమ్మదిగా అక్కడినుంచి
జారుకుంటుంటే - ఇద్దర్నీ స్థానికులు

అడ్డగించి, చొక్కా పుచ్చుకున్నారు. ‘ఏమో!
నాకు తెల్లు ఈడే ఇచ్చేడు...’ సూరెడ్డి నెపాన్ని
అప్పిగాడి మీదకి నెట్టేశాడు. జనాలు
సూరెడ్డిని తిట్టి వదిలేసి... అప్పగాణ్ని
దబదబా నాలుగు బాదేశారు.

బజ్జీ కొట్టు పార్వతమ్మ ‘ఏమయ్యిందీ’
అంటూ అందర్నీ తోనుకుంటూ
ముందుకొచ్చి కింద పడున్న పాప మీనును
చూసింది. పక్కోళ్లను అడిగి విషయం
తెలుసుకొంది.

‘అమ్మో! అమ్మో! కొంప
మునిగిపోయింది. మీనమ్మా... ఓ
మీనమ్మా... ఓ సందిదానా... లెగే...’ అంటూ
పాపను పట్టుకొని కుదుపుతోంది.

‘దొంగ ఎదవల్లారా! మీ మొకాలు
ముట్టించా! మందు బుడ్డీలు చిన్నపిల్ల
కిత్తారా? పెద్దోల్లను సెడగొట్టింది చాలాట్రా
మీకు. పిల్లలుండిపోయారా?’ అంటూ గట్టిగా
కేకలేస్తూ ఏడుపు గొంతుతో సూరెడ్డిమీద
అరుస్తోంది.

మీను తల్లి లక్ష్మికి సంగతి చెవిన పడి
గుండెజారిపోయింది.

‘అమ్మో! నా బిడ్డ.. నా పాపకేమైంది
బాబోయ్...’ అంటూ గుండెలు బాదుకుంటూ
పరుగెత్తుకొచ్చింది.

‘మీనూ... చిన్నమ్మా... నా మీను’
అంటూ పాపను ఒళ్లోకి తీసుకొని పాప
చెంపలపై చేతులేసి కదిలిస్తోంది.

పాప కాస్త కదిలింది. ఆ వెంటనే ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోవడం మొదలైంది. లక్ష్మి చేతుల్లోనే గిజగిజలాడుతూ మళ్ళీ స్పృహ కోల్పోయింది. కళ్లు తేలేసింది. పాప పరిస్థితి చూసి నిలువెల్లా నీరుగారిపోయింది. లక్ష్మి ఆమె పై ప్రాణాలు పైపైనే పోయాయి. తల బాదుకుంటూ పిచ్చిదానిలా రోదిస్తోంది. 'మీనూ.. మీనూ.. అడిగో మీ నాన్న... నాన్నాచాడే లెగమ్మా' అని పిలుస్తోంది. తడారిపోయిన ఆమె గొంతునుంచి నిజానికి గాలి తప్ప మాట బయటకు రావడంలేదు.

'ఆస్పత్రికి తీస్కెల్లండి బాబూ... బిడ్డను కాపాడండి..' అంటూ పార్వతమ్మ ఇంతలో ఎవరో పాపను ఎత్తుకొని రిక్షాలో పడుకో బెట్టారు. పక్కన లక్ష్మి రోదిస్తూ కూర్చుంది.

'పదండ్రా... తొందరగా.. రిక్షాలాగరొ రేయ్ అబ్బీ' అంటూ ... అంతా రిక్షా వెనుక పరుగులు తీశారు.

పార్వతమ్మ లక్ష్మిని ఓదార్చుతూ రిక్షా వెంట పరుగుతీస్తోంది.

xxx

పాపను ఆస్పత్రిలో చేర్చారు. డాక్టరు ఏవేవో మందులేసి పాప పొట్ట ఖాళీ చేయించారు. అయితే పాపకు తెలివి మాత్రం రావడంలేదు. పాప తండ్రి మధుబాబుకి ఎలా తెలిసిందో ఏమో.. ఆస్పత్రికి పరుగెత్తుకొచ్చాడు.

బోరున ఏడుస్తూ వస్తూ వస్తూనే 'మీనమ్మా' అంటూ పాప గదిలోకి పరుగెత్తబోయాడు. నర్సులు అడ్డుకున్నారు.

ఓ మూలన రోదిస్తున్న భార్య లక్ష్మి కేసి చూశాడు. తీవ్రమైన బాధతో ఆగ్రహంతో 'ఏవే! మీనుకేవైనా ఐతే నిన్ను నరికేత్తాను... పిల్లని నాడింగా సూస్కోలేవే నువ్వు' అంటూ రంకెలేయటం మొదలెట్టాడు.

అదంతా చూస్తున్న పార్వతి గబాలున అందుకుంది.

'ఓరి నోరుముయ్యరా దొంగ సచ్చినోడా... సిగ్గునేదురా.. నీకు పెళ్లాం మీద అరడానికి. పిల్లని మందు కొట్టికి పంపినప్పుడు లేదురా ఈ బాధ. తొక్క

తీసేత్తాను నోరెత్తావంటే..' అని కోపంగా అరిచింది. మధు అరవడం ఆపి, కళ్లు దించుకున్నాడు. పార్వతమ్మ గొంతులో తీవ్రత తగ్గింది.

'ఒరే మధూ... ఆ సందిది సూద్రా.. నువ్వుసేసిన వనికి నచ్చినట్టు ఎలా పడున్నాదో.. సూద్రా.. ఇప్పుడు నీ కళ్లు సల్లబడ్డాయా' అంది ఆవేదనగా.

'ఓ పార్వతమ్మా. ఆ కొట్టి కాడికి పాపను నేను పంపడవేటి? నేను పంపలేదే. ఏటే లక్ష్మి? ఇదంతా...? నా బంగారుతల్లిని ఆ పాడు మందు కోసం నేనంపుతానా? నా కంట్లోకి సూచి సెప్పు. నీకు తెల్లే..' అంటూ లక్ష్మిని పట్టుకొని గట్టిగా ఏడ్చాడు మధుబాబు.

అప్పుడే డాక్టరు బయటకు వచ్చారు. 'పాపకు స్పృహ రాలేదు. వస్తేగాని ఏమీ చెప్పలేం. పాప చాలా బలహీనంగా ఉంది. జ్వరం కూడా ఉంది. అన్నీ నర్సు చూసుకుంటుంది. మీరెవ్వరూ లోనికి వెళ్లొద్దు' అని చెప్పారు. ఆ రాత్రంతా ఆస్పత్రి గేటు దగ్గర చతికిల బడిపోయారు భార్యభర్తలిద్దరూ. పార్వతమ్మ కూడా తోడుగా అక్కడే ఉంది.

xxx

మధుబాబుకి లక్ష్మితో పెళ్లై ఎనిమిదేళ్లయింది. పెద్దగా చదువుకోని మధు ఓ పెద్ద ఓ బియ్యం కొట్లో పనిచేస్తున్నాడు. ఆ యజమానికి ఎంతో నమ్మకస్తుడు. నిజాయితీపరుడిగా మధుకి ఊళ్లో పేరుంది. కొంచెం కోపిష్టి అన్న మాటేగానీ ఎవరికే కష్టమొచ్చినా వెంటనే స్పందిస్తాడు. ఉన్నంతలో లక్ష్మిని ఏ లోటూ లేకుండా చూసుకునేవాడు. అయితే ఇదంతా ఊళ్లో బ్రాందీ కొట్టు పెట్టకముందు మాట. ఎప్పుడైతే ఊరి మధ్యలో సూరెడ్డి లైసెన్స్ డ్ బ్రాందీ షాపు తెరిచాడో అప్పట్నుంచి లక్ష్మి బతుకు అల్లకల్లోలమైంది.

మధు నెమ్మదిగా తాగుడు నేర్చాడు. తరువాత వ్యసనపరుడిగా మారాడు. పగటి వేళ ధర్మరాజంత మంచితనం చూపే మధు బాబు రాత్రయితే బ్రహ్మ రాక్షసుడిలా మారేవాడు. రాత్రి వేళ లక్ష్మిని గొడ్డును

బాదినట్టు బాడేవాడు. పరువుగా బతికే లక్ష్మి బయటకు పొక్కుకుండా ఇంట్లోనే హింసను చాలా కాలం భరించింది. తట్టుకోలేక ఒకసారి పార్వతమ్మ ద్వారా పంచాయతీ పెద్దలతో చెప్పింది. వారు మధుని హెచ్చరించి, సర్దిచెప్పారు.

పంచాయతీలో ఫిర్యాదు ఇచ్చిదగ్గర్నుంచి మధు తీరు పూర్తిగా మారిపోయింది. తాగి వచ్చి లక్ష్మిని వెంటాడి వెంటాడి మరీ కొట్టడం మొదలెట్టాడు. ఈ క్రమంలోనే లక్ష్మి గర్భం దాల్చింది. కడుపుతో ఉందన్న మాటే గానీ ఏనాడూ రాత్రిళ్లు ఇంత ముద్ద తిన్నది లేదు. కంటినిండా కునుకు తీసింది లేదు. పొద్దంతా తాగనని, బాగా చూసుకుంటానని బాసలు చేసే మధు - రాత్రయ్యేసరికి మృగంలా మారిపోయేవాడు. రానురాను అతడి తీరు మరీ దారుణంగా మారింది. వీధిలోంచి వస్తూనే చితకబాదేందుకు లక్ష్మి కోసం వెతుకులాడే వాడు. భర్తకు కనబడకుండా పారిపోయి దాక్కునే పరిస్థితి దాపురించింది. ఒక్కోసారి పక్కింట్లో దాక్కునేది. పార్వతమ్మ హోటల్లో దాక్కునేది. భర్త చేసే పనికి పరువు బజారున పడుతోందని సిగ్గుతో బాధతో కుమిలిపోయేది.

మధు క్రూరత్వమంతా మత్తు ఉన్నంత సేపే. తాగింది దిగిపోయాక బాగా ఉండే వాడు. రాత్రి పెట్టిన హింసను మరిచిపోయేలా లక్ష్మితో ప్రేమగా ప్రవర్తించేవాడు. కానీ రాత్రికి మళ్ళీ మామూలే! నెలల నిండిన లక్ష్మికి పండంటి పాప పుట్టింది. బంగారు బొమ్మలా ఉన్న ఆ పాప పుట్టాక లక్ష్మి బతుకులో మళ్ళీ వెన్నెల ప్రసరించింది.

పాపను చూసి మధు మురిసిపోయాడు. పాపే ప్రాణంగా మారిపోయాడు.

చిన్న పిల్లలు చేతికి దొరికిన ఇష్టమైన బొమ్మను వదిలిపెట్టకుండా వెంటబెట్టుకు తిరిగినట్టు పాపను ఎప్పుడూ వెంటేసుకు తిరిగేవాడు. తన మెడపై కూర్చోబెట్టుకొని ఊరంతా తిప్పేవాడు. అలా నాన్న భుజాలపై కూర్చొని అంతెత్తు నుంచి ఊరంతా తిరగడమంటే మీనుకి మహా ఇష్టం. పాపతో

అటలో పడితే మధుకి లోకం తెలిసేది కాదు. లక్ష్మిని పన్నెత్తు మాట అనేవాడు కాదు. ఆ మార్పు చూసి లక్ష్మి ఎంతో సంతోషపడింది.

ఇలా కొద్ది నెలలు గడిచాయి. తర్వాత పరిస్థితి మళ్ళీ మారిపోయింది. మధుబాబు తాగుడు మానేద్దామనుకున్నా మందు కొట్టు సూరెడ్డి వదిలిపెట్టేవాడు కాదు.

అతడి మానాన అతడు పోతుంటే- పిలిచి మరీ మందు పోసేవాడు. 'ఖాతా పెట్టకుండా ఎప్పుడూ రొక్కానికి తాగే మొగోడు మధుగాడే. ఆణ్ణి వదిలేసుకుంటే ఎలారా?' అంటూ అప్పిగాడితో ఎనకమాటలు మాట్లాడేవాడు సూరెడ్డి. మధుబాబు మళ్ళీ తాగుడు బారిన పడ్డాడు. లక్ష్మి పరిస్థితి మళ్ళీ మామూలై పోయింది.

ఎంత తాగిన మైకంలో ఉన్నా పాపను మాత్రం పల్లెత్తు మాట అనే వాడు కాదు. పీకలదాకా తాగినా మరచిపోకుండా పాపకోసం రోజూ తాయిలాలు తెచ్చేవాడు. అర్థరాత్రి పాప నిద్రలో ఉన్నా లేపి తన చేత్తో తానే స్వయంగా తినిపించేవాడు. లక్ష్మిని మాత్రం తిట్టేవాడు.

xxx

రెండేళ్ల వయసు నుంచే మీనూ నాన్న ప్రవర్తనను గమనించేది. పొద్దుల్లా ఆనందంగా గడిపిన మీనుకు రాత్రయ్యేసరికి కళ్లముందు నరకం కనిపించేది. చీకటిపడితే చాలు, మీను నీరసంగా మారిపోయేది. బిక్కుబిక్కుమంటూ ఇంట్లో ఓ మూలకు చేరిపోయేది. అమ్మను నాన్న కొడుతూంటే, కేకలేస్తుంటే చూడలేక కళ్లు మూసుకునేది. తీవ్రంగా ఏడ్చేది. ఏడ్చిఏడ్చి ఎప్పుడో మంచంపై సొమ్మసిల్లినట్టు నిద్రపోయేది. మీనూ ఏడిస్తే మధు తట్టుకోలేక పోయేవాడు. పాప కన్నీళ్లు చూస్తే చాలు అతడూ గట్టిగా మత్తులోనే అరిచి ఏడ్చేవాడు. దీంతో పాప జడుసుకునేది. దీంతో మీను తండ్రి ఎదుట ఏడవడం కూడా మానేసింది. దుఃఖాన్ని తల్లిలాగే గొంతులోనే దిగమింగు కోవడం నేర్చింది. తండ్రికి నవ్వుతూ కనబడ దానికి ప్రయత్నించేది. తండ్రి చెప్పిన దానికల్లా తలూపేది. అమ్మను కొడుతుంటే మాత్రం

అడ్డుపడేది. అలా అడ్డుపడినప్పుడు పాపను ఎత్తుకొని ముద్దాడి మరీ లక్ష్మిని మళ్ళీ కొట్టేవాడు మధు.

రాత్రుళ్లు అంత ఆవేదనతో నిద్రపోయిన మీను తెల్లారగానే 'ఒరేయ్ తల్లీ' అన్న నాన్న పిలుపు కోసం కాచుక్కూర్చునేది.

నాన్న పిలిచే సరికి లేడిపిల్లలా పరుగు తీస్తూ నాన్న ఒళ్లో చేరిపోయేది. ఆరుబయట నులకమంచంపై పడుకొని తెల్లరిగట్ల బోలెడన్ని కబుర్లు చెప్పుకునేవారు తండ్రికూతురు.

'నాన్నా అమ్మనెందుకు కొట్టావు రాత్రి?' అని ప్రశ్నించేది మీనూ.

'ఆ మందు తాగడం వల్లేరా? ఇంకెప్పుడూ అలా చేయను..' అనేవాడు మధు. పాపకు ఒట్టు పెట్టేవాడు.

'ఆ మందు ఎందుకు తాగుతావు?' అని అడిగేది పాప.

'ఆ మందు తాగితే బాధలన్నీ మరచిపోవచ్చమ్మా.. అందుకే' అని చెప్పేవాడు.

అలా కబుర్లు చెబుతూ తెల్లవారుతుండగానే పాపను మెడమీద ఎక్కించుకొని ఊళ్లో పికారు తిప్పేవాడు. పార్వతమ్మక్క హోటల్లో రెండేళ్లీలు, రెండు బజ్జీలూ కొనేవాడు. వని ముగించి ఇంటికొచ్చాక సాయంత్రం వేళ... చెట్టుకొమ్మ లెక్కించి ఊయలూపేవాడు. కథలు చెప్పేవాడు. లక్ష్మి చేతికి డబ్బులిచ్చేవాడు. పాపకు బొమ్మలు తెచ్చేవాడు. పగలంతా హాయి గొలిపే నాన్న మమకారం, రాత్రయితే

రాక్షసత్వం... రెండింటినీ చూసి పాప తీవ్ర అయోమయానికి గురయ్యేది. నాన్నపై నిండా ప్రేమ నిండిన తన చిన్ని మనసులో ద్వేషానికి, కోపానికి చోటివ్వలేక విచిత్ర హింసను అనుభవించేది. తీవ్ర మానసిక సంఘర్షణను ఎదుర్కొనేది. ఒత్తిడికి గురయ్యేది. తరచూ

అనారోగ్యం పాలయ్యేది.

xxx

ఒకరోజు పూటుగా తాగిన మధు చేతిలో దుడ్డు కర్రతో అరుచుకుంటూ ఊగుతూ జోగుతూ ఇంటికొచ్చాడు. లక్ష్మి ఆ కర్ర చూసి భయపడి పారిపోయింది.

'మీనూ .. అమ్మేది?' అంటూ ప్రశ్నించాడు. ఏమోనన్నట్టు తలూపింది పాప... కొబ్బరి చెట్టువెనుక దాక్కుందని తెలిసినప్పటికీ. పాపను ఎత్తుకొని బయట వెన్నెల్లో నులక మంచంపై పడుకున్నాడు మధు.

పాపను తన గుండెలపై పడుకోబెట్టుకొని తాగిన మైకంలో ఏవేవో సంబంధం లేని కబుర్లు చెబుతున్నాడు. అర్థం కాకున్నా మీనూ 'ఊ...ఊ...' అని ఊకొడుతోంది. కొన్నింటికి కడుపుబ్బా నవ్వుతోంది. మధ్యమధ్యలో లేచి కొబ్బరి చెట్టు వెనుక దాక్కుని చూస్తున్న అమ్మవైపు చూస్తోంది.

కొద్దిసేపటి తర్వాత మధు పాపను అమ్మేదీ... అని గోముగా అడిగాడు. పాప తటవటాయిస్తూనే నాన్న లాలనగా అడిగేసరికి 'అమ్మ అదిగో చెట్టు వెనక ఉంది' అని చూపించింది. అంతే! మధు లేచి... కింద వడేసిన ఆ కర్ర అందుకున్నాడు. లక్ష్మిని జుట్టుపట్టి చెట్టు వెనుక నుంచి ముందుకు లాక్కొచ్చి మరీ కొట్టాడు. 'నన్ను చూసి దాక్కుంటావే. నేనేం దెయ్యాన్నా.. బువ్వెవడు పెడతాడు...?' అంటూ 'నానా' తిట్లు తిట్టాడు. పాప అడ్డుపడినా ఆ రోజు లక్ష్మిని వదలేదు.

తనవల్లే అమ్మకు దెబ్బలు తగిలాయన్న బాధతో మీనూ బిక్కుచచ్చిపోయింది. హడలి పోయింది. తీవ్ర మనస్తాపానికి గురై జ్వరం పెట్టేసుకుంది. తెల్లార్లు చలి, వణుకుతో, భయంతో అల్లాడిపోయింది. తెల్లారేసరికి జ్వరం తీవ్రమైంది. తెల్లారేసరికి మత్తు దిగిపోయిన మధు.. ఆ రోజంతా పాపతోనే ఉన్నాడు. లక్ష్మికి ధైర్యం చెప్పి, పాపను ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్లాడు. సూది మందు వేయించి, ఇంటికి తీసుకొచ్చాడు. తాను నడుమైనా వాల్చుకుండా పాపను అలా ఒళ్లోనే పడుకోబెట్టుకున్నాడు. మీనును భుజాన వేసుకొని అటూఇటూ తిప్పేవాడు. పాప కాస్త తెప్పరిల్లే వరకూ ఇంట్లోనే ఉండి పోయాడు. ఆ రెండో రోజు సాయంత్రానికి పాప కాస్త తేరుకుంది. జ్వరం పూర్తిగా తగ్గకపోయినా కాస్త మంచం దిగి ఆటలాడుతోంది.

అప్పటిదాకా పాపతోనే ఉన్న మధు... యజమాని పిలవడంతో అప్పుడే బియ్యం కొట్టుకువెళ్లాడు. పాప నులక మంచంపై వెల్లకిలా పడుకుంది. పక్కనే పడుకొని లక్ష్మి పాపకు కబుర్లు చెబుతోంది. అమ్మ మాటలకు మీనూ పెదవులు నవ్వుతున్నాయి. కానీ, ఆ చిన్ని కళ్లు మాత్రం కన్నీళ్లుకుతున్నాయి.

లక్ష్మి మంచం దిగి వంటింట్లో వెళ్లగానే మీను పైకి లేచింది. తలగడకింద ఇందాక నాన్న పెట్టిన నోట్లు తీసుకొని బ్రాండ్కొట్టుకు పరుగుతీసింది. సూరెడ్డి దుకాణంలో మందు కొనుక్కొని తాగేసింది. అసలే బలహీనంగా ఉన్న చిన్నారికి మత్తు ఎక్కి ప్రమాదకర పరిస్థితికి చేరుకుంది.

xxx

ఆ రాత్రి భయానకంగా గడిచింది. తెల్లారి డాక్టరు వచ్చి, పాపను పరిశీలించారు.

‘నో ప్రాబ్లెం. ఔటాఫ్ డేంజర్. ఏం ఫర్వాలేదు. జ్వరం తగ్గింది. పాప కళ్లు తెరుస్తుంది. కాకుంటే ఈ రోజు ఆస్పత్రిలోనే ఉంచాలి..’ అని చెప్పారు. ఆ మాటకు మధు, లక్ష్మి ఊపిరి పీల్చుకున్నారు. లక్ష్మిని దగ్గరకు లాక్కొని ఆనందం పంచుకున్నాడు.

కొంతసేపటికి పాప కళ్లు తెరిచింది. ఇద్దరూ లోనికి వెళ్లారు. ‘మీనమ్మా...’ అంటూ

పాపను ప్రేమగా పిలిచాడు మధు.

నాన్నకేసి అమాయకంగా చూసింది పాప.

‘ఏరా కన్నా... అంత పని చేశావు? సచ్చిపోదామనా?’ అని అడిగాడు మధు ఏడుస్తూ. ‘సచ్చిపోదామనా...’ అంటే ఏటి నాన్నా’ పాప అమాయకంగా తిరిగి ప్రశ్నించింది. ఆశ్చర్యపోయాడు మధు.

‘సచ్చిపోదమంటే తెలీదా నీకు? మరెందుకు తాగావు?’ అని అడిగాడు.

‘ఆ మందు తాగితే బాధలన్నీ మరచి పోవచ్చని నువ్వే కదా చెప్పావు. అందుకు తాగాను...’ అంది మీను.

ఆ మాటలు విని నర్సు నోరెళ్లబెట్టింది.

‘ఆ.. ఏం పాపా.. నీకేం బాధలున్నాయ్?’ అని అడిగింది. ‘పాప కాదు మీను.. మీను..’ అని చెప్పి.. బాధలన్నీ చెప్పనారంభించింది.

‘మా అమ్మ పాపం... ఏ తప్పు చేయదు. కానీ నాన్న ఎప్పుడూ అమ్మను కొడుతూనే ఉంటాడు. తిడుతూనే ఉంటాడు. నాకు ఏడుపొస్తుంది. నేనేడిస్తే నాన్న ఏడుస్తాడు. నాన్నేడిస్తే నేను చూళ్లేను. అమ్మను తీసుకొని పారిపోదామనుకున్నాను. మరి నాన్నకు బువ్వెవరు పెడతారు? అందుకే పారిపోలేదు. అమ్మ ఏదే రాత్రంటే ఇష్టం లేదు. కానీ రోజూ రాత్రయిపోతుంది. ఈ బాధలన్నీ మర్చిపో వచ్చని మందు తాగాను...’ అని చెప్పింది.

పాప మాటలకు మధు గిలగిల్లాడి పోయాడు. పసికూనకున్న జ్ఞానం తనకు లేకపోయింది అనుకున్నాడు. కనుకున్న పాపాయిని, కట్టుకున్న భార్యను నరకం పెట్టానని తలబాదుకున్నాడు. జీవితంలో మరెప్పుడూ తాగకూడదనుకున్నాడు. ఇక తాగబోనని ఆ నూకాలమ్మ తల్లి మీద అక్కడే ఒట్టుపెట్టుకున్నాడు. మోచేతులతో కన్నీళ్లు తుడుచుకున్నాడు. లక్ష్మిని దగ్గరకు తీసుకున్నాడు.

‘ఇదిగో మీనూ సూడరా.. మీ అమ్మ నేను జట్టు. ఇంకెప్పుడూ అమ్మను కొట్టను గాక కొట్టను’ చెప్పాడు.

పాప కళ్లు ఆనందంతో మెరిశాయి.

రెండు రోజులు గడిచాయి. మధుబాబు మందు కొట్టు ఎదుట ఉన్న ఓ ఇంటికి రిక్తాలో బియ్యం బస్తాల లోడు తెచ్చాడు. అవి దింపిస్తున్నాడు.

‘ఒరేయ్ మధు..’ కొట్లో నుంచి సూరెడ్డి పిలుస్తున్నాడు. మధు అటు చూడకుండా వేగంగా తన పని తాను చేస్తున్నాడు.

‘ఏరా! మధుగా... మందొద్దా? డబ్బులు తర్వాతియ్యలేరా... నువ్వు రాపోతే ఎలారా’ మళ్లీ పిలిచాడు సూరెడ్డి.

‘మీ పాపా, నువ్వు తాగుతున్నారు కదరా? మీ ఆవిడికీ కొంత పట్టుకెళ్లు.. సరిపోద్ది’ అంటూ ఎగతాళిగా నవ్వాడు.

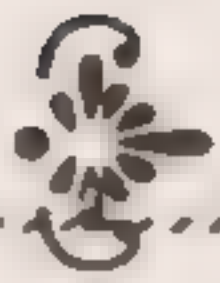
మధు చేస్తున్న పని ఆపేశాడు. తలపైకెత్త కుండా తిన్నగా దుకాణంవైపు నడిచాడు. గ్రీన్స్లోంచి ఒంగి లోపలున్న సూరెడ్డి చొక్కాను గబాల్న అందుకున్నాడు. వదలకుండా ‘ఆ చెంపా ఈ చెంపా వాయింపాడు. తరువాత చొక్కా వదలకుండానే కొట్లో, అరమర్లో ఉన్న మద్యం సీసాలన్నీ కిందన దబీదబీమని పడేశాడు. సూరెడ్డి చొక్కా వదిలించుకుంటూ గట్టిగా కేకలేస్తున్నాడు.

ఈ గోలకి జనమంతా పోగయ్యారు.

పార్వతమ్మ పరుగెత్తుకు వచ్చింది. తానూ రెండు సీసాలు అందుకొని నేలకేసి బాదింది.

‘రండిరండి... ఈ రోజు ఈ మందు బుడ్డీలన్నీ పాతరెయ్యాల’ అని అందరినీ పిలిచింది. ఆ ఊరి ఆడోళ్లు మొగోళ్లా దండులా కదలొచ్చారు. అంతా ఒక్కటే గ్రీన్స్ లాగేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. లాగలేక పోతున్నారు. వారి ఆగ్రహం చూసి మనసులో ఆనందించిన అప్పిగాడు గ్రీల్ గేటు తెరిచాడు. అంతే! క్షణాల్లో జనం దుకాణంలోకి జొరబడ్డారు. దాంట్లోని మద్యం సీసాలను నేలమట్టం చేశారు. ఆ నమయంలో - జనం.. ప్రత్యేకించి అందులోని ఆడోళ్లు కోపంతో రగిలిపోతున్న సివంగుల్లా కనిపించారు. ‘అద్దదీ... మీవూరి జనం ఇప్పుడు మడుసులయ్యారు...’ అనుకున్నాడు అప్పిగాడు.

సమసమాజంలోనే మహిళలకు పెద్ద పీట

సోవియట్ లో స్త్రీలు ఆర్థికంగా సాధించిన పెరుగుదల సామాజికంగా వారి భాగస్వామ్యంలో ప్రతిబింబించింది. యుద్ధ ప్రారంభానికి ముందు 1939లో రిజర్వేషన్లతో సహా అనేక రకాల ప్రోత్సాహక చర్యలను ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఫలితంగా స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికైన వారిలో మూడో వంతు మహిళలే. ఇది 1970 నాటికి 48 శాతానికి పెరిగింది. 1952 నాటికే సుప్రీం సోవియట్ కు ఎన్నికైన వారిలో 25.8 శాతం మహిళలున్నారు. 2007లో పార్లమెంట్ లో మహిళా సభ్యుల అంతర్జాతీయ సగటు 14 శాతం మాత్రమే. 50 సంవత్సరాల పూర్వమే సుప్రీం సోవియట్ లో దీనికి రెట్టింపు సంఖ్యలో మహిళలు ఉండేవారు.

అనంతర కాలపు దిగజారుడు - రాజీలు సోవియట్ ప్రభుత్వ హయాం చివరి దశాబ్దాలలో చోటుచేసుకున్న కుహనా సంస్కరణల కారణంగా పెట్టుబడిదారీ భావజాల ప్రభావం పెరిగింది. ఈ నేపథ్యంలోనే స్త్రీలకు సమాన ప్రతిపత్తి అన్న బోల్షివిక్ ల వాగ్దానం నుంచి కూడా ఆ పాలకులు వైదొలగడం గానూ, సైద్ధాంతిక ప్రాతిపదికలో వచ్చిన మార్పులను గోర్బచేవ్ రచించిన 'పెరిస్ట్రోయికా మన దేశమూ - ప్రపంచం గురించిన కొత్త ఆలోచన' పుస్తకంలో చూడవచ్చు. "ఇంట్లో రోజువారీ విధులు నిర్వహించడానికి, అంటే - ఇంటి పనికి, పిల్లల పెంపకానికి, సుహృద్భావ కుటుంబ వాతావరణాన్ని కల్పించేందుకూ స్త్రీలకు చాలినంత సమయం ఉండటం లేదు. పిల్లల, యువజనుల ప్రవర్తన, నైతిక విలువలు, సంస్కృతి తదితర సమస్యలూ, వ్యవహారాలూ కలగలిసి ఉత్పత్తి రంగాలలో - కుటుంబ సంబంధాలు బలహీన పడటానికి, కుటుంబ బాధ్యతల పట్ల ఉదాసీనత పెరగటానికి పాక్షికంగా కారణమవుతున్నాయి. కాబట్టి పరిపూర్ణమైన స్త్రీ ధర్మానికి తిరిగి వెళ్ళేందుకు వారికి అవకాశాన్ని కల్పించాలి". అని గోర్బచేవ్ పేర్కొన్నాడు. లెనిన్ నిర్ణయంగా విమర్శించిన

మహిళలు సోషలిజం : పరిచయకర్త బృందాకరత్

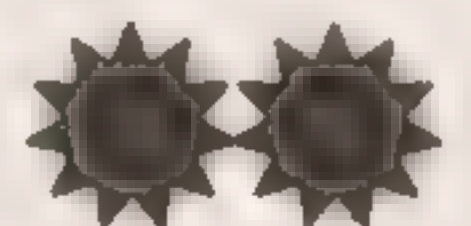

'ఇంటి చాకిరిని', గోర్బచేవ్ 'స్త్రీ ధర్మంగా' కీర్తించే స్థాయికి పాలకుల ఆలోచనలూ, చేతలూ పతనమయ్యాయి. సైద్ధాంతిక రంగంలోనూ, ప్రభుత్వ విధానాల్లోనూ ఈ దిగజారుడు ప్రతిబింబించింది. సోవియట్ పతనానికి కారణాలనూ, సోవియట్ సమాజంలో విశేషంగా లబ్ధిపొందిన వారి నుంచి, అంటే సోవియట్ మహిళల నుంచి ఎలాంటి ప్రతిఘటన లేకపోవటాన్నీ ఈ వ్యాసంలో చర్చించడం సాధ్యం కాదు. అయితే తూర్పు యూరప్ లోనూ సోవియట్ లోనూ పెట్టుబడిదారీ విధానం ఆగమనంతో స్త్రీలు, పిల్లలే ఘోరంగా దెబ్బతిన్నారన్నది నిష్ఠుర సత్యం. సోషలిజాన్ని పక్కనబెట్టటంతో ఆ సమాజం సాధించిన విజయాలు కూడా కనుమరుగయ్యాయి. నిరుద్యోగం, నిరక్షరాస్యత, మాదక ద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా, వ్యభిచారం పెరిగాయి. శిశు సంరక్షణాలయాలు మూతపడ్డాయి. శ్రామిక మహిళలపై పనిభారాలు అధికమయ్యాయి. హింస, లైంగిక వేధింపులు పెరగటం వంటివి ఈనాడు కనిపించే వాస్తవాలు. లైంగిక అణచివేత నిర్మూలనకు అవసరమైన భౌతిక పునాదిని సోషలిస్టు సమాజం మాత్రమే ఏర్పాటు చేయగలదని, ఏడు దశాబ్దాలు మాత్రమే ఉనికిలో ఉన్న సోవియట్, అంతకన్నా తక్కువ కాలం మనగలిగిన

మిగిలిన దేశాల అనుభవాలు తెలియచెప్పాయి. సమ సమాజంలో మహిళల అప్రతిహత పురోగతిని ఆనాడు సోషలిజాన్ని తిట్టిన 'తిట్టు తిట్టకుండా తిట్టిన విమర్శకులు సైతం కాదనలేరు.

ముగింపు

బెబెల్ పుస్తకాన్నీ, అది వెలువడిన చారిత్రక పూర్వరంగాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని చదవాలి. అందులోనూ కొన్ని సూత్రీకరణలను విలువైనవిగా మనం భావించకపోవచ్చు. కానీ ఈ పుస్తకం వివిధ వర్గ సమాజాలలో స్త్రీలపై సాగిన చరిత్రాత్మక అణచివేతను సవివరంగానూ, కదిలించే విధంగానూ చిత్రీకరించింది. ఒకవైపున సంస్కరణల అవసరాన్ని చెబుతూనే మరోవైపు స్త్రీల అణచివేతను సమూలంగా రూపుమాపడానికి సోషలిస్టు విప్లవమే పునాది అన్న అంశాన్ని చర్చించింది పుస్తకం. ఈ పుస్తకాన్ని ఐదవ ఆంధ్రప్రదేశ్ విభాగం తెలుగులో ప్రచురించాలని నిర్ణయించడం ముదావహం. స్త్రీల హక్కులు, ప్రజాస్వామ్యం, సామాజిక మార్పుల కోసం సాగే ఉద్యమంలో మన పాత్రనూ, విధులనూ సవ్యంగా అవగాహన చేసుకోవడానికి ఈ పుస్తకం సహాయపడగలదని నేను గట్టిగా నమ్ముతున్నాను.

మాధవి

విశ్వామిత్రుడి శిష్యుడు గాలవముని. గురుదక్షిణ కోరమని గాలవుడు అడుగగా, చెవులు నీలంగా వుండే తెల్లని గుర్రాలను వెయ్యి తెచ్చి ఇవ్వమంటాడు విశ్వామిత్రుడు. వాటికోసం గాలవుడు యయాతి మహారాజు దగ్గరకు వెళ్లి విశ్వామిత్రుడు కోరిన గుర్రాలను గురించి వాకబు చేస్తాడు. అలాంటి గుర్రాలు తన దగ్గర లేవనీ, అయితే తన కుమార్తె మాధవిని తీసుకుపోయి ఆమె ద్వారా వాటిని సంపాదించుకోమని సలహా ఇస్తాడు యయాతి. గాలవుడు యయాతి కుమార్తె మాధవిని తీసుకుని ఇక్ష్వాక రాజయిన హర్యాశ్వుని దగ్గరకు పోయి, “ఈమెను నీవు ఓ ఏడాది పాటు ఉంచుకుని నీ వంశోద్ధారకుడిని కను, నీ వంశం నిలబడుతుంది” అని చెప్పి వెళ్లిపోతాడు.

“నా ఇష్టం లేకుండా, నా తండ్రి గాలవుడికి దానం చేయటం ఏమిటి? అతడు హర్యాశ్వునికి అప్పగించటమేమిటి? నేను ఎప్పుడయితే హర్యాశ్వుని చేతిలో పడ్డానో అప్పుడే నాకూ, నా దేహానికీ సంబంధం లేకుండా పోయింది. ఓ అపరిచితుడికి నా దేహాన్ని అప్పగించాను. అంతే!” అని మాధవి మధనపడుతుంటుంది. మాధవి దిగులుగా ఉండటాన్ని చూసి, “నేను నిన్ను వివాహం చేసుకున్నందున, నా ధర్మం నేను నిర్విర్తిస్తున్నా, నీ విచారానికి కారణమేమిటి?” అని హర్యాశ్వుడు ఆమెను ప్రశ్నిస్తాడు. అప్పుడు మాధవి, “గాలవుడిది సేవాధర్మం, మీది రాజధర్మం, మరి నేను ఏ ధర్మాన్ని పాటించాలి?” అని అడుగుతుంది.

తలధువ్వి, అలంకరిస్తానని చెబుతూనే, అయినా అడవిలో పూలకెందుకు అలంకరణ అంటుంది మాధవితో పరిచారిక మేఘన. “మీరు అడవిలో పూవులాంటి సహజమయిన అందగత్తెలు, అయినా స్త్రీకి అందమే శావం.” అని పరిచారిక ప్రశంసించగా, అవును నేను అందంగా లేకపోతే, మీ ప్రజాపతి నన్ను కామించేవాడు కాదుగదా! అని జవాబిస్తుంది. “అయినా లేడి

పిల్ల చిన్నదనీ, అందంగా ఉందనీ, అమాయకంగా ఉందనీ సింహం దానిపై జాళి తలస్తుందా? ఆకలి ఎప్పుడయితే అప్పుడే సింహం వేటాడుతుంది. పురుషుడి ఆకలికి మాత్రం సమయం, సందర్భం అవసరం లేదు.” అంటుంది మాధవి.

అలా ఓ ఏడాది గడచిపోయింది. మాధవికి ఓ మగబిడ్డ పుట్టాడు. ఆ బిడ్డను చూసుకుని రాజు అనందానికి అవధులు లేకుండా పోయింది.

గాలవముని తిరిగివస్తాడు. “నీవు కుశలమేనా?” అని మాధవిని ప్రశ్నిస్తాడు.

“గోశాలలో గోవులా అరోగ్యంగా, ఇంకా జీవించే వున్నాను.” అంటుంది మాధవి.

“అయితే ఏడాది పూర్తయినందున మనం వెళ్లాలి” అంటాడు.

అప్పుడే అక్కడికొచ్చిన హర్యాశ్వుడు “అవును, మీ ప్రయాణానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. రేపే మీ ప్రయాణం” అని చెబుతాడు.

మరుసటి రోజున మాధవి, గాలవుడు ప్రయాణిస్తుంటారు. “ఈ నదీనదాలు మననుకు ఎంతో స్వాంతన కలుగజేస్తున్నాయి.” అంటాడు గాలవుడు. “నీకు ఏ బాధలూ లేవు కాబట్టి అలా అనగలుగుతున్నావు!” అంటుంది మాధవి.

“నాకు బాధలు లేకేమి! నా బాధలు నాకున్నాయి గదా!” అంటాడు గాలవుడు.

“మీకై మీరు కొని తెచ్చుకున్నవి మీ బాధలు. నేను కొని తెచ్చుకున్నవి కాదు. నా పొరబాటు వలన కూడా కాదు. ఇతరుల ధర్మానికి బలయిపోయాను. ఇష్టం లేని వివాహాలు, కోరుకోని సంతానం. నేను మనిషిని కాననే భావం నన్ను కుంగదీస్తున్నది.” అంటుంది మాధవి.

కొన్ని రోజులు ప్రయాణించిన తరువాత, మాధవిని కాశీలోని దివోసు రాజమందిరానికి తీసుకుపోతాడు గాలవుడు. ఆ రాజుతో పెళ్లి వేడుకలు పూర్తవుతాయి.

“మనుషులు వేరు, కోరికలు మాత్రం ఒక్కటే” అనుకుంటుంది మాధవి.

“నేను కన్యను కాను, ఒక బిడ్డ తల్లిని” అని మాధవి రాజుతో చెబుతుంది.

“నీవు కన్యవు కావాలనే నిబంధన నాకు లేదు. ఇంకొకసారి నా ద్వారా తల్లివయి, నాకు విముక్తి ప్రసాదించు” అన్నాడు రాజు.

మాధవికి తన కాలం ఆగిపోయినట్లయింది. తన నిస్సహాయతపట్ల తనకే అసహ్యం ఏర్పడింది. గాలవుడిని దూషించింది. గుండె వగిలేటట్లు రోదించింది. అయినా ఆమె రోదనను ఎవ్వరూ లెక్క పెట్టింది లేదు. ఆమె మరోమారు తల్లి అయింది. మరో ఏడాది గడచిపోయింది. గాలవుడు వచ్చి మూడో రాజయిన ఉసూరవుడి దగ్గరకు ఆమెను తీసుకుపోయాడు.

“నేను రాజును మోసం చేస్తున్నానా?” పరిచారికను అడిగింది మాధవి

“నిజంగా నిన్ను ప్రేమిస్తున్న వాడయితే, మోసం చేసినట్లు తప్ప ఇక్కడ కాదు. నిన్ను క్షేత్రంగా వాడుకుని, కామించేవాడికి నీతి ఏమిటి? అంటుంది పరిచారిక. ఉసూరవుడికి మూడో బిడ్డను కంటుంది మాధవి. గాలవుడు రావటానికి

ఇంకా రెండు నెలలు గడువు వుంది. ఆమె ఆలోచనల్లో మార్పు వచ్చింది. ఎన్ని దీర్ఘరాత్రులు ఆలోచనలతోనూ, కన్నీటితోనూ గడిపినా మార్పు రాదని గ్రహించింది. “ముగ్గురు రాజులకు మరో ముగ్గురు రాజులను కనిచ్చినా గాలవుడికి కావలసిన గుర్రాలు దొరకలేదు. ఇక ముందూ దొరుకుతాయన్న నమ్మకమూ లేదు. ఈ జన్మలో గాలవుడు ఇక విశ్వామిత్రుడికి గురుదక్షిణ ఇవ్వలేదు. గాలవుడి లక్ష్యం నెరవేరితేనే నాకు విముక్తి” అనుకుంది మాధవి.

ఓ ఆలోచనకు వచ్చిన మాధవి, రాజమందిరం తప్పించుకుని విశ్వామిత్రుడి ఆశ్రమం చేరుకుంది. అక్కడ అతడి కాళ్లపైబడి జరిగిన విషయాన్నంతా చెప్పి శరణు వేడుకుంది. దానికి విశ్వామిత్రుడు బదులిస్తూ, “నేను గాలవుడిని గురుదక్షిణ అడగనేలేదు. అతడు నన్ను బలవంతపెడితేనే విచిత్రమయిన గురుదక్షిణ కోరానన్నాడు. అప్పుడు మాధవి “గురుదేవా, తమకు అవసరం లేని దానికోసం నా జీవితాన్ని అర్పించాను. నన్ను ఉపకరణంగా వాడుకోవచ్చా? అదీ నా అనుమతి లేకుండా? ఇది నాకు నిమిత్తం లేని ధర్మం కదా? ఒక సామాన్య స్త్రీగా నా శరీరం మీద, నా మనసు మీద అధికారం లేదా? నేను కేవలం క్షేత్రాన్నేనా? క్షేత్రానికి బాధ్యత తప్ప, అధికారం లేదా? అంటూ మాధవి ప్రశ్నల వర్షం కురిపించింది. అందుకు విశ్వామిత్రుడు జవాబిస్తూ “బీజాన్ని స్వీకరించటం క్షేత్ర ధర్మం, పురుష ధర్మం వేరు, స్త్రీ ధర్మం వేరు, నిన్ను చూసిన క్షణంలోనే నా మనసు వశం తప్పింది. నీ మాటలలో స్వచ్ఛత వుంది.” అంటాడు. “అయితే రుణ విముక్తి కోసం నన్ను స్వీకరించండి” అంటుంది మాధవి. “ఇదంతా దైవేశ్వ. నాకు కూడా ఓ పిల్లవాడిని ప్రసాదించు” అంటాడు విశ్వామిత్రుడు. అందుకు అంగీకరించిన మాధవి

విశ్వామిత్రుడితో కూడి అష్టకుడు అనే బిడ్డను కంటుంది. ఆమె అక్కడ నుంచి బయలుదేరి తన తండ్రి చెంతకు చేరుతుంది. ఓ రోజు ఆమె తండ్రి “నీకు పెండ్లి చేయాలనకుంటున్నాను” అని చెబుతాడు.

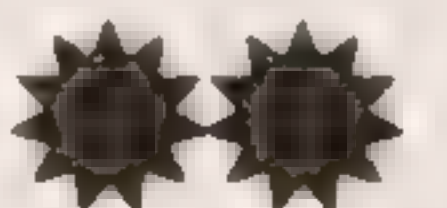
“ఇప్పటికే నాకు నాలుగు పెళ్లిళ్లు అయ్యాయి. నలుగురు రాజులకు నలుగురు రాజులను కన్నాను.” అంటుంది. అప్పుడు యయాతి ఆగ్రహంతో “గాలవుడు ఇంత పనిచేశాడా? వాడిని ఏనుగులతో తొక్కిస్తాను” అంటాడు. దానికి మాధవి అడ్డుకుని “అతనిని నిందించి ప్రయోజం లేదు. మీరే నన్ను అన్ని హక్కులతో అతనికి ఒప్పగించారుగదా!” అంటుంది. అప్పుడక్కడకు గాలవుడు వస్తాడు. తన కోసం ఆర్యావర్తనం మొత్తం తిరగానని మాధవితో చెబుతాడు. తనను పెళ్లి చేసుకోమని మాధవి కోరుతుంది. “నీవు నా గురుపత్నివి. నేను పెళ్లి చేసుకోవటం ధర్మం కాదు” అంటాడు గాలవుడు. “నీ వలనే నా జీవితం చెదిరి పోయింది. నన్ను పెళ్లి చేసుకోవటం మీకు ధర్మం” అంటుంది మాధవి. “నీకు రుణపడిన మాట వాస్తవం. అయితే నాకు సంసార జీవితంపై మక్కువ

లేదు.” అంటూ వెళ్లిపోతాడు గాలవుడు.

ఆడపిల్ల కాబట్టి ఆమె మాటకు విలువ ఇచ్చేందుకు యయాతి ఇష్టపడలేదు. ఒక వస్తువుని దానం ఇచ్చినట్లు ఆమెను గాలవుడికి అప్పగించాడు. ఇప్పుడు కూడా కాళ్లు కడిగి మరీ కుమార్తెలను తండ్రులు కన్యాదానం చేస్తున్నారు. ఆడ పిల్లలకు తమ తనువుపైగానీ, తమ మనసుపైగానీ ఎలాంటి హక్కూ లేదని మనవు తన మనుధర్మశాస్త్రంలో తేల్చిచెప్పాడు. మాతృస్వామ్యంలో తప్ప పూర్వమూ, ఇప్పుడూ అదే జరుగుతోంది. పురాణ రచయితలు స్త్రీలు ఆలోచించకుండా వారి మనసులకు తాళాలు వేసి పెట్టారు. మాధవిని విశ్వామిత్రుడు సహా రాజులంతా మాంసం ముద్దగా చూడగా, ఆమె జీవితాన్ని ఛిద్రం చేసిన గాలవుడేమో, తనకు మాధవి పట్ల బాధ్యతే లేదన్నట్లుగా వ్యవహరించాడు. ఎవరికో కావాల్సిన ఎక్కడా ఉండని గుర్రాల కోసం మాధవి జీవితాన్ని కొల్లగొట్టారు. కేవలం

వంశోద్ధారకుడి కోసం ఆమెను రాతి బొమ్మను చేశారు. రాజగురువు అని చెప్పుకునే విశ్వామిత్రుడు సైతం ఆమెను చూసి మతిపోగొట్టుకున్నాను కాబట్టి, తనతో జత కూడాలంటాడు.

మరి మనం ఈ ఆధునిక కాలంలోనూ మన తనువులనూ, మన మనస్సులనూ ఎవరి చేతుల్లోనయినా పెట్టాల్సిందేనా? ఆలోచిద్దాం! మనపైన మనకే అధికారం ఉండేలా ప్రయత్నించలేమా? కాదన్నవారిని ఎదిరించి నిలబడలేమా? మనం మనుషులం! మనకూ, పురుషులకూ తేడా ఒక్కటే, అది బిడ్డలను కనడం. అది కూడా మనకు అదనపు శక్తిగా భావించాలి. పురుషుడికి లేని శక్తిగా మనం గ్రహించాలి. అలా మనం ఎదగాలి. మన బిడ్డల్ని పెంచాలి. మరో కొత్త ఆలోచనల సమాజావిర్భావినికి కృషి చేద్దామా మరి!

బతుకు పోరాటం

హీనా పుట్టినప్పుడు ఆమె తల్లి దండ్రులు సంబరాలు చేసుకున్నారు. నిజానికి భారతదేశంలో చాలా కుటుంబాల్లో ఇప్పటికీ అమ్మాయి వద్ద అబ్బాయే పుట్టాలనికోరుకునే వారు చాలా మందే వుంటారు. హీనా పుట్టినప్పుడు వారు చేసిన సంబరాలు మంచిపనికి కాదు. హీనా మధ్యప్రదేశ్ లోని బీచ్పూరా తెగకు చెందిన మహిళ ఈ తెగలోని కుటుంబాల్లో పుట్టిన మొదటిపిల్లను 10, 12 ఏళ్ళు వచ్చేటప్పటికి వ్యభిచారంలోకి దింపుతారు. ఈ ఆచారం శతాబ్దాల నుండి కొనసాగుతోంది ఈ అమ్మాయికి వయస్సైపోతే ఆమె సోదరిని వృత్తిలోకి లాగుతారు. తరతరాలుగా ఇదే ఆచారం కొనసాగుతోంది. వ్యభిచారం ద్వారా ఈ మహిళలు సంపాదించిన డబ్బుతోనే కుటుంబంలోని పురుషులు తమ జీవితాలు గడుపుతారు. కొన్నిచోట్ల ఆ అమ్మాయి తండ్రి లేదా సోదరుడు విటులను తీసుకువస్తారు. ఈ తెగలో పెళ్ళిళ్ళు కూడా జరుగుతాయి. అమ్మాయి కుటుంబం వధువుకి భారీ కట్నాన్ని కోరుకుంటుంది. హీనా పుట్టినప్పటి నుంచి తనను తమ తెగ ఆచారాలను దృష్టిలో వుంచుకునేపెంచారు. మైనర్ గా వుండగానే ఈ వృత్తిలోకి దింపారు. అప్పటికి ఆమె వయస్సు 15 సంవత్సరాలు. చదువు మానేసి అమ్మా అమ్మమ్మ మార్గంలోనే నన్ను బతకమన్నారు. అని ఆమె బిబిసికి చెప్పారు. ప్రతిరోజు గ్రామాల్లో నివసించే ధనవంతుల దగ్గరనుండి ట్రక్కు డ్రైవర్ల వరకు ఎందరో ఆమె దగ్గరకు వస్తుంటారు. 18 ఏళ్ళు వచ్చేసరికి నేను చేసేది ఎంత తప్పు పనో అర్థమైంది. నా వాళ్ళ మీద చాలా కోపం వచ్చింది. కానీ నాకిప్పుడు ఏ అవకాశాలు లేవు. వ్యభిచారం ద్వారా నేను డబ్బు సంపాదించకపోతే నా కుటుంబం బతకలేదు. ఈ సంచారజాతికి చెందిన బీచ్పూరా తెగ ప్రజలు చాలా పేదరికంలో వుంటారు. వీరు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని హైవేలపక్కన నివసిస్తూ వుంటారు. ఈ కుటుంబాల ఆర్థిక స్థితిమహిళలపైన ఆధారపడి వుంటుంది. ఈ వృత్తిలో వున్న

వారిలో 3 వంతుల మందిలో ఒక వంతు మైనర్లే వున్నారు అని స్థానిక ఎన్ జిఓ కార్యకర్త ఆకాష్ చౌహాన్ తెలిపారు. ఈ వృత్తి వల్ల అనేక వ్యాధులు సోకే ప్రమాదం వుందని హీనా చెప్తున్నారు. వీరికి వచ్చే ఆరోగ్య సమస్యలపై 2000 సంవత్సరంలో ది. హిందూ ఒక కథనం వ్రాసింది. ఈ తెగకు చెందిన 5500 మంది రక్త నమూనాలను పరిశీలిస్తే 15%కి హెచ్ఐవి వున్నట్లు తెలిసిందిట. ఈ వృత్తిలో కొందరికి పిల్లలు కూడా పుడుతున్నారు. హీనా కూడా ఒక ఆడబిడ్డకు జన్మనిచ్చింది. చాలా మంది అమ్మాయిలు బిడ్డలు పుట్టాక కూడా ఈ వృత్తిలో కొనసాగుతున్నారు. ఎందుకంటే ఆ పిల్లల పోషణ కూడా వీరి బాధ్యతే. వీరు తమ తెగలోని అబ్బాయిలను పెళ్ళి చేసుకోవడం నిషిద్ధం. ఈ ఆచారంపై హీనా ఒక స్థానిక ఎన్ జిఓ సహాయంతో పోరాటం చేస్తుంది. ఈ దురాచారానికి బలైన అమ్మాయి మాత్రమే ఈ బాధను అర్థం చేసుకోగలదు. ఆ బాధ ఎలా వుంటుందో నాకు తెలుసు అందుకే ఈ ఆచారాన్ని అంతం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. అసలు ఈ ఆచారం ఎలా మొదలైందంటే సంచారజాతి డబ్బులు సంపాదించుకోవడానికి ఎన్నో ఇబ్బందులుపడి ఆఖరి ప్రయత్నంగా ఈ వృత్తిని ఎంచుకుని జీవితాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు. ఈ తెగలో 33వేల మంది జనాభావుంటే వీరిలో 65% మహిళలే. ఈ ప్రాంతానికి బాలికల అక్రమరవాణా కూడా ఇక్కడ మహిళల జనాభా ఎక్కువగా వుండడానికి ఒక కారణం. గతంలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో దాదాపుగా 50 మంది మైనర్లను రక్షించాం. వారిలో 2 ఏళ్ళ శిశువు కూడా వుంది. ఆ పాపను సంరక్షణ కేంద్రానికి పంపించాం. మేం తరచుగా దాడులు నిర్వహిస్తున్నాం కానీ తరతరాలుగా వస్తున్న ఈ ఆచారం వీరిలో సామాజిక స్పృహ పెరిగినప్పుడే అంతమౌతుంది అని పోలీస్ సూపరింటెండెంట్ మనోజ్ కుమార్ తెలిపారు. 12 ఏళ్ళలోపు బాలికలపై అత్యాచారం చేస్తే మరణశిక్ష విధించేలా ఇటీవల

మధ్యప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక చట్టాన్ని అమలులోకి తెచ్చింది. 18 ఏళ్ళలోపు వారితో లైంగిక సంబంధం పెట్టుకునే వారికి జైలు శిక్ష పెంచుతూ ఒక నిర్ణయం కూడా తీసుకుంది. కానీ ఇవేవీ పెద్దగా ఫలితాలను ఇవ్వడంలేదని వారు తెలిపారు. బీచ్పూరాలలో వ్యభిచారాన్ని అరికట్టేందుకు 1993లో జబాలి అనే పథకాన్ని ప్రారంభించారు. కానీ అది ఇప్పటికీ కూడా పూర్తిస్థాయి అమలుకు నోచుకోలేదు. ఈ పథకం అమలుకు ఎన్ జిఓలు సాయం చేయాలని కోరుతూ ప్రతి సంవత్సరం ప్రకటనలిస్తున్నాం కానీ అర్జున్ లై న వారెవరూ ముందుకు రావడంలేదని మహిళా శిశు సంక్షేమ శాఖ అధికారి రాజేంద్ర మహాజన్ తెలిపారు. జబాలి పథకం మహిళలకు విద్య ఆరోగ్యంపై అవగాహన కల్పించి వారికి పునరావాసం కల్పించడంపై దృష్టి సారిస్తుంది. ప్రభుత్వం సాయం చేసినా చేయకపోయినా మార్పు వెళ్లిగా జరుగుతోంది. కొందరు యువతీ యువకులు ఈ సంప్రదాయాన్ని పక్కనపెట్టి వేరే ప్రదేశాలలో విద్య ఉద్యోగ అవకాశాలను వెతుక్కుంటున్నారు. స్థానికంగా వున్న కొన్ని సంస్థలు వారికి నహాయాన్ని అందిస్తున్నాయి. హీనా కూడా 2016లో అలాంటి సంస్థ కాపాడబడిన మహిళ. అమ్మాయిలకి ఈ వృత్తి నుంచి బయటపడడానికి అవసరమైన మద్దతునందించి నేను ఎంతవరకు చేయగలనో అంత చేస్తా అంటోంది హీనా. మైనర్లకు చదువు చెప్పేందుకు ఈ ఎన్ జిఓ స్థానికంగా ఒక శిక్షణా కేంద్రం నడుపుతోంది చదువు మాత్రమే వారిని రక్షిస్తుందని ఉపాధి కల్పిస్తుందని హీనా చెప్తుంది. ఈ వృత్తిలోని అమ్మాయిలు చదువుకుని వారికి తగిన అవకాశాలను సంపాదించుకుని వారి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకొని సంఘంలో మంచి జీవితాన్ని గడపాలని ఆశిద్దాం.

అ ఊళ్లో ఊరంతా వెతికితే గర్భాశయం వున్న మహిళలు ఒకరో ఇద్దరో వుంటారు. మిగతా వాళ్ళంతా సంపాదన కోసం చేదు కోతని ఎదుర్కొన్నవాళ్ళే. మహారాష్ట్రలోని మరద్వాడా రీజియన్లో బీడ్ జిల్లాలోని హాజాపూర్ అనే వూరు. అదొక కరువు ప్రాంతం వారికి గర్భాశయాలు ఎందుకుండవంటే బతుకు తెరువు కోసం అవి తొలగించుకోక తప్పని పరిస్థితి. బతకడానికి, గర్భాశయం తీయించుకోవడం ఏమిటి? అంటే అక్కడున్న మహిళ మాటల్లో మనకు సమాధానం ఇస్తుంది.

ఈ కరువు ప్రాంతంలో ఏటా ఐయిదారు లక్షల మంది ఇతర ప్రాంతాలకు వలన వెళ్ళి సంపాదించుకోవడం రివాజు ప్రధానంగా వీరు చెరుకుతోట పనులకు వెళ్తారు. అక్టోబర్ మార్చి మధ్యలో ఈ పనులు జరుగుతాయి. పశ్చిమ మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, పంచదార ఫ్యాక్టరీలలో వీరు పనిచేస్తారు. ఈ సీజన్లో వీరు సంపాదించుకున్నది సంవత్సరం అంతా బతకడానికి ఉపయోగించుకుంటారు. ఎందుకంటే ఆ తరువాత వీళ్ళకు చేద్దామన్నా పనులుండవు. ఇక్కడ చెరుకు సరఫరా చేసే కాంట్రాక్టర్లు మధ్యవర్తుల ద్వారా కూలీలను పనిలోకి తీసుకుంటారు. మధ్యవర్తులు గ్రామాల్లోకి వెళ్ళి ముందుగానే కుటుంబానికి అడ్వాన్సు ఇస్తారు. భార్యభర్తలు ఇద్దరూ కలిసి పనిచేస్తే టన్నుచెరుకుకు రోజుకు 250 కూలీ ఇస్తారు. ఇలా ప్రతి జంటా రోజుకు రెండు టన్నులు చెరకు నరికి ఆకులు వలుస్తారు. భార్యభర్తలిద్దరికీ కలిపి కాంట్రాక్టర్ 70వేలు అడ్వాన్సు ఇస్తారు. ఈ మొత్తం పనిలోకి వెళ్ళడానికి ముందే ఖర్చు పెట్టేసుకుంటారు. వ్యవసాయానికి పెళ్ళిళ్ళకి, అప్పులుతీర్చడం వంటివాటికి ఖర్చవుతుందని సర్వేలో తెలిసింది. ఇలా అయిన అప్పుని ఒక్కరోజు కూడా నాగా లేకుండా చెయ్యాలి. ఎప్పటికప్పుడు మధ్యవర్తులు, కాంట్రాక్టర్లు పర్యవేక్షణలో ఇలా పని జరుగుతుంది. చెరుకు పొలాల్లో పని ఒత్తిడి, వాతావరణం మహిళల్లో ప్రభావం చూపిస్తున్నాయి. నలసరి సమయంలో పని చెయ్యలేని

తీపికోసం చేదుకోత

పరిస్థితిలో వుంటారు. ఈ కారణంగా భర్తకూడా పని ఆపెయ్యాలి. 6నెలల కాలంలో 25 టన్నుల వరకు కోత వస్తుంది. ఈ కారణంగా కాంట్రాక్టర్లు మధ్యవర్తులు వీరిపై చిరాకు పడతారు. చెయ్యలేనప్పుడు డబ్బెందుకు తీసుకున్నారని కేకలు వేస్తారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో నెలసరి ఆటంకాలు లేకుండా, కూలిపని సజావుగా సాగాలంటే గర్భసంచి తొలగించుకోవడం ఒక్కటే మార్గం. సభ్యసమాజాన్ని ఇంత ఆశ్చర్యానికి గురి చేసే విధంగా అక్కడ కరువు కాటకాలు న్నాయి.

గర్భసంచి తొలగించుకుంటే మేము ఒక్కరూపాయి కూడా నష్టపోము. అని చెప్పింది మహిళా కార్మికురాలు పనులకోసం హిస్ట్రీక్లమీకి చెయ్యడానికి డాక్టర్లు ఎలా అంగీకరిస్తారు. చిన్న చిన్న కారణాలకే గ్రామీణ వైద్యులు అక్కడ స్త్రీలకు ఈ శస్త్రచికితసనే పరిష్కారంగా చూపిస్తున్నారు. అనీ 25 సంవత్సరాలలోపు మహిళలు కూడా ఈ ఆపరేషన్ చేయించుకుంటున్నారనీ ఈ సమస్యపై పరిశోధన జరిపిన స్వచ్ఛంద సంస్థ ప్రతినిధి తెలిపారు. గర్భాశయం తొలగించడం అంటే ఒక మహిళ శరీరంలో జరిగే సహజసిద్ధమైన మార్పులను బలవంతంగా అణచివేయడం. దీనివలన హార్మోన్ల అసమతుల్యత చోటు చేసుకుంటుంది. మానసికంగా చిరాకు, కోపం పెరుగుతాయి. ఈ పరిస్థితికి కాంట్రాక్టర్లు,

మధ్యవర్తులు తాము ఎంతమాత్రం కారణం కాదంటారు. కానీ మాకు సీజన్లో వేగంగా పని జరగాలి.

అందువల్ల పీరియడ్స్ వయస్సులో వున్న మహిళలను పనిలోకి తీసుకోవడానికి ఇష్టపడము అనిచెప్తారు. ఇంకా దారుణం ఏమంటే ఈ ఆపరేషన్లు చేయించుకోవడానికి కాంట్రాక్టర్లు అడ్వాన్సులు కూడా ఇస్తారట. చెరకుతోట పనికి వెళ్ళాలంటే కుటుంబ నియంత్రణ ఆపరేషన్లాగానే గర్భాశయ తొలగింపు కూడా సర్వసాధారణం. అడ్వాన్సు తీసుకొని భార్య కారణంగా భర్త పనులకు వెళ్ళకపోతే రోజుకు 500 జరిమానా కూడా వుంటుంది. కర్రల మీద నిలువుగా వేసుకున్నదేరాలే పనిప్రదేశంలో వారి నివాసం. కరెంటు వైద్యం నీరు అందు బాటులో వుండవు. పిల్లలకుచదువులుండవు. వీటన్నింటిపై ముంబై హైకోర్టు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని నిలదీస్తే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 192 చక్కెర ఫ్యాక్టరీల పరిధిలో 30 స్కూళ్ళను మాత్రం ఏర్పాటు చేసింది. చెరుకు రవాణా సమయంలో రోడ్డు ప్రమాదాలు జరిగి సకాలంలో వైద్యం అందక మరణించిన సంఘటనలు ఎన్నో కరువు, పేదరికం మనుషులను ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులలోకి నెట్టేస్తాయని చెప్పే కథలకు ఈ కార్మికుల జీవితాలే నిదర్శనం. ఇంతకన్నా నిక్రుష్టమైన పరిస్థితి ఎక్కడా వుండదు.

పిషర్

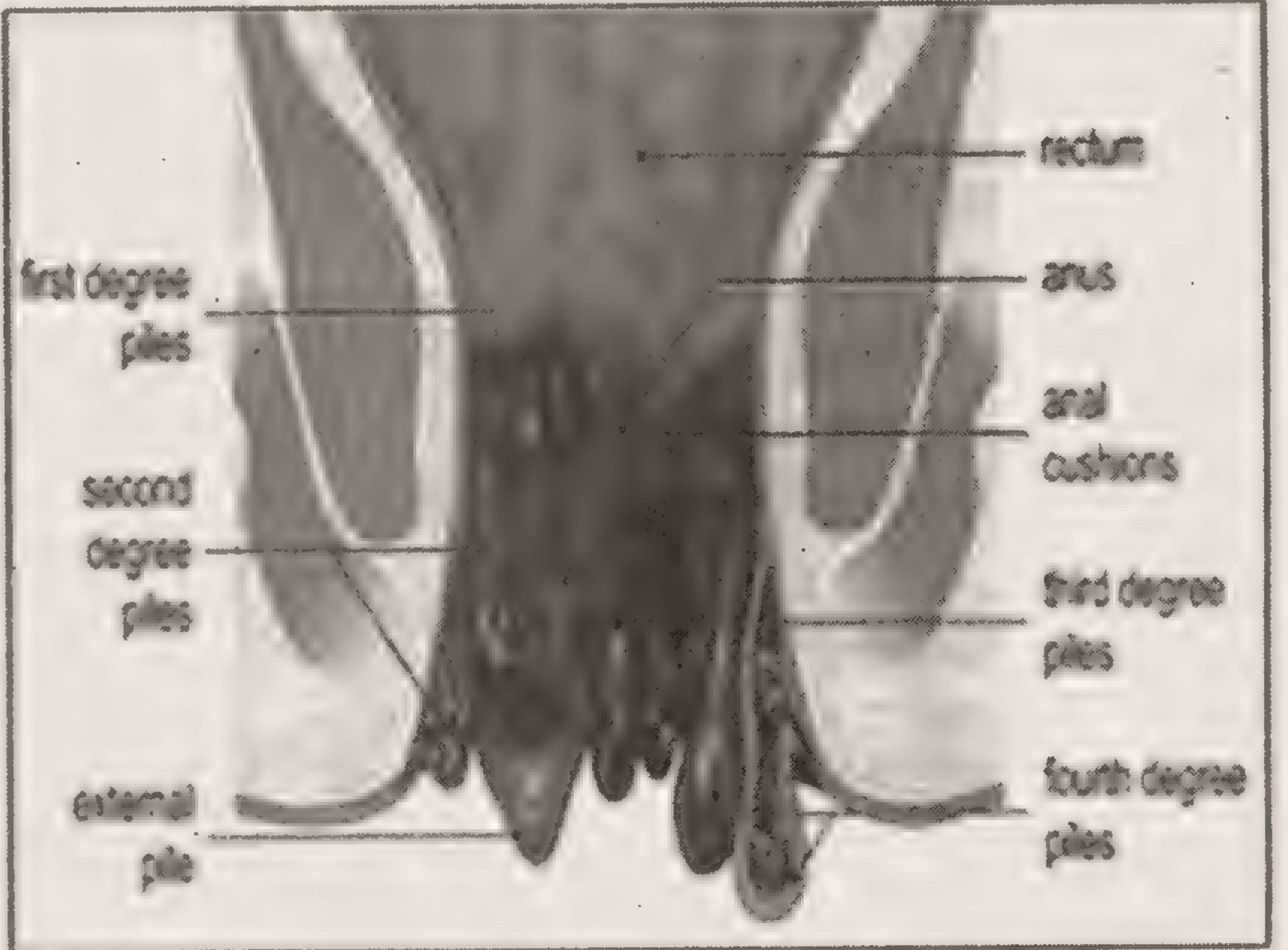
మలద్వారం దగ్గర వచ్చే సమస్యలు అనేకం. ఎక్కువ శాతము చాలా రోజులుగా ఉంటాయి. డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళడానికి సిగ్గుపడటం లేదా చిన్న సమస్యలుగా భావించి వదిలివేయడం జరుగుతుంది. ముఖ్యంగా స్త్రీల విషయంలో ఈ సమస్య మరింత ఎక్కువ. ప్రతి 10మందిలో ముగ్గురికి ఈ సమస్యలు ఉండొచ్చు.

ఈ సమస్యలు 3 రకాలు (1) మలద్వారం వద్ద వచ్చే చీలికలు (Fissure) వీటిని పిషర్స్ అంటాము. (2) మలద్వారానికి బయట చర్మానికి మధ్య దారి ఎర్పడటం వీటిని పిస్టుల (3) పైల్స్ అంటే రక్తమొలలు.

పిషర్

ఈ వ్యాధి మలద్వారం దగ్గర నిలువుగా చీలడం వలన ఎర్పడుతుంది. చాలా నొప్పిగా ఉండడం, రక్తస్రావం అవడం దీని లక్షణాలు. ఈ చీలికలు ఒకటి కంటే ఎక్కువగా కూడా ఉండవచ్చు. ఈ చీలికకు కారణం మలము గట్టిగా రావడం, మలబద్ధకం, నీరు తక్కువగా తాగడం పీచు తక్కువగా ఉన్న పదార్థాలు తినడం వలన వస్తుంది. అన్ని వయసుల వారికి యివి వస్తాయి. సంవత్సరం లోపు పిల్లల్లో కూడా చూస్తాము ఈ చీలికలు. మలద్వారం వెనుక భాగంలో ఎక్కువసార్లు వస్తాయి. మల విసర్జనలో వత్తిడి ఎక్కువగా వెనుకవైపు ఉండటం ఒక కారణం అయితే. వెనుక వైపు ఉండే కండరం తక్కువసాగే గుణం ఉండడం రక్త సరఫరా తక్కువగా ఉండడం వలన వెనుకవైపు ఈ చీలికలు త్వరగా ఏర్పడడం త్వరగా మానకపోవడం జరుగుతుంది.

ఆడవాళ్ళలో ఈ చీలికలు ముందువైపు అంటే మలద్వారం ముందువైపు

కూడా తయారవుతాయి. కాన్పు తరువాత ఈ చీలికలు రావడం జరుగుతుంది. మలవిసర్జన సమయంలో మలద్వారం వెడల్పు అవడం వలన ఈ చీలికలు కూడా వెడల్పు అవడం, చర్మము కూడా చీలడం వలన విపరీతమైన నొప్పి ఉండడం, మలము మీద రక్తం చారికగా ఎర్పడం లేదా రక్తస్రావం అవడం జరుగుతుంది. ఈ నొప్పి వలన మలద్వారం వద్దవున్న కండరం ముడుచుకు పోవడంతో మలబద్ధకం ఎక్కువ అవడం, మలము మరింత గట్టిపడడం దానిని బలవంతంగా బయటకు పంపించే క్రమంలో ఈ చీలికలు ఎక్కువ అవడంతో పుండ్లలాగా మారడం జరగవచ్చు. ఈ పిషర్ చివర చర్మము సాగి బయటకు రావడం జరుగుతుంది. దీనిని సెంటినల్ పైల్ అంటాము.

ఈ పిషర్ ఆడవాళ్ళలో, మగవాళ్ళలో ఇద్దరిలో చూస్తాము. అంతే కాకుండా క్షయ వ్యాధిలో, సుఖవ్యాదులలో క్రానిక్ జబ్బులు మరియు క్యాన్సర్ జబ్బులు ఏర్పడవచ్చు. అందుకే సరైన పరీక్షల ద్వారా ఈ జబ్బులు లేవు అని నిర్ధారించు కోవడం చాలా అవసరం.

ఈ పిషర్ మలద్వారా పరీక్ష ద్వారా కనుక్కొవచ్చు కొంతమందిలో దీని వలన విపరీతమైన నొప్పి రావొచ్చు. అందువలన సరియైన పరీక్షలు చేయడం కోసం మత్తు మందు యిచ్చి పరీక్ష చేయల్సి రావొచ్చు.

ఈ పిషర్లు మందుల ద్వారా లేదా శస్త్రచికిత్స ద్వారా తగ్గించవచ్చు. అంటే మలము యొక్క గట్టితనము తగ్గించడం మలబద్ధకం తగ్గించడం వలన చాలా వరకు యివి మానుతాయి. ఎక్కువ నీరు తాగడం, పీచు పదార్థాలు తీసుకోవడం మలము మెత్తపరిచే మందులు వాడడం వలన మలబద్ధకం తగ్గించడమే కాకుండా మళ్ళీ మళ్ళీ గాయం కావడం ఆగిపోతే ఈ చీలిక తొందరగా మానిపోతుంది.

మలద్వారం వద్దవున్న కండర నియంత్రణని తగ్గించడానికి వాడే మందుల వలన నొప్పి తగ్గడమే కాకుండా రక్తప్రసరణం సరిగా జరిగి ఈ పిషర్ మానడం జరుగుతుంది. అంతే కాకుండా సిట్ బాత్ అంటే వేడినీటిలో కూర్చోవడం లేదా ఆడోకైన్ అనే లేపనం వాడడం వలన నొప్పి వెంటనే తగ్గిపోయే అవకాశం ఉంది.

అంతే కాకుండా మలద్వారం దగ్గర

ఉన్న కండరాన్ని బోటలిజవల్ అనే సూది మందు యివ్వడం వలన తాత్కాలికంగా కండరము వదులు అవడం వలన రక్త ప్రసరణ సరిగా జరిగి ఈ గాయం మానుతుంది. అంతే కాకుండా గ్లిజెరిన్ ట్రైనైట్ లేదా డైమాలబిజవల్ అనే మందు పై పూతగ రాయడం వలన కూడా పిషర్ మానుతుంది.

మందులతో తగ్గని వారికి శస్త్రచికిత్స ద్వారా తగ్గించవచ్చు అందులో ఒకటి ఈ పిషర్ ని మొత్తం తీసివేయడం అంటే పిషరెక్టమి లేదా మత్తుయిచ్చిన తరువాత మలద్వారా నియంత్రణ కండరాన్ని వదులు చేయడం అంటే చేతిద్వారా లేదా స్పింక్టరాటమి అనే శస్త్ర చికిత్స ద్వారా చేయవచ్చు.

ఈ శస్త్రచికిత్స ద్వారా రక్తస్రావం జరగడం లేదా రక్తం గడ్డకట్టడం, చీము పట్టడం, పిస్టులా రావడం లేదా మలద్వార కండర నియంత్రణ తగ్గడం దాని వలన మలము, గాలి మన నియంత్రణలో లేకపోవడం కొన్ని సార్లు జరుగుతుంది. యిది తాత్కాలికం కావచ్చు.

ఈ పిషర్ సమస్యని ముఖ్యంగా మన జీవన సరళి మార్చుకోవడం చాలా అవసరం సరియైన ఆహారం తీసుకోవడం అంటే ఎక్కువ నీరు తాగడం. పీచు పదార్థాలు తినడం, మల విసర్జనలు సమయపాలన పాటించడం వలన ఈ పిషర్ మరలా రాకుండా ఉంటుంది.

పిస్టులా

పిస్టులా అనగా మలద్వారాన్ని బయట చర్మానికి మధ్యలో ఏర్పడే అస్వాభావికమైన సన్నని గొట్టము యిది. చాలా రోజులుగా లేదా నెలలు, సం॥ాలుగా ఉంటుంది. దీని ద్వారా చీము, రక్తము, మలము గాలి లోపలి నుంచి బయట చర్మపు రంధ్రము ద్వారా బయటకు వస్తూ వుంటుంది.

ఈ సమస్య పెద్ద ప్రేవుల చివరి

భాగమైన చుట్టు పక్కల ఉన్న లింప్ గ్రంధుల యొక్క వలన చీముగడ్డలు తయారవుతాయి. వీటిని సరైన సమయములో సరిగ్గా చికిత్స చేయకపోతే అక్కడ తయారైన చీము ఎక్కువ వత్తిడితో బయటకు వచ్చే క్రమంలో బయట చర్మానికి మధ్యలో సన్నని దారులలో ప్రయాణించి బయటకు వస్తుంది. ఒకసారి తయారైన దారులు మూసుకొని పోకుండా మళ్ళీ మళ్ళీ వాపురావడం చీము కారడం జరుగుతూ ఉంటుంది. శస్త్ర చికిత్స జరగకపోతే మానడం జరగదు. కాలన్స్ వ్యాధిలోను, క్షయ, సుఖవ్యాధులు కాన్సర్ లాంటివాటిలో కూడా ఈ ఫిస్టులా లు వస్తాయి. కొన్ని రకాల ఆవరేషన్లు మలద్వారం చుట్టు పక్కల జరిగినపుడు ఈ ఫిస్టులా లు తయారవుతాయి.

ఇవి ప్రతి లక్ష మందిలో పది మందికి ఉండే అవకాశం ఉంది. Tracks ఒకటి కంటే ఎక్కువ ఉంటాయి. కొన్ని సార్లు ఈ గొట్టాలు పెద్ద ప్రేవుల నుంచి బయట చర్మం దాకా లేదా నియంత్రం కండరాల గుండా ఉండడాన్ని Conplax Fistulk అంటారు. అంటే యిటువంటి వారిని చికిత్స చేయడం క్లిష్ట తరమైనది.

ఈ వ్యాధి లక్షణాలు మలద్వారం చుట్టు పక్కల చిన్న బుడిపెలుగా ఉండి అవి వగలిపోయి రక్తం, చీము కారుతూ ఉంటాయి. ఎప్పుడు తడిగా వుండడం మలము కూడా బయటకు రావడం ఉంటుంది.

ఈ సమస్యను సమూలంగా పరిక్ష చేయడం చాలా అవసరం. అంటే లోపల రంధ్రం ఎంత దూరంలో ఉందో ఎన్ని దారులు ఉన్నాయో లేదా నియంత్రం కండరాల ద్వారా పోతుందా అనే విషయాలు చాలా అవసరం పోటి చికిత్సకు Ano Scopy, Ultra Sound, CT Scanning, Fistulogram, MRI చాలా కచ్చితమైన రిపోర్టు వస్తుంది. Fistulogram కాంటాలిస్ట్

అనే మందు ఎక్కించి ఎక్స్రే తీయడం వలన ఈ ఫిస్టులా సమూల రూపం కనుక్కోవచ్చు. మొత్తం తీయకపోతే మళ్ళీ మళ్ళీ వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది.

ఈ ఫిస్టులా వైద్యంలో రెండు విషయాలు చాలా ముఖ్యమైనవి. (1) Fis-tula tract మొత్తం తీసివేయడం, (2) మలద్వార కండరాల నియంత్రణ కోల్పోకుండా చేయడం. అపరేషన్ లేకుండా Seton అంటే మంజూ దారం లాంటి దానిని బయట లోపల రంధ్రాలను కలుపుతూ ముడివేయడం ద్వారా లోపల చీము బయటకు రావడం జరిగి చిన్నగా దారి మూసుకొని పోవడం జరుగుతుంది. కొన్నింటింలో ఈ Seton వలన కండరాలను చిన్నగా కోసుకుంటూ పోవడంతో నియంత్రం దెబ్బ తినకుండా చికిత్స జరుగుతుంది. యిది చాలా స్థిరాతనమైన చికిత్స విధానం.

శస్త్ర చికిత్స ద్వారా Fistula tract తెరిచి దానిలోని కణాలను తీసివేయడం Fistulotomy అంటారు, లేదంటే Fistula మొత్తం తీసివేయడం Fishulectomy అంటారు. (LASAR) లేసర్ చికిత్స ద్వారా ఈ గొట్టాలను పూర్తిగా కాల్చి చేయడం చేసారు. LIFT చికిత్స మొదలైన శస్త్రచికిత్స చేయవచ్చు. ఈ మధ్యకాలంలో కొన్ని రకాల బంకలాంటి పదార్థాల ద్వారా కొత్త కణజాలం ప్రవేశ పెట్టడం ద్వారా ఈ గొట్టాలు మూసుకొని పోయేటట్లు చేయడం జరుగుతుంది. ఈ చికిత్స విధానాల వలన ఎంతో కొంత తిరిగి వచ్చే అవకాశం కూడా ఉంటుంది. పైన చెప్పిన శస్త్రచికిత్సలు అన్ని ఒకరోజు అసుపత్రిలో ఉంటే చాలు. అనగా Day care swageries మలద్వార సమస్యలు వెంటనే చికిత్స చేయించుకోవడం వలన ఈ ఫిస్టులా లు రాకుండా చూసుకోవచ్చు.

ఓట్లు మనవి - సీట్లు వారివి

ఆశా తల్లీ! ఎలా వున్నావురా?

అమ్మమ్మా! ఏం చేస్తున్నావు? ఎట్లా వున్నావు? కొత్త పుస్తకాలు ఏమైనా చదివావా అని అడిగావు. చదవటం మామూలే రా! ఈ నెలంతా మాకు ఈ రాష్ట్రంలో ఎన్నికల హడావుడి. ఏ వైపు చూచినా మైకుల హోరు! ప్రచారాల జోరు!!

ఇక ఏ టి.వి. ఛానలు

చూద్దామన్నా చర్చిపచర్చలు.... ఆ పార్టీని వీరు ఈ పార్టీని వారు ఎంత వరకు నిందించగలరో అంతవరకు నిందించుకోటం. మీ తప్పులు అన్ని యిన్ని కాదు ఎన్నో అంటు, మీ పరిపాలనలో ప్రజలకు ఒరగ బెట్టేందేమి లేదని ప్రతిపక్షం, మీ పాలన వస్తే రాష్ట్రమంతా అల్లకల్లోలం అంటు పాలక పక్షం ఒకరొకరు ఎద్దేవా చేసుకోటమే, వీళ్ళకు కుర్చీ (అధికారం) మీద వున్న ప్రేమ ప్రజలపై 'పిసరంత' కూడా వుండదు. ఇన్ని పార్టీల వారు ఇన్ని చర్చల్లో కూర్చుని గొంతు చించుకొని అరుస్తున్నారే తప్ప చట్టసభల్లో స్త్రీల ప్రాతినిధ్యం గూర్చి మాట్లాడే వారే కరవయ్యారు.

ప్రచారాల్లో ప్రతి పార్టీ వారు మైకు పుచ్చుకొని, నా అక్క చెల్లెమ్మల్లారా, అంటు ఎక్కడ లేని ఆప్యాయత ఒలకబోసే వారే! అంత ప్రియమైన అక్కాచెల్లెమ్మలకు తమ పార్టీ తరపున విలువ నిచ్చేవారు. మాత్రం కనబడరు. స్త్రీల రాజ్యాధికారం గూర్చి అసలే మాట్లాడరు. మహిళా రిజర్వేషన్లతో మాకు పనేమిటి మేమెంత మంది అక్కాచెల్లెమ్మలకు సీట్లిచ్చామో చూడండి అని ఎంత మంది పార్టీల అధినేతలు చెప్పగలరు?

రాజకీయాలంటే అసహ్యం పుట్టించేలా వున్నాయి ప్రస్తుత పరిస్థితులు కులం మతం డబ్బుతప్పు నీతి నిజాయితీ

నిబద్ధత అనే వాటికి స్థానం లేకుండా పోయింది. అదేదో గూండా గిరే చేసే వాళ్ళకే సొంతమైన విషయంలా కనిపిస్తోంది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి డబ్బై ఏళ్ళ తర్వాత దేశంలో టెక్నాలజీ (techonology) ఎంత విస్తృతంగా అభివృద్ధి చెందాక కూడా స్త్రీలను రెండవ తరగతికి చెందిన వారిగా చూచే దృష్టి తరగత పోగా అంతకంతకు ఎక్కువవుతుంది.

మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో చూచినట్లయితే మొత్తం ఓటర్ల సంఖ్య 3,93,45,717 మంది. వీరిలో మహిళలు 1,98,79,421. పురుషులు 1,94,62,339 మంది. అంటే పురుషుల కంటే మహిళా ఓటర్ల సంఖ్య 4,17,082 మంది. ఎక్కువన్నమాట. అయినా అన్ని ప్రధాన పార్టీలు కలిసి 71 మంది స్త్రీలకు మాత్రమే అభ్యర్థులుగా టిక్కెట్లు ఇచ్చారు. అంతే కాదు 13 జిల్లాల్లో మహిళల సగటు అధికంగా వుంది. మనకున్న 175 అసెంబ్లీ నియోజక వర్గాల్లో 138 నియోజక వర్గాల్లో మహిళా ఓటర్ల సంఖ్య

అధికంగా వుంది. అంటే స్త్రీల అండదండలున్న పార్టీ అధికారంలోకి వస్తుందనటంలో సందేహం లేదు. అందుకే ఓట్లు మనవి సీట్లు వారివి

అనటం!

మహిళలు ధైర్యం చేసి ముందుకు వచ్చి నిలబడితే వారిని గురించి తక్కిన పార్టీల వారి ఎడతెగని వ్యాఖ్యానాలు.... వారి వ్యక్తిగత జీవితాల్లోకి తొంగిచూడటం. ఒక్కోసారి మితి మీరి హద్దులు దాటి వారిని కించపరిచే విధంగా మాట్లాడటం. దాంతో రాజకీయాల పట్ల ఆసక్తి వున్నా ప్రతిభావంతులైన స్త్రీలు వెనుకంజ వేస్తున్నారు.

ఇటీవల కాలంలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి ప్రధాన కార్యదర్శి క్రియాశీలంగా వ్యవహరించే ప్రియాంకగాంధీపై వచ్చిన వ్యాఖ్యానాలు (Comments) చాల బాధ కలిగించేవిగా వున్నాయి. ఒక బి.జె.పి. నాయకుడు ఆమెని శూర్పణతతో పోలుస్తాడు, మరొకరు ఆమెముక్కు అందంగా వుంటుందని కితాబు యిస్తాడు. ఆమె అందగత్తె అని, ఆమెకి తాను తీసిన రామజన్మభూమి సినిమాలో అవకాశం యిచ్చివుండేవాడినని సెంట్రల్ షియా వక్స్ బోర్డు చీఫ్ వసీంరజ్వీ అనటం శోచనీయం. కర్ణాటకలోని మాండ్య నుండి స్వతంత్ర అభ్యర్థిగ పోటీ చేస్తున్న సినిమా నటి సుమలతను భర్త చనిపోయి ఎంతో కాలంకాలేదు, అప్పుడే ఆమెకు రాజకీయాలెందుకు అని వ్యాఖ్యానించిన జె.డి.ఎస్. పార్టీ వాళ్ళు అందరి ఆగ్రహానికి గురై క్షమాపణలు చెప్పటమూ జరిగింది. ఊర్మిళ ఒకప్పటి సినిమా నటి. ఆమె

ముఖం అందంగా వుంటుందని ఆమెకు కాంగ్రెసు పార్టీ సీటు ఇచ్చారనటం కూడా గర్వనీయమే! అట్లాగే మాయావతిని గురించి అనుచిత వ్యాఖ్యానాలు చేయటము సబబు కాదు.

ఇట్లా వున్నాయి మన రాజకీయ నాయకుల సంస్కారాలు. తమతమ పార్టీలో సినీ, టీవి యాక్టర్లని పెట్టుకొన్న వారు మరొక పార్టీ వారి గురించి ఎద్దేవా చేయటం ఎంతవరకు హర్షణీయం! ఇట్లాంటి విమర్శలు వస్తుంటే స్త్రీలు ధైర్యంగా రాజకీయాల్లోకి రావాలన్నా సందేహిస్తున్నారు. అసలు ఇప్పటికే రాజకీయాల్లో వున్న స్త్రీలు చాల వరకు తమ ఇచ్చాపూర్వకంగా వచ్చిన వారు కాదు. అయాచితంగా వచ్చినట్లే! తమ తమ భర్తలు, తండ్రులు-చనిపోతే ఆయా సీట్లలోకి వచ్చిన వారే. వారికై వారు ఎదిగింది చాల తక్కువ మంది మాత్రమే. ఇంత కంటే స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలోనే స్త్రీలు ధైర్యంగా ముందుకు వచ్చారనిపిస్తుంది. రాజ్యాంగం ఓటు హక్కు కల్పించినప్పటికీ ఆఖరకు ఓటు వేసే విషయంలోను భర్త, తండ్రో చెప్పినట్లు తప్ప తమంత తాముగా నిర్ణయం తీసుకొని వ్యవహరించక పోవటం అతి దయనీయమైన విషయం.

జనరల్ గా అన్ని విషయాలు స్త్రీలు

మాట్లాడగలరు. కాని రాజకీయాలంటే వారికి తెలీదని ఓ అపోహవుంది. అన్ని పత్రికల్లో స్త్రీలు రాసే కథలు, నవలలు, కవితలు, వ్యాసాలు లెక్కకు మిక్కుటంగా కనిపిస్తాయి. కాని మహిళలు రాసే రాజకీయ విశ్లేషణలు కనిపించవు. కర్మం చాలక ఎవరో ఒకరు రాసినా వాటిని

ఏపత్రిక సంపాదకులు పట్టించుకోరు. ప్రచురించరు. స్త్రీల లోను ఆలోచనాపరులు వున్నారు. మేధావులు వున్నారు. విశ్లేషకులు వున్నారు. వారికి అన్ని విధాల ప్రోత్సాహం ఇవ్వవలసివుంది. ఇంకా దేశం అంతటా ఎన్నికలు జరగవలసి వుంది. ఏ పార్టీ వారు ఎంత మందికి సీట్లిస్తారో? ఎంత మంది మహిళా మణులు పార్లమెంటుని అలంకరించ

నున్నారో? ముప్పై మూడు శాతం రిజర్వేషన్లు అమలులోకి వస్తే దాదాపు 175 మంది స్త్రీలు చట్టసభలకి వెళ్తారు...ఇప్పుడున్న వారైనా ఎపుడు మహిళా రిజర్వేషన్ల గురించి ప్రశ్నించిందే లేదు! ధైర్యంగా ప్రశ్నించాలి! పోరాడాలి! సమస్యల పట్ల స్పందించాలి. పరిష్కార మార్గాలు తేవాలి. అప్పుడే మనకు రాజకీయంగా గౌరవం వుంటుంది. ఎక్కువ మంది రాజకీయాల్లోకి వచ్చేలాగ ముందు తరాల వారికి ప్రస్తుతం వున్న మహిళలు స్ఫూర్తి నివ్వాలి. మార్గదర్శకంగా వుండాలి. మేము చూడనిది మీరు చూడాలి. మీరు రాజకీయాల్లో చురుకుగా పాల్గొనాలి. స్త్రీల సమస్యలను మీ గొంతుక ద్వారా వినిపించాలి. ఈ సారి చాల మంది కొత్తవారు, యువతకు ఓటు హక్కు వచ్చింది..విజ్ఞతతో, ధైర్యంగా, స్వచ్ఛంగా ఎన్నికల్లో నవతరం పాల్గొనాలి.... నవయుగానికి బాటలు వేయాలి!

ఈ సారి లేఖలో మరికొన్ని ఎన్నికల సంఘటనలు, పరిణామాలు ముచ్చటించు కొందామురా...

ఉండనా తల్లీ....

ఆశీర్వాదాలతో

అమ్మమ్మ...

విజయబక్షి

బిల్కిస్ బానో

అడుగడుగునా బెదిరింపులు అడ్డంకులు, కష్టాల సుడిగుండాలలో 17ఏళ్ళు గడిచింది. చేతులో 3ఏళ్ళ పాప, కడుపులో 5 నెలల బిడ్డ వుండగా హాయిగా సాగిపోతున్న ఆమె జీవితంలో గోద్రా అల్లర్లు పెనుతుఫాను సృష్టించాయి. హటాత్తుగా ఇళ్ళు కూల్చేస్తే కట్టుబట్టలతో, పిల్లలతో బయటపడి 17 మంది ఒక బృందంగా కలిసి సురక్షిత ప్రాంతానికి బయలు దేరితే వారిని అడ్డగించి అల్లరిమూక హత్యాచారాలు చేసి మారణకాండ సృష్టించాయి. ఈ అత్యాచార బాధితుల్లో ఈమె ఒకరు. ఈ అఘాయిత్యంలో బిడ్డ బలైంది. గర్భవతి అనే కనికరం కూడలేని మూకలు ఆమెను అత్యాచారం చేసి చనిపోయిందేమో అనుకుని ఒదిలేశారు. ఈమె వివస్రగా కొండలలో తల దాచుకుని గిరిజనుల సహాయంతో బయటపడి లోఖండే పోలీస్ స్టేషన్ లో ఫిర్యాదు చేసింది. కానీ ఆమె ఫిర్యాదు ఎవరూ నమోదు చేయలేదు. అక్కడినుండి ప్రభుత్వ శిభిరానికి వెళితే అదృష్టవ శాత్తు అక్కడ ఆమె భర్త కనిపించాడు. తరువాత ఆమె గర్భంలోని బిడ్డకు జన్మనిచ్చింది. అప్పటినుండి ఆమె న్యాయపోరాటం చేస్తూనే వుంది. రెండేళ్ళల్లో 20 ఇళ్ళు మారే పరిస్థితిని ఆమె ఎదుర్కొంది. చివరకు నిందితులకు యావజ్జీవ శిక్ష పడింది. హైకోర్టులో ఆమెకు న్యాయం జరగలేదు. సుప్రీం కోర్టునాశ్రయించింది. 50లక్షల నష్టపరిహారం, ప్రభుత్వోద్యోగం, నివాసం కల్పించాలని సుప్రీం కోర్టు తీర్పునిచ్చింది. ఈ బాధితురాలిపేరే బిల్కిస్ బానో.

వైష్ణవిశ్రీ 'ఏడవ రుతువు' ఈమధ్య వచ్చిన కవితా సంపుటలలో ముందువరసలో ఉంటుంది. తనచుట్టూ సమాజంలో చూసిన, గ్రహించిన, అనుభవించిన అనేక సంఘటనలు కవిత్వం చేశారు. మనం రోజూ చూస్తున్న అనేకం ఈ సంపుటిలో కవితా దృశ్యాలై తిరిగి మనకు ఎదురవుతాయి. వైష్ణవిశ్రీ తన స్వీయ జీవితానుభవాలని, వర్తమాన సామాజికాంశాలను తన కవిత్వంలోకి చాలా నేర్పుగా ఒంపారు. కవయిత్రి కావడం వల్ల సహజంగానే మహిళా సమస్యలు ఎక్కువ కవితల్లో కనపడ్తాయి.

ఈ సంపుటిలో 78 కవితలూ వర్తమాన సమాజపు ప్రధాన సమస్యల్ని ఎత్తిచూపుతాయి. జీవన తాత్వికత, మహిళా సమస్యలు, పిల్లల చదువులు, పర్యావరణం, రైతుల, విద్యార్థుల ఆత్మహత్యలు, ప్రభుత్వ విధానాలు, వ్యవసాయం, కులమతాలు, స్త్రీ స్వేచ్ఛ, ఆత్మగౌరవం వంటి విభిన్న అంశాలు భిన్న కోణాలలో కవిత్వం చేశారు వైష్ణవిశ్రీ. జీవితానుభవంలోంచి వెలిబుచ్చిన లోతైన కవితా చరణాలు మనల్ని వెంటాడతాయి. 'జీవన వాహని' కవితలో "జీవితమంటే.../ నిర్వేద నైరాశ్యాల మధ్యనో గెలుపు" అంటారు. జీవిత

సారాంశాన్ని ఒక్క వాక్యంలో నిర్వచించే ప్రయత్నం ఇది. రోజూ నిరాశ, నిర్వేదాల మధ్య జీవితం గడుస్తూ ఉంటుంది. అయినా జీవితం కొనసాగుతూ ఉంటుంది. అది అందరికీ మామూలుగా కనిపిస్తుంది. కానీ కవయిత్రికి అది గెలుపులా కనిపించింది. నిరాశను అధిగమిస్తూ జీవితాన్ని కొనసాగించడాన్ని ఓ గెలుపుగా వైష్ణవిశ్రీ కవిత్వం చేయడంలో జీవితం పట్ల గాఢమైన ఆమె పరిశీలన కనపడుతుంది. ఏడో సాధిస్తేనే జీవితం, ఉన్నత శిఖరాలను అధిరోహిస్తేనే జీవితంలో గెలుపు అనే ప్రచార హోరులో వైష్ణవిశ్రీ కలిగించే

గాఢమైన కవితా ధార 'ఏడోరుతువు'

జీవితస్పృహ ఊరటనిస్తుంది. జీవించటమే ఓ గెలుపుగా భావించాలనేది జీవితంపట్ల ఓ సానుకూల భావన. కవయిత్రి మహిళ కావడంతో ఈ భావన స్ఫురించడానికి అవకాశాలు ఎక్కువే. స్త్రీ చుట్టూ పేరుకున్న జీవితం కావలసినంత నిరాశను, నిర్వేదాన్ని కలిగిస్తుంది. అనేక ఆంక్షలతో కూడిన స్త్రీ జీవితంలో స్వేచ్ఛ, ఆత్మగౌరవం, జ్ఞానం, అవగాహన వంటి వాటికి చోటు తక్కువ. అవన్నీ లేకుండా జీవితాన్ని కొనసాగించడం నిజంగా ఈ సమాజంలో ఒక గెలుపే. వాటికోసం చేసే పోరాటంలో ఎదుర్కొనే నిరాశలు, నిర్వేదాలు ఎన్నో. ఆ విధంగా

మోస్తూ గాజునదిలా సమయాన్ని పరుగులు/ తీయించగల గుండె గడియారం ఆమె" అంటారు. ఈ కవితా సంపుటికి పెట్టిన 'ఏడో రుతువు' శీర్షిక ఈ కవితా చరణంలోంచి తీసుకున్న పదబంధమే. ఈ వాక్యల్లో చాలా లోతైన అంశాలను తీవ్ర స్వరంతో కవయిత్రి చెప్తారు. కుటుంబంలో, సమాజంలో మహిళల కృషిని, పాత్రను వక్రీకరించే పురుషాధిక్య సమాజాన్ని ప్రశ్నిస్తూనే స్త్రీని ప్రకృతిలో భాగం చేస్తూ 'ఏడో రుతువు' అనడంలో కవయిత్రి ప్రతిభ దాగివుంది. ఆరు రుతువులకు తోడుగా స్త్రీని 'ఏడో రుతువు'గా ప్రకటించడంలో ప్రకృతితో స్త్రీని మమేకం చేయడం ఉంది. ఈ భావన చాలా

జీవితంతో కూడుకున్నది. ప్రకృతి అనగానే సౌకుమార్యం, సౌందర్యమే కాదు. స్వచ్ఛత, వికాసం కూడా. ఆ విధంగా దీనిలో కాలుష్య రహిత భావన కూడా ఉంది. మానసిక కాలుష్యం పట్ల నిరసన కూడా ఉంది.

వ్యక్తుల చుట్టూ కమ్మేసిన వ్యవస్థ తాలూకూ దుర్మార్గం వైష్ణవిశ్రీ ఎరుకలో ఉన్న విషయం ఈ కవిత్వం మనకు చెప్తుంది. అందువల్ల ఆమె కవితావేశం హద్దులోనే ఉంటుంది. జీవిత వాస్తవానికి

దూరంగా సంచరించదు వైష్ణవిశ్రీ కవిత్వం.

ప్రపంచీకరణ విధానాలు వ్యవసాయాన్ని సంక్షోభంలోకి నెట్టేశాయి. రైతుల ఆత్మహత్యలు నిత్యం వార్తలవుతున్నాయి. సీరియస్ కవుల దృష్టి నుంచి రైతు ఆత్మహత్యలు కవిత్వం కాకుండా ఉండవు. వైష్ణవిశ్రీ కవిత్వంలో రైతు ఎలా ఒదిగిపోయాడో చూడండి- "కంటి చూపును కంచెగా వేసి కాపు కాస్తాడు/ గింజ పుట్టేదాకా/ గుండెను పంట పొలానికి కట్టేసుకుంటాడు/ తన శ్రమతో మన కడుపు నింపుతాడు/.../ మట్టిని ఇంత అన్నం ముద్దగా మార్చిన మట్టి వీరుడికి/ కన్నీరే కడకు మిగిలే ఫలితం

చూసినప్పుడు వైష్ణవిశ్రీ రాసిన ఆ కవితా చరణం చాలా విలువైనది.

స్త్రీ జీవితాన్ని చుట్టుముట్టిన సమస్యల్ని గాఢమైన కవిత్వంగా మలిచారు వైష్ణవిశ్రీ- "సం..వేదన!!" కవితలో "ఉదయం ఎప్పుడూ ఆమెను లేపదు/ కునుకుపాట్లు పడుతున్న తెల్లవారు జాముని ఆమెనే గుండెలకు హత్తుకుని మరీ నిద్ర లేపుతుంది/ ఉదయించే సూర్యుడిని స్వాగతిస్తూ/ రాత్రి చంద్రుడికి జోలపాట పాడే ఈమెకు/ జ్ఞానమే లేదంటాడు ఒకడు/ నిజానికి ఆరు కాలాలకనుగుణంగా/ న్నందించే ఏడో రుతువు ఆమె/ కళ్ళనిండా కంటకపు ముళ్ళని

అయితే/ మరి ఈ దేశం వెన్నెముక/ ఎలా బలంగా నిలబడుతుంది?" (మట్టివీరుడు) రైతు శ్రమను కవితా దృశ్యం చేసిన తీరు ఆకట్టుకుంటుంది. రైతును మట్టివీరుడు అని సంబోధించడం, కంటి చూపే కంచెగా అనడం, గుండెను వంట పొలానికి కట్టేసుకుంటాడు అనడంలో రైతు జీవితంతో మమేకమయి రాశారని అనిపిస్తుంది.

ప్రభుత్వం నల్లడబ్బును వెలికితీయడానికి బ్రహ్మాస్త్రం అంటూ నోట్ల రద్దును ప్రకటించింది. ఆ అంశంపై వైష్ణవిశ్రీ 'చెల్లని నోటు' కవితలో మంచి వ్యంగ్యాన్ని పండించింది - "దొంగను పట్టుకోడానికి/ సామాన్యులను ఎరవేసినట్లుంది!/ చెల్లని నోటు చేస్తున్న హల్చల్ చూస్తుంటే (చెల్లని నోటు) అంటారు. నోట్ల రద్దు ప్రహసనం ఒక్కసారిగా మనకు గుర్తుస్తుంది. నోట్ల రద్దు అనేది ఎటువంటి ప్రయోజనం సాధించలేదనేది ఇప్పుడు అందరికీ అర్థం అయ్యింది. ఆ వైఫల్యాన్ని కొద్ది మాటలతో సూటిగా ప్రకటించింది కవయిత్రి.

కుల, మత వ్యవస్థలను దునుమాడుతూ తను రాసిన కవిత 'దురహంకార అంధత్వం' - "చిన్నా నీకు తెలియదు కానీ/ ఇక్కడ మనుషులంతా/ కులాలను కంటారు నాన్నా/ తింటారు.. కూడా/ పుట్టుకే మనిషిగా/ కులం కంపును శ్వాసిస్తూ.. / మనిషితనాన్ని శాసిస్తుంటారు" కులం మనిషి తనాన్ని శాసించడాన్ని నిరసిస్తారు కవయిత్రి. 'మనుషులు కులాలను కంటారు' అంటూ కులాన్ని కొత్తకోణంలో చూపిస్తారు.

మహిళలు అన్ని రంగాల్లో రాణిస్తున్నారు. వారి భాగస్వామ్యం లేని రంగం అంటూ ఈ రోజు లేదు. అయినా గతంలో మూఢ విశ్వాసాల ముళ్ళ సంకెళ్ళ నుండి ఎన్ని బాధలు పడిందో ఈ రోజు కూడా అంతకు మించి కష్టాలను స్త్రీ ఎదుర్కొంటున్నది. ఆ విషయాన్ని 'సం..వేదన' కవితలో - "ఎన్ని కంటకపు కిరీటాలను ధరించిందో ఆమె/ గాజునదిగా మారిపోయిందిప్పుడు/ ఆ కళ్ళల్లో ప్రవహించేవన్నీ యాసిడ్ దాడులు/ నెత్తిన మోస్తున్నవన్నీ ఎప్పటికీ కడతేరని బాధ్యతల కెరటాలు/ గుండె నిండా నిరంతరం

ప్రవహించే నముద్రపు లావాలు" (సం..వేదన) అంటూ ఆవేదనగా రాస్తారు. అంత బాధ్యతను మోస్తూనే నేటి ఆధునిక స్త్రీ తన గుండె నిండా సముద్రపు లావాలు పెట్టుకుని ప్రయాణం చేయడం ఒక విషాదం. ఆధునిక సమాజం అన్నిరకాలుగా మహిళకు రక్షణగా నిలవాల్సిన బాధ్యత తీసుకోకుండా నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించడం క్షమించలేని నేరం. ఈ నాగరిక సమాజం ఆధునిక మహిళ ఎదుర్కొంటున్న దుర్మార్గాన్ని చూసి సిగ్గుపడాలి.

అదే కవితలో మరుషాధిక్య భావజాలం ఉన్నవారిని మరింతగా ఉలిక్కిపడేలా చేస్తాయి ఈ కవితా చరణాలు - "ఉదయంచే సూర్యుడిని స్వాగతిస్తూ/ రాత్రి చంద్రుడికి జోలపాట పాడే ఈమెకు/ జ్ఞానమే లేదంటాడు ఒకడు/ నిజానికి ఆరు కాలాలకనుగుణంగా / స్పందించే ఏదో రుతువు ఆమె/ కళ్ళనిండా కంటకపు ముళ్ళని మోస్తూ గాజు నదిలా సమయాన్ని పరుగులు/ తీయించగల గుండె గడియారం ఆమె" (సం.. వేదన) అంటారు. ఇంత చేస్తున్నా జ్ఞానం లేదని అనడాన్ని కవయిత్రి అపహాస్యం చేస్తారు తన కవితలో. ఇది ఎందరికో జ్ఞానోదయం కలిగించే కవిత.

నమకాలీన సమాజం ఎంత నిరాశను కుమ్మరిస్తుందో, ఎన్ని సమస్యలను మనిషి చుట్టూ పేరుస్తుందో కవయిత్రి తన కవిత్యం నిండా చెప్తుంది. అదే సమయంలో నిరాశవడకుండా వేకువ కోసం ప్రయత్నించమని కూడా హెచ్చరిస్తారు - వేకువ కవితలో - "వేకువ కిరణాలను తాకాలంటే/ చీకటిని ఆస్వాదించాలి నేస్తం/ చీకటిలో పోరాడు/ వేకువ వెతుక్కుంటూ వస్తుంది" (వేకువ). మానవ ప్రయత్నం లేకుండా ఏదీ రాదు. నిరాశామయ సమాజంలో పోరాడటం ద్వారానే జీవితాన్ని మార్చుకోగలం అంటూ ఆశాజనకమైన తీర్పును ఇస్తారు కవయిత్రి.

పసిపిల్లల ఆకలి తీర్చలేని అమ్మను కవిత్యం చేస్తూ - "రోజుటిలానే/ పిల్లల ఆకలిని మోస్తూ/ పళ్ళెంలో మెతుకులన్నీ/ అమ్మ చేతి వేళ్ళతో ఆడుకుంటాయి ప్రేమ ముద్దలు తినిపించి/ ముద్ద ముద్దకి/ చేలో కలుపు మొక్కలు / చేసిన గాయాలను / బిడ్డల

నవ్వుల్లో / దాచేసుకుంటుంది అమ్మ.. / ఖాళీ అయిన అన్నం కుండ/ మరునాటికి అమ్మ గుండెపై/ ఆకలి ఉట్టి వేళ్ళాడుతుంది!! (ఆకలి ఉట్టి) అంటారు వైష్ణవిశ్రీ. చేలో కలుపు మొక్కలు చేసిన గాయం అనే కవితా వాక్యాలు చదువుతున్న వారి హృదయాన్ని బరువుచేస్తాయి. ఒక పక్క ఇల్లు గడవడం కోసం శ్రమచేస్తూనే పిల్లల బాధ్యతను తీసుకునే తల్లుల పట్ల అపారమైన ప్రేమ ఈ కవితలో కనపడుతుంది.

కాఫీకి మహిళకి ఎంతగా సంబంధం ఉంటుందో మనకు తెలిసిందే. ప్రతిరోజూ ఉదయం భర్తకు కాఫీ కప్పు అందించాల్సిందే. లేదంటే ఆమె బాధ్యత లేని భార్య. కాఫీలు ఇచ్చి ఇచ్చి ఆమె ఖాళీ అయిన కాఫీ కప్పులా మిగులుతుంది అంటూ కవిత్యం చేశాడు వైష్ణవిశ్రీ - "ఒంటరితనం ఎప్పటిలానే/ వంటగదిలో వరుగులు తీస్తుంటుంది/ చెమర్చిన కళ్ళనిండా / పోటీ పడుతున్న / ఉప్పు సముద్రాలు/ కదిలే కాళ్ళకింద / దాచుకున్న భూకంపాలు/ కూలిన ప్రేమ సౌదం కింద/ నలిగిన పావురవై/ పాదరసంను తాకిన బంగారం ఆమె జీవితం/ ఎప్పటికప్పుడు కాఫీకప్పులా ఖాళీ అవుతుంటుంది..!!" (ఆమె..కాఫీకప్పు), రోజూ చూసే సాధారణ దృశ్యాల్లోంచి పాఠకుడికి కొత్త దృశ్యాన్ని కవిత్యం చేసి చూపిస్తారు వైష్ణవిశ్రీ.

నిజంగా మనిషికి ఏం కావాలి? మహిళకు ఏం కావాలి? ఓ చిటికెడు ప్రేమ కోసం తపించిపోతున్న హృదయాలకు అదివ్వలేరా అంటూ ప్రశ్నించిన వైష్ణవిశ్రీ ని అభినందించకుండా ఉండలేం. 'యుగాదినై అడుగుతున్నా' అనే కవితలో "మేడలూ మిడ్డలూ/ నా కాలిగోటికి కూడా/ సరి తూగవు కానీ/ చిటికెడు ప్రేమ/ గుప్పెడు నవ్వులు/ నేను నేనుగా బతికే నా ఆత్మవిశ్వాసాన్ని నాకీచ్చేయవూ..." (యుగాదినై అడుగుతున్నా) అన్న ఈ కవితా వాక్యాలు చదువుతున్న వారిని కదిలించకుండా ఉండవు. వైష్ణవిశ్రీ కవితా సంపుటి 'ఏడవ రుతువు' లోని కవితలు పాఠకుడి హృదయ సంస్కారాన్ని ఉన్నతీకరించేవే. కదిలించే కవిత్యంతో మనందరమూ కరచాలనం చేద్దాం. వైష్ణవిశ్రీకి అభినందనలు.

అనంత సంస్కారం

(సంస్కార సిని సమీక్ష - రెండో భాగం)

ఇంగ్లూర్ బర్మాన్ నిర్మించిన స్వీడిష్ సినిమా ది సెవెంత్ సీల్ (1957) చూసినప్పుడు కలిగిన ప్రేరణతో అనంతమూర్తి 1965లో బర్మింగ్హాంలో విద్యార్థిగా వున్నప్పుడు సంస్కార నవలను రచించారు.

అనంతమూర్తి తన రాతప్రతిని గిరీష్ కర్నాడ్ కు పంపగా, ఆయన ఆ నవలను నాటకీకరణ చేశారు. నాటక సంస్థ మద్రాస్ ఫ్లేయర్స్ కు చెందిన పరాభి (తిక్కవరపు పట్టాభిరామిరెడ్డి), ఎస్ జీ వాసుదేవన్ లను గిరీష్ సంప్రదించగా, సంస్కారను తెరకెక్కించాలని నిర్ణయించారు.

ఈ చిత్రాన్ని పరాభి దర్శకత్వం వహించటంతోపాటు సొంతంగా నిర్మించారు. ఆయన భార్య స్నేహలతారెడ్డి ఈ చిత్రంలోని ప్రధాన భూమిక చంద్రి పాత్రను పోషించారు. ఎస్ జీ వాసుదేవన్ కళాదర్శకత్వం వహించారు. టాం కోవన్ సినిమాటోగ్రాఫర్. సహాయ దర్శకుడిగా సింగీతం శ్రీనివాసరావు పనిచేశారు. గిరీష్ కర్నాడ్ (ప్రాణేశాచార్య), పి. లంకేశ్ (నారాయణప్ప) బీ ఆర్ జయరాం(పుట్ట) తదితరులు ప్రధాన తారాగణం. వీరంతా హేమాహేమీలుగా ప్రసిద్ధులయిన సాహితీవేత్తలు, కళాకారులు, పత్రికారులు, సామాజిక కార్యకర్తలు. ఆనాటికీ, ఈనాటికీ ఆయా రంగాలలో నిబద్ధతతో నిలబడినవారు. నవలగా రేపిన దుమారంతోపాటు, ఇందరు లబ్ధప్రతిష్ఠలు పూనుకుని తీసిన సినిమాగా పేరుగాంచింది.

ఉన్నత ప్రమాణాలు పాటిస్తూ, ఉత్తమాభిరుచిని ప్రకటిస్తూ, నిర్మితమయిన ఈ సినిమా అటు కన్నడనాట ఎంత ప్రభావాన్ని చూపిందో, భారతీయ సినిమా యవనికపైనా అంతే ప్రభావాన్ని చూపింది. కన్నడ సినిమా రంగాన సమాంతర సినిమాకు సంస్కార తెరతీసింది. అతి కొద్దిగా మేకప్,

సహజత్వానికి దగ్గరగా దుస్తులు ఈ సినిమాకు బాగా నచ్చాయి. అనంతమూర్తి అన్నట్లుగా - అగ్రహారంలో సినిమా చిత్రీకరణకు శృంగేరి పీఠాధిపతులు అంగీకరించక పోయినా, అగ్రహారవాసులు పూర్తిగా సహకరించారు. కథ తెలిసి వుంటే ఎలా స్పందించి వుండేవారే తెలియదుగానీ, ముఖ్యంగా ఆడవారు ఎటువంటి అంటూ సొంటూ లేకుండా కళాకారులను వంటింట్లోకి కూడా రానిచ్చేవారు. సినిమా విడుదల అనంతరం వైకుంఠపురం ఓ దర్శనీయ స్థలమయింది. తెర వెనుకా, ముందూ ఇన్ని విశేషాలు ఉన్నప్పటికీ 1969లో ఏ కారణం చెప్పకుండానే సంస్కార సినిమాను మద్రాసు సెన్సార్లు బోర్డు నిషేధించింది. కన్నడంలో నిషేధించిన మొదటి సినిమా ఇదే కావటం మరో విశేషం. కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రమేయంతో ఈ సినిమా 1970లో విడుదల అయింది.

ఓ సినిమా సంస్కార నవలకు ప్రేరణకాగా, ఆ నవల సంస్కార సినిమాకు ఆధారం అయింది.

నవల చదివి సినిమా చూడటమా? సినిమా చూసి నవల చదవటమా? అన్న సంచయం ఆనాడు ఎందరినో అవస్థ పెట్టింది. అయితే ఏది ముందు, ఏది వెనకయినా రెండింటినీ తడిమితే ఒక సినిమాగా, ఒక నవలగా దానికున్న పరిమితులు, అపరిమితులు అర్థమవుతాయి.

నారాయణప్ప అంతిమ సంస్కారంతో మొదలయిన కథయినప్పటికీ, ఇది అంతటితో పరిమితం కాదు. పరాకాష్ఠకు చేరుకున్న మూఢత్వం నేపథ్యంలో, అటు వరమ నిష్ఠకూ, వరమభృష్టతకూ అనివార్యంగా జరగవలసిన సంస్కరణలపై ఈ దృష్టి నిలుపుతుంది.

వట్నాలతో నంబంధాలు - రాకపోకలు కలిగి, పత్రికలు చదివే మంజప్ప సమకాలీన సామాజిక, రాజకీయ మార్పులపై అవగాహనకు ప్రయత్నిస్తూ, ఆధునికతవైపు అడుగులు వేస్తున్నవాడు. నవల చివరికి

పరివర్తనకు సిద్ధమయిన ప్రాణేశాచార్యకు నమాంతరంగా, ఒక మెట్టుపైన నిలబడతాడు పారిజాతపురం మంజప్ప.

కాళిదాసు శకుంతల వర్ణన రేకెత్తించిన మైకంలో, నీళ్లకు వచ్చిన కడజాతి యువతి బెల్లినీ, ఆమె ఇష్టాయిష్టాలతో ప్రమేయం లేకుండా, మాట మాత్రం మాట్లాడకుండా అనుభవించి, తాపం తీర్చుకున్నవాడు, నారాయణప్ప శిష్యుడు శ్రీపతి. చివరికి బెల్లి అమ్మానాన్నలు ప్లేగు బారినపడి చనిపోయినప్పుడు, వారిని గుడిసెలోనే తగలబెడతారు వాడవాసులు. అంతా ఒక్కరోజులోనే జరిగిపోతుంది. తగలబడుతున్న గుడిసెను, అందులోని అమ్మానాన్నలను చూడలేక, దూరంగా పరుగులు పెడుతున్న బెల్లికి అడ్డంపడి ఆమె ఆక్రోశాన్ని పట్టించుకోక, తన తాపం తీర్చుకోవాలని బలవంతంగా ప్రయత్నిస్తాడు శ్రీపతి. నారాయణప్ప నాటిన బీజాల్లో మొలిచిన విషవృక్షం, పాశవికంగా దిగజారిస శ్రీపతి.

ప్రబలుతున్న ప్లేగువ్యాధి, ప్రాణేశాచార్య ముక్తి శోధన, భాగీరథి అనారోగ్యం, మహాదాసు కథ, శ్రీపతి అఘాయిత్యం, బాల వితంతువు లక్ష్మీదేవమ్మ గోడు, దశాచార్య ఆకలి చావు, ఇల్లు వదిలి సైన్యంలో చేరిన శ్యామ, పుట్ట వంటి మిశ్రమ కులాల వారి స్థితిగతులు ఇలా అనేకానేక ఉపకథలతో నిండి వుంది నవల. ఇన్ని పొరలుపొరలుగా విస్తరించిన కథనం ముగింపు లేకుండానే పూర్తవటం ఓ విశేషం. ప్రతిపాత్రా మానవ స్వభావాలను సహజంగా ప్రకటిస్తాయి.

ముగింపులేని ఓపెన్ఎండ్ వలన పాఠకుల నుంచి రచయిత యూఆర్ అనంతమూర్తి అంచనాలేమిటో స్పష్టంగా ప్రకటించారు. కులవ్యవస్థ నుంచి అంటరానితనం నుంచి తలెత్తే అన్ని సమస్యలకూ పరిష్కారాలను రచయిత ఈ నవల ద్వారా కోరారు. అంధవిశ్వాసాలకు, మూఢనమ్మకాలకు దహనసంస్కారం

చేయాలని ఆయన కోరారు. సంప్రదాయాల గొప్పిటలో కుంచించుకుపోయిన ఆలోచనలను, కార్యాచరణను సంస్కరించు కోవాలని ఆయన తీర్పు చెప్పారు.

నవలలో పదాలతో కథ కళ్ల ముందు కనపడుతుంటుంది. సినిమాలో దృశ్యాలతో ఊహిత భావనలను ప్రకటించాల్సి వస్తుంది. సంస్కార నవలలో నారాయణప్ప దహనసంస్కారం కథ మధ్యలోనే అయిపోతుంది. ప్రాణేశాచార్య నోట సంస్కారం చేయవచ్చు అన్నమాట వినగానే, చంద్రి రహస్యంగా దహనం పూర్తిచేసి, ఊరు విడిచి వెళ్లిపోతుంది. నవలను సినిమాగా మలచినప్పుడు జరగిన ప్రధానమయిన మార్పు, సినిమా ముగిసినా సంస్కారం మాత్రం జరగదు. సంస్కారం జరిపించాలన్న నిశ్చయంతో ప్రాణేశాచార్య ఊరిలోకి వెళతాడు.

చంద్రి కాకుండా ప్రాణేశాచార్య సంస్కార విధులకు సిద్ధమవటం వలన సినిమాలో అతని పాత్ర ఔన్నత్యం పెరుగుతుంది. బ్రాహ్మణ్యం గాడి తప్పినా, ఊరంతా అడిగినా నారాయణప్పను ప్రాణేశాచార్య ఎందుకు వెలివేయలేదో నన్న మౌలిక సందేహాలకు నవలలో సమాధానం దొరుకుతుంది. అతడిని వెలివేస్తే, మహ్మదీయ మతంలో కలుస్తాడన్న సందేహంతోనే ఆ పని చేయలేదు. రెండో ప్రాణేశాచార్యకు నారాయణప్పపైగల ఆపేక్ష గాడి తప్పిన మనిషిని తిరిగి మార్గాన పెట్టవచ్చన్న ఆలోచన. వారణాసిలో అతని సహాధ్యాయి మహాబలి వలె పండితుడు కాగల సామర్థ్యం వుండీ వేశ్యావాటికల్లో మునిగిపోతాడేమోనని అనుమానం. భాగీరథితోనూ, చంద్రి నగలు ఇచ్చినప్పుడు, పుట్టతో వ్యవహరించేటప్పుడు ప్రాణేశాచార్యలో ఒక సౌజన్య స్వభావం, హుందాతనం కనపడుతుంది. అలాగే తొందరగా నిర్ణయం తీసుకోలేని అతని ధైర్య భావన కూడా ఒక కారణం కావచ్చు.

పరాభి సూటిగానే వివరించారు. సంస్కారం చేయాలన్న అంశంతో సినిమా మొదలయింది. అది మధ్యలోనే పూర్తయితే, కథ తేలిపోతుంది. ఆ సంస్కారం ఎప్పుడు? ఎలా జరుగుతుంది? ఎవరు చేస్తారు? అన్న ఉత్కంఠే సినిమాను నడిపిస్తుంది. చివరికి ప్రాణేశాచార్య చేస్తాడన్న సూచన వలన,

అతని ఔన్నత్యం పెరుగుతుంది. సినిమాకు హీరోయిజం దక్కుతుంది.

చంద్రి శూద్ర మహిళ. వేశ్య. నారాయణప్పతో బ్రాహ్మణ వీధిలోని అతని ఇంట్లోనే సహజీవనం చేస్తుంటుంది. పెరళ్లలో పూచే పూలు దేవునికి సమర్పించాక, వడలిన పూలనే తలలో తురుముకోగలుగుతారు ఆ వీధి స్త్రీలు. నారాయణప్ప పెరట్లో పూచిన పూలు మాత్రం చంద్రి కోసమే. చంద్రి జడలో పూలమాల నాగుబాములా వేలాడుతుంటుంది. సినిమాలో చంద్రికి మాటలు తక్కువ. హితబోధ చేయటానికి వచ్చిన ప్రాణేశాచార్యకు మధ్యం సీసా ఇవ్వమంటాడు నారాయణప్ప. చంద్రి మౌనంగానే నిరాకరిస్తుంది. ఇది సినిమాలో చంద్రిని పరిచయం చేసే మొదటి దృశ్యం. నారాయణప్ప చనిపోగానే, చంద్రి పరిగెత్తుకెళ్లి మొదట ఆ వార్తను ప్రాణేశాచార్యకే చెబుతుంది. ఊళ్లో పెద్దలందరూ తర్జన బర్జన వడుతుండగా, బ్రాహ్మణ స్త్రీలు ఎత్తిపొడుపులు, హేళనలు చేస్తుండగా చంద్రి మౌనంగా తన నగలను తీసి అరుగుమీద పెడుతుంది. ప్రాణేశాచార్య నోట ఒక్కమాట వినటానికి అరుగు నీడలో వుంటుంది. అతని వెన్నంటే వెళ్తుంది. ఒక రకంగా కథ ఎక్కడ కదలకుండా చతికల పడుతుందో చంద్రి అక్కడ ఒక్క కుదుపు ఇస్తుంది.

ఊళ్లో వాళ్లు మరానికి పరిష్కారానికి వెళ్తే, నారాయణప్పను దహనం చేయమని కోరుతూ చంద్రి ఊళ్లో ఉన్న అతని స్నేహితుల దగ్గరకు వెళ్తుంది. చివరకు ప్రాణేశాచార్య అంశ తనలో ఊపిరి పోసుకుంటే చాలని అనుకుంటూ ఏటో వెళ్లి పోతుంది చంద్రి. తనే అతనిని

ప్రేరేపించానని భావిస్తుంది. అనుకోకుండా చంద్రి రొమ్ములు తనను తాకగానే కలిగిన ప్రకంపనానికి తాను చలించానని అంటాడు ప్రాణేశాచార్య. మరలా ఆమె స్పర్శ కోసం తపిస్తాడు. అదీ కొద్ది సేపే. వేశ్య పద్మావతి దగ్గరకు పుట్టన్న తీసుకువెళ్లినప్పుడు అక్కడ నిలువ లేక ప్రాణేశాచార్య తిరిగి వచ్చేస్తాడు. చంద్రికి తన పట్ల తనకు స్పష్టత ఉంది. ఆమె తన పరిమితులు తెలుసుకునే మసలుతుంది.

అన్ని అణచివేతల మధ్యన ఎక్కడికక్కడ తిరుగుబాటు ఉంటుంది. శ్రీపతి భార్య అతనిని కలువనీయదు. కాళ్లు మెలివేసి, తొడలు బిగబట్టి అతనిని ఎలా దూరంగా పెట్టాలో ఆమెకు తెలుసు. మరోపక్క శ్రీపతి చివరకు బెల్లి తల్లిదండ్రులు గుడిసెలో తగలబడుతున్న సమయంలోనూ ఆమె కావాలంటూ వెంటాడుతాడు. కానీ బెల్లి అతనిని తరిమేస్తుంది. అంటే బ్రాహ్మణ స్త్రీలకూ, వెనుకబడినవారికీ కుటుంబ బంధాలలో బేధం లేదని స్పష్టమవుతుంది. చంద్రికి ఉన్నంత స్వతంత్రం బ్రాహ్మణ స్త్రీలకు ఎన్నడూ లేదు. ఇంటికి, వంటకి పరిమితమయిన వారి జీవితాలలోని, అణగారిన ఆలోచనలను ఈ నవలలో చూడొచ్చు. ఇలా ఈ కథను తరచి చూస్తున్నకొద్దీ అన్నింటి మూల సూత్రం ఒక్కటే - అదే మానవస్పర్శ. నిరంతరం ఎవరికి వారం ఎప్పుటికప్పుడు సంస్కరించుకో వటంలోనే మానవ సంస్కారం సజీవంగా మిగులుతుంది. ఆ క్రమంలోనే ఎన్నో మూఢ భావాలకు దహనసంస్కారం తప్పదు. అది తప్పని పరిస్థితులు తప్పక ఎదురవుతాయి. అది సత్యం.

బాధ్యత

లలితమ్మ మనసు కీడు శంకిస్తుంది. అనేక ఆలోచనలు వస్తున్నాయి. ఆమెకు కర చరణాలు ఆడటం లేదు. భర్తకు ఎలా చెప్పాలో అర్థం కావడం లేదు. ఏమయ్యా! పెద్దది ఏదో తప్పు చేసిందని దానికి చిన్నదాన్ని బాధ్యురాలిని చేసిందని నాకు అర్థమైంది. నువ్వు తొందరపడి ఈ నిర్ణయానికి వచ్చావు. ఈ పెళ్ళి ఆపెయ్. వాడు నా తమ్ముడే కాని వాడి ప్రవర్తన బాగాలేదని పిల్లలిద్దరూ చెప్పారు కదా! మన పాప ఇంటర్ చదువుతోంది. మిషన్ కుడుతుంది. దాన్ని నా తమ్ముడికిచ్చి పెళ్ళిచేసి దాని గొంతు కొయ్యెద్దయ్యా అని దీనంగా బతిమాలింది మొగుడ్ని. ఉహు.... ఆయనెందుకు వింటాడు?.... పొద్దుగూకులూ తాగి తిరుగుతాడు. తనమాటే తనది. ఆడపిల్లలకి స్వేచ్ఛ ఎందుకివ్వాలి? నేను చెప్పినట్లు విని తీరాలంటాడు. అంతా పురుష అహంకారమే.... ఎంతగా ఆపాలనే ప్రయత్నించిన చిన్నపిల్ల పెళ్ళి జరిగిపోయింది. చిన్న వయస్సులోనే తల్లి చనిపోతే తోడబుట్టినదైన లలితమ్మ మూడేళ్ళ తమ్ముడ్ని తనతోటే తెచ్చుకుని తల్లిలేని బిడ్డని తన పిల్లలతో సమానంగా పెంచిపెద్ద చేసింది. తమ్ముడంటే ఆమెకి అభిమానమే గాని కూతురినిచ్చి పెళ్ళిచేసేంత కాదు. చదువుకోని వ్యసనపరుడైన తమ్ముడికి తన కూతురుని ఇవ్వడానికి ఆమె మనసు అంగీకరించక పోయిన ఆమె గోడు ఎవ్వరికి వట్టలేదు. జరగవలసిన అన్యాయం జరిగిపోయింది.

ఇంకా అప్పటినుండి మొదలయ్యే చిన్న కూతురు ఉమకి భర్తతో కష్టాలు. భర్త రమణకు లేని వ్యసనం లేదు. ఈ మామ డ్రెండునే కదా అక్క ప్రేమించింది.

వాళ్ళిద్దరికి తను సహాయపడే సందర్భంలో తండ్రికంట వడి తను ధోషిగా మిగిలిపోయింది. అక్కేమో హాయిగా తను ప్రేమించిన వాడిని పెళ్ళి చేసుకుని హాయిగా ఉంది. నన్ను మాత్రం నాన్న కొట్టి బలవంతపు పెళ్ళి చేశాడని ఏడుస్తూ ఉండేది. కాని ఆమె రోదన అరణ్య రోదనే అయ్యింది. చాలా బాధ్యతగా కూతురు పెళ్ళి చేసేశానని రొమ్ము విరుచుకుని తిరిగే తండ్రిని చూస్తే ఉమకు ఒంటికి కారం రాసుకున్నట్లుండేది. ఆమె ఆనందంతో కాని ఏడుపుతో కాని పనిలేకుండానే కాలం గడిచింది. ఈ క్రమంలోనే ఆమె ఇద్దరి పిల్లలకు తల్లైంది. రాను రాను భర్త విపరీతమైన ప్రవర్తన, అసహజ లైంగిక ధోరణి భరించలేక పిల్లలతో కలిసి పుట్టింటికొస్తే తల్లిదండ్రులు ఆమెకు ఏ మాత్రం భరోసా ఇవ్వలేదు. తండ్రి చాటున తల్లి కూతురి పరిస్థితి చూసి ఏడవడం తప్ప ఏం చెయ్యలేక పోయింది. ఆపేసిన చదువు పూర్తి చేసి మిషన్ కుట్టి సంపాదించి పిల్లల్ని పెంచుకుందామన్న ధైర్యంతో రోడ్డెక్కింది. మూడు రోజులుగా భర్త వేధింపులు, మానసిక కల్లోలం, తిండి తినకపోవడం వల్ల తనకి తెలియకుండానే కళ్లు తిరిగి రోడ్డు ప్రక్కన పడిపోయింది. అదే సమయంలో అటుగా

వెళ్తున్న ఐదవ బాధ్యురాలు ఆమెను చూసి దగ్గరోనే ఉన్న తమ ఐదవ అదాలత్కు ఆమెను తీసుకుని వెళ్లింది. ఐదవ పెద్దలంతా ఆమెకు సపర్యలు చేసి కోలుకునేలా చేశారు. ఆమె స్థిమిత పడ్డాకా ఏమైంది అని అడిగారు. తన కష్టమంతా ఆమె చెప్పింది. నేను నా భర్తతో ఉండలేను. నా పిల్లలను నేను పోషించుకోగలను దయచేసి నాకు విడాకులు ఇప్పించండి అని అడిగింది. ముందుగా మీ తల్లిదండ్రులకి నువ్వు ఇక్కడున్నావని మేము తెలియచేయాలి అది మా బాధ్యత అని తల్లిదండ్రుల ఫోన్ నెంబర్ అడిగితే ఇవ్వలేదు సరిగదా! కాళ్లు పట్టుకునేంత పని చేసింది. నన్నానరకంలోకి వెళ్లమనదొద్దు మా వాళ్లకు తెలియజేయద్దు అని ఏడ్చింది. వాళ్ళతో మేము పంపము మాదగ్గరే ఉండువు గాని నీ పిల్లల్ని పిలిపిస్తాం అని ధైర్యం చెప్పాకా అంగీకరించింది. ఫోన్ అందుకోవడమే తల్లిదండ్రులు, భర్త, అక్క శరవేగంతో వచ్చేశారు. ఆమెకు నచ్చచెప్పాలని ప్రయత్నించారు. తండ్రి మాత్రం ఇద్దరి పిల్లల తల్లి ఇలా రోడ్డెక్కి నేనింటికి రాను చావనైన చస్తాను అని వచ్చేస్తే తప్పుకదా! మేడం. ఎలాగోలా భర్త చాటున ఉండి సంసారం చేసుకోవాలి. అనలు ఈమె వేరొక అబ్బాయిని ఇష్టపడింది. అందుకే నేను పెళ్ళి

చేశాను! గతంలో కూడా ఒకసారి భర్తమీద పోలీస్ స్టేషన్‌లో కేసు పెట్టడానికి వెళ్లింది. నేను ఈమెను నమ్మను అన్నాడు. పిల్లల్ని అనాధలు చేసి తనదారితను చూసు కుంటుంది. అందుకే మేము అమ్మాయికి నచ్చజెప్పుకుని భర్త దగ్గరికి పంపుతాము. అది మా బాధ్యత అన్నాడు.

ఇప్పటికీ నేను నా పిల్లలకి దగ్గరుండి అన్నం తినిపిస్తా. వాళ్ళంటే నాకేంతో ప్రేమ అన్నాడు. అసలు బాధ్యతా బాధ్యతా అంటున్నారు. నా పిల్లలంటే ఎంతో ప్రేమ అంటున్నారు. ఇష్టం లేని పిల్లని కొట్టి తిట్టి ఆమె మాట వినకుండా మీ పెద్దమ్మాయి చేసిన తప్పుకి చిన్నమ్మాయికి శిక్ష విధించారు. ఇష్టంలేని పెళ్లి చేసి ఆమె బతికుండగానే నరకం చూపించారు. ఇదేన మీ బాధ్యతా, ప్రేమ అని నిలదీశారు. ఆడపిల్లలు మామ ప్రవర్తన బాలేదంటే వాణ్ని సరిదిద్దకుండా పిల్లనిచ్చి పెళ్లి చేస్తారా! ఆమె వెళ్లిపోతానంటే ఇప్పుడు పరువు.. పరువు అని గొంతు

చించుకుంటున్నారు. అక్కడే ఉండి ఆమె చస్తే ఏం చేయగలరు. అప్పుడు ఈ పరువు మీకు మీ పిల్లను తెచ్చివ్వగలదా! మేము చెప్పేది అర్థం చేసుకోండి. కొన్నాళ్లు ఆమెను స్వేచ్ఛగా ఉండనివ్వండి. ఆమె తేరుకుంటుంది. ఆమె జీవితాన్ని తనే నిర్ణయించుకుంటుంది. అంత వరకు మీరు ఆమెను జాగ్రత్తగా చూసుకోండి. అని తల్లిదండ్రులతో ఒప్పందం రాయించు కున్నారు.

ఆమె భర్తకు కౌన్సిలింగ్ ఇవ్వాలని చెప్పారు. డాక్టర్ చేత రమణకు 4,5 కౌన్సిలింగ్లు చేయించారు. ఇంతలో ఉమ తండ్రి ఫోన్ చేసి చర్చిలో ఒక వ్యక్తి ఉమకు విడాకులు ఇప్పించండి ఆమెను నేను పెళ్ళి చేసుకుంటా అని అంటున్నాడని, పిల్లల్ని కూడా తనే చూసుకుంటానన్నాడని చెప్పాడు. ఐదవ బాధ్యులు ఉమని మా దగ్గరకు పంపించండి ముందు ఆమెతో మాట్లాడి తరువాత నిర్ణయం తీసుకుందాం అన్నారు. కాని వాళ్లు రాలేదు. ఐదవ బాధ్యులే

ఫోన్ చేసి ఆ వ్యక్తి మంచివాడో కాదో మేము నిర్ణయిస్తాము ఇద్దరిని కూర్చోబెట్టి మాట్లాడుతాము ఇప్పటికైన ఉమ నిర్ణయానికి విలువ ఇద్దాము. అన్నారు. వాళ్లు రాలేదు ఉమ భర్త రమణ ఫోన్ చేశాడు. నేను తప్పు చేశాను నాకు చదువు లేదు చెప్పేవారు ఎవరు లేరు నా జీవితాన్ని నేనే పాడు చేసుకున్నాను. ఇకనుంచి నాభార్య పిల్లల్ని జాగ్రత్తగా చూసుకుంటాను.

ఆమె నాతోనే ఉంటుంది అన్నాడు. సరే ఫోన్ ఒకసారి ఉమకి ఇవ్వమని అని అడిగారు ఐదవ పెద్దలు. రమణ ఇవ్వలేదు ఆమెకు ఆరోగ్యం బాగలేదు డాక్టర్ దగ్గర ఉంది తరువాత మాట్లాడుతుం దన్నారు. కొన్ని రోజుల తరువాత ఉమ ఫోన్ చేసింది. ఏం చేయను మేడం! మా వాళ్లతో రాజీ పడక తప్పలేదు. బాగానే చూసుకుంటా నంటున్నాడు కొన్నాళ్లు చూద్దాం. నాకేదైన ఇబ్బందైతే నీకే ఫోన్ చేస్తాను అని చెప్పింది. ఉమ.

ఉగ్రవాది ప్రజ్ఞాసింగ్

మాలెగావ్ పేలుళ్ళ కేసులో తననుఅరెస్టు చేసిన కర్కరే తన శాపం తగిలే మృతి చెందాడని, వ్యాఖ్యానించారు సాధ్యప్రజ్ఞాసింగ్.

ఈ వ్యాఖ్యపై మాజీ ఐ.పి.యస్. అధికారులు ఆమెను పోటి నుంచి ఉపసంహరించాలని బిజెపిని డిమాండ్ చేశారు. ఆమెకు వచ్చిన క్యాన్సర్ వ్యాధి గోమూత్రంతో తగ్గిందని చేసిన ప్రకటనను డాక్టర్లు ఖండించారు. మోడీ క్షమాపణ చెప్పాలని కాంగ్రెస్ డిమాండ్ చేసింది.

ఉగ్రవాద దాడిని అణిచే ప్రయత్నంలో మరణించిన ఖర్కరే గురించి ఈమె చేసిన అనుచిత వ్యాఖ్యలను జాతి యావత్తు ఖండిస్తోంది. మాలెగావ్ పేళ్ళుల కేసులో ముద్దాయిగా వున్న ప్రజ్ఞాసింగ్కు భోపాల్ టిక్కెట్ కేటాయించి దిగ్విజయ్

సింగ్పై పోలీసి నిలబెట్టింది బిజెపి. ఈమె ఎబివిపి, దుర్గావాహినీలో పనిచేశారు. కరడుకట్టిన హిందూత్వవాదిగా గుర్తింపుపొందారు. మధ్యప్రదేశ్‌లోని బింద్ జిల్లాలో కచ్చాహ ఈమె జన్మస్థలం. మాలెగావ్ పేలుళ్ళ కేసులో ఈమె నిందితురాలిగా 9 నంవత్సరములు జైలులో ఉన్నారు. చట్టవ్యతిరేక కార్యక్రమాల నిరోధక చట్టం క్రింద ఈమె ప్రస్తుతం విచారణను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఉగ్రవాదం, హిందూత్వవాదం అనే మాటలను దిగ్విజయసింగ్ సృష్టించారని దీనిపై ప్రజాకోర్టులో తేల్చుకునేందుకై ఈమెకు టిక్కెట్ కేటాయించినట్లు అమిత్ షా తెలిపారు. పార్టీలో చేరిన వారానికే ఈమెకు ఇంతటి ఘనస్వాగతం లభించింది. ప్రజ్ఞాసింగ్కి టిక్కెట్ ప్రకటించి దిగ్విజయ్

సింగ్ అసలు రూపాన్ని ఎండగట్టడమే బిజెపి ప్రయత్నమని చెప్తున్నారీమె. దిగ్విజయ సింగ్ ముస్లిం ఓట్లు కొల్లగొడతారని అందుకు వ్యతిరేకంగా ఈమెను బరిలోకి దించామని బిజెపి చెప్తుతోంది. ఏది ఏమైనా దిగ్విజయ సింగ్ ఒత్తిడివల్లే యుపిఎస్ సర్కారు మాలెగావ్ పేలుళ్ళ కేసులో తనను ఇరికించి 9 ఏళ్ళు కారాగారంలో వుంచారని చెప్తున్నారీమె. ఈమెను మోడీ బలపరుస్తున్నారు. ఇంతటి వివాదాస్పద వ్యక్తికి ఎన్నికల్లో ప్రాధాన్యాన్నివ్వడం ఉచితమేనా?

ఉద్యమాలబాటలో...

కాకినాడ రూరల్ దుమ్ములపేటలో 8 సంవత్సరాల బాలికపై 45 ఏళ్ళ జగన్నాథం అనే వ్యక్తి అత్యాచారం చేశాడు. నిందితునిపై పోక్స్ చట్టం క్రింద కేసు నమోదు చేసి కాకినాడ గవర్నమెంట్ హాస్పటల్ కి తీసుకువచ్చారు. అ అమ్మాయి పేరు లక్ష్మి అమ్మ నాన్న చెప్పలు అమ్మకుని బ్రతుకుతారు. అమ్మమ్మ దగ్గర టిఫిన్ కోట్టులో ఉంటుంది. నాల్గవతరగతి చదువుతుంది. జగన్నాథం ఇతకుముందు కూతురు మీద కూడా ఇదే రీతిలో వ్యవహరించారు. ఇలాంటి వాడికి శిక్ష పడాలని ఐదా కోరుతుంది. అమ్మాయిని ఐదా టీం పరామర్శించారు.

నెల్లూరులో చంద్ర రాజగోపాల్ గారికి మరియు మనుక్రాంత రెడ్డి గారికి ఓట్లు వేయమని కోరుతూ ఇంటింటి ప్రచారం చేశారు.

నెల్లూరులో పొదుపు గ్రూపు మహిళల సమావేశం జరిపారు. అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలలో పోటీ చేసిన సీపిఎం అభ్యర్థులకు, జనసేన అభ్యర్థులకు ఓట్లు వేయవలసిందిగా మహిళ ఐదా కార్యకర్తలు ప్రచారం చేశారు. ఉండి నియోజకవర్గంలో డి.కళ్యాణి, పి. పూర్ణ, కురుపాంలో ఇందిర, లక్ష్మి, శ్రీదేవి, రమణమ్మ, కర్నూలులో నిర్మలమ్మ, అలివేలు, ధనలక్ష్మి, సుజాత, అరుణ, సంతనూతలపాడులో ఆధిలక్ష్మి, మున్వర్, రమాదేవి, తదితరులు ఎన్నికల ప్రచారంలో పాల్గొన్నారు.

రంపచోడవరంలో పోటీచేసిన సున్నం రాజయ్య విజయాన్ని కోరుతూ బేబిరాణి, వీరలక్ష్మి, తులసీ, రమణి, సుభాషిణి తదితర నాయకత్వంలో ఏజెన్సీ గ్రామాలలో ప్రచారం చేశారు.

కందుకూరి వీరేశలింగం శత వర్థంతి సందర్భంగా విజయవాడలో పైపులు రోడ్ సెంటర్లో చలివేంద్రం ప్రారంభించారు.

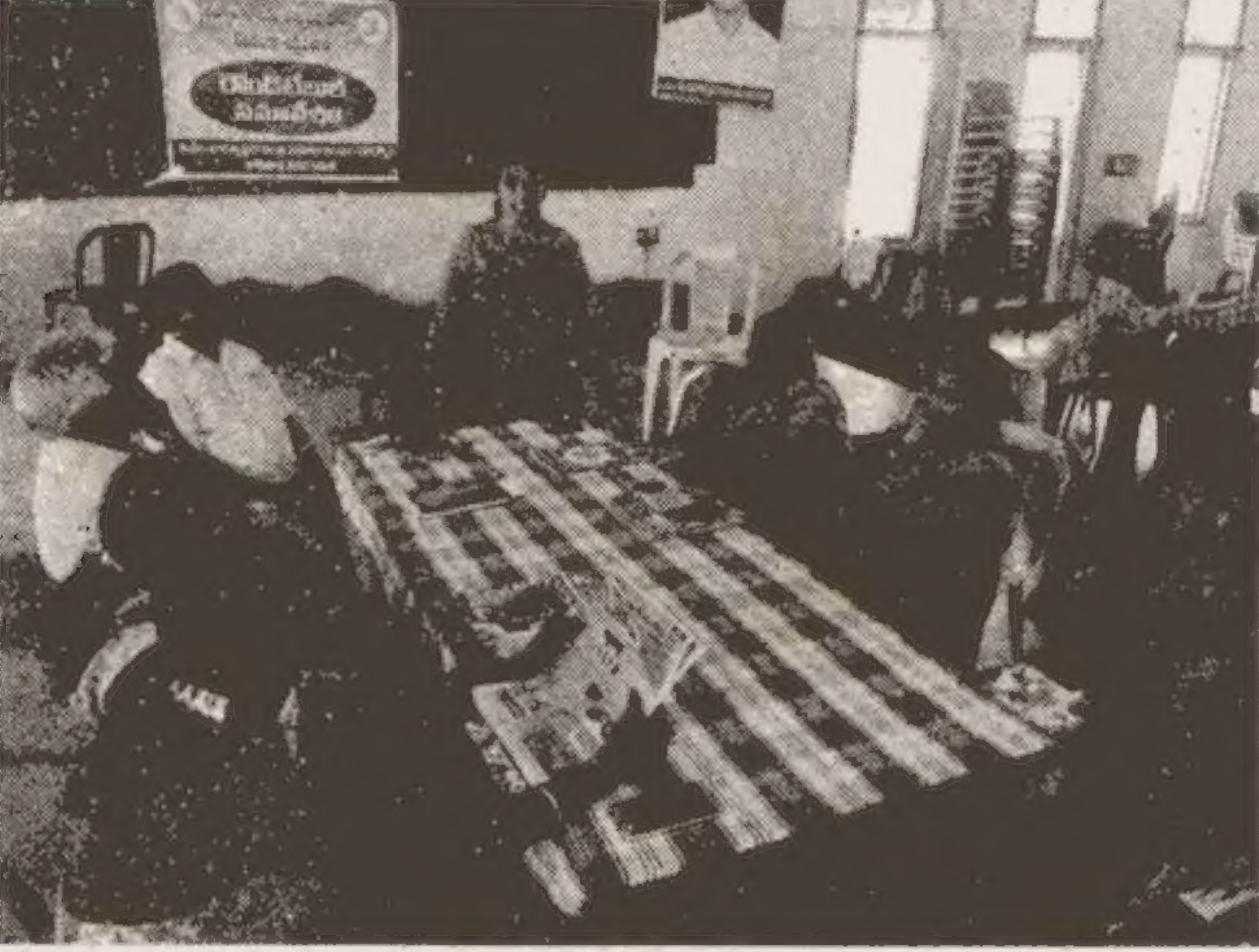

తిరుపతి రుయా ఆసుపత్రిలో ఎమర్జెన్సీ వార్డులో ఉన్న సమస్యలు పరిష్కరించాలని కోరుతూ డివైఎఫ్ఐ, ఐదా ఆధ్వర్యంలో ఏప్రిల్ 23వ తేదిన ఆర్.ఓ.ఆర్ రెడ్డి గారికి వినతిపత్రం సమర్పించారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా అప్లాండ్ కమిటీ సమావేశం జరిగింది.

కాకినాడలో ఏప్రిల్ 20వ తేదిన మహిళలకు బాలికలకు రక్షణ లేని పరిస్థితిపై పలువురు మహిళా నేతలు ప్రజాసంఘాల ప్రతినిధులు ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఐదవ నగర కార్యదర్శి కె. సుభాషిణి అధ్యక్షతన యుటిఎఫ్ హాల్లో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశాన్ని నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంలో నేతలు మాట్లాడతూ బాలిక సదన్లో ఉన్నా కూడా రక్షణ లేకపోతుందని ఈ పరిస్థితి అందరిని కలవరపరుస్తుందని చెప్పారు. అన్ని మహిళా సంఘాలను కలుపుకుని ఆందోళన చేపట్టాలని నిర్ణయించారు. ఎస్పీ గారికి వినతిపత్రం ఇచ్చారు.

విజయవాడలో ఎన్నికల ప్రచార సందర్భంగా ఓటును సద్వినియోగం చేసుకోమని కె.స్వరూపరాణి మహిళలకు విజ్ఞప్తి చేశారు. డి. రమాదేవి, శ్రీదేవి, సరోజ, రూపాన్తి, తదితరుల నాయకత్వంలో అనేక ప్రాంతాలలో మహిళా సమావేశాలు జరిగాయి.

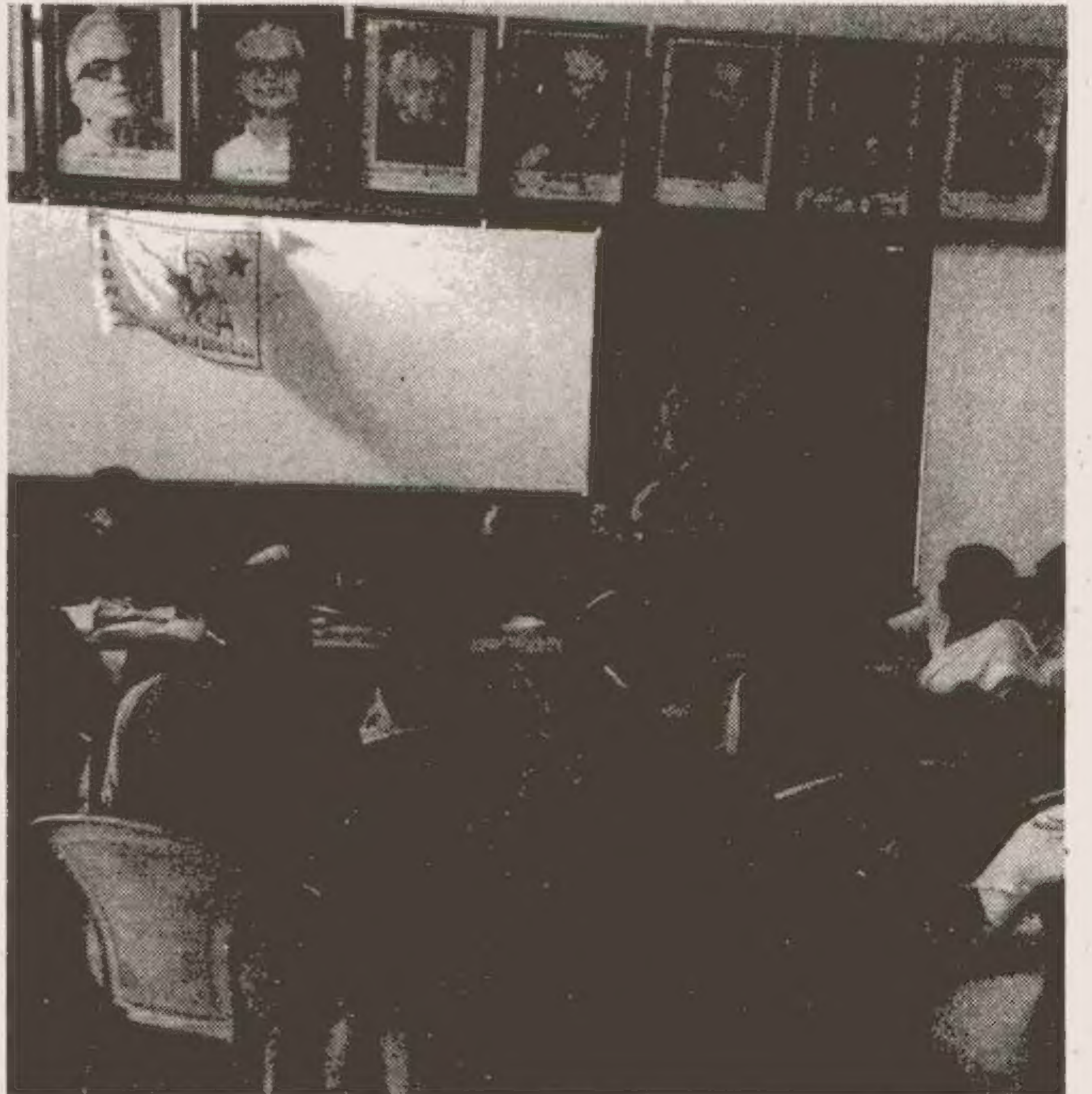

విశాఖ సిటీ గాజువాక 65వ వార్డులో షీలా నగర్లో ఐదవ స్థాపకురాలు మోటూరు ఉదయం గారి వర్ధంతి సభ జరిపారు. విజయవాడ రాణిగారితోటలో, కాకినాడలో, విజయవాడలో కుటుంబ న్యాయ సలహా కేంద్రంలో, మోటూరు ఉదయంగారి వర్ధంతి సందర్భంగా సభరలు జరిపారు.

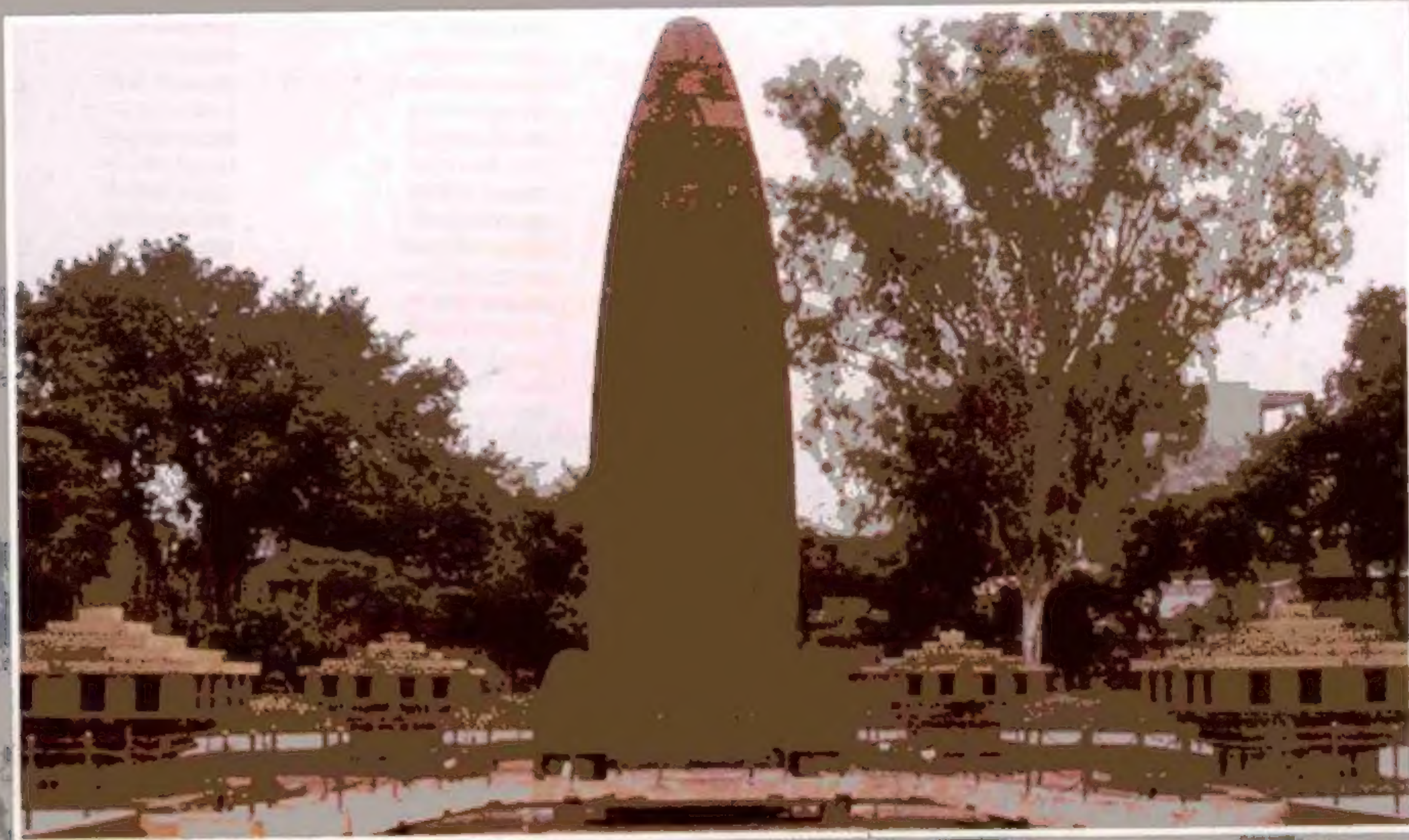
మార్పు కోసం మహిళా మార్చ్ను విజయవాడ లెనిన్ సెంటర్లో నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ, ఐప్పవ, ఎన్ఎఫ్ఐడబ్ల్యూ, భూమిక కలెక్టివ్, మహిళా సత్తా, మరియు సమతా పార్టీలు పాల్గొన్నాయి. మార్పుకోసం ఓటు. కల్తీ మద్యం వ్యాపారులను తరిమికొట్టి కుటుంబం చిన్నాభిన్నం కాకుండా కాపాడుకోవాలని లెనిన్ సెంటర్లో ఐదవ మరియు ఇతర మహిళా సంఘాలు ధర్నా జరిపారు.

విశాఖలో సర్వైకల్ క్యాన్సర్ గురించి అవగాహన కార్యక్రమం నిర్వహించి బీచ్వాక్ చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ, ఏజ్కేర్ ఫౌండేషన్, రెడ్ మ్యూజిజెన్, రోహిత్ మెమోరియల్ ట్రస్ట్, మహిళా ఆరోగ్య వికాస, శ్రీనివాస చారిటబుల్ ట్రస్ట్, బ్రహ్మ కుమారిలు, ఫజా ఫౌండేషన్, తదితర సంఘాలు పాల్గొన్నాయి.

వైజాక్ సిటీలో మహిళలపై పెరుగుతున్న హింస మరియు వేసవి కార్యక్రమాలపై ఐదవ నగర కమిటీ సమావేశం జరిపారు.

కాకినాడలో మోటారు ఉదయం గారి వర్గంతి సందర్భంగా...

నెల్లూరులో మోటారు ఉదయం గారి వర్గంతి సందర్భంగా...

తిరుపతి రుయా హాస్పిటల్లో సమస్యలు పరిష్కరించాలని ఆర్డీఆర్ గారికి వివరించడం

కుటుంబ న్యాయ సలహా కేంద్రంలో మోటారు ఉదయంగారి వర్గంతి సభ

లెనిన్ సెంటర్లో ధర్మా చేస్తున్న మహిళలు

లెనిన్ సెంటర్లో ధర్మా చేస్తున్న మహిళలు...

అనంతపురంలో కందుకూరి వీరేశలింగం వర్గంతి సందర్భంగా...

వైజాగ్లో చిల్డ్రన్స్ క్లబ్ ఆధ్వర్యంలో క్రాఫ్ ట్రైనింగ్లో పాల్గొన్న పిల్లలు...

లెనిన్ సెంటర్లో ధర్మా చేస్తున్న మహిళా సంఘాలు...

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	CmV01A 181
పుస్తకం పేరు	చైతన్య శ్రావణం
కారణం	18123
మొదట లభ్య	yes
వెనుక లభ్య	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాగం పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Sanadhya
పేజీలు విడదీసినది	Sanadhya
స్కాన్ చేసినది	pragathi
వర్గం చేసినది	hema
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీలో చేసినది	
స్కాన్ చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	good